

**OKUL ÖNCESİ ÖĞRETMENLERİNİN
EĞİTİM SÜRECİNDE ŞARKILARDAN YARARLANMA
KONUSUNDA GÖRÜŞLERİ**

Beril ATEŞ

Eskişehir 2024

**OKUL ÖNCESİ ÖĞRETMENLERİNİN
EĞİTİM SÜRECİNDE ŞARKILARDAN YARARLANMA
KONUSUNDA GÖRÜŞLERİ**

Beril ATEŞ

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Okul Öncesi Eğitimi Anabilim Dalı

Danışman: Dr. Öğr. Üyesi Özlem Melek ERBİL KAYA

Eskişehir

Anadolu Üniversitesi

Lisansüstü Eğitim Enstitüsü

Ekim 2024

ÖZET

OKUL ÖNCESİ ÖĞRETMENLERİNİN EĞİTİM SÜRECİNDE ŞARKILARDAN YARARLANMA KONUSUNDA GÖRÜŞLERİ

Beril ATEŞ

Okul Öncesi Eğitimi Anabilim Dalı

Anadolu Üniversitesi, Lisansüstü Eğitim Enstitüsü, Ekim 2024

Danışman: Dr. Öğr. Üyesi Özlem Melek ERBİL KAYA

Araştırmanın amacı okul öncesi öğretmenlerinin eğitim sürecinde şarkılardan yararlanma konusunda görüşlerini belirlemektir. Temel nitel desen ile desenlenen araştırmada amaçlı örnekleme yöntemlerinden kolay ulaşılabilir örnekleme yöntemi ile belirlenen çalışma grubunu Trabzon ili Ortahisar ilçesine bağlı resmi bağımsız anaokulları ve resmi anasınıflarında görev yapan 20 okul öncesi öğretmeni oluşturmaktadır. Veri toplama araçlarını, araştırmacı tarafından hazırlanan Yarı Yapılandırılmış Görüşme Formu ve Kişisel Bilgi Formu oluşturmaktadır. Çalışma grubunu oluşturan öğretmenlerle yüz yüze ve telefon yoluyla görüşmeler gerçekleştirilmiştir. Yarı Yapılandırılmış Görüşme Formundan elde edilen veriler araştırma soruları doğrultusunda tümevarımsal temel nitel analiz ile çözümlenmiştir. Analiz sonucunda okul öncesi öğretmenlerinin şarkıları eğitim sürecinde etkinlikleri destekleme, sınıf yönetiminde ve öğrenmeyi destekleme amacıyla kullandıkları, şarkıları seçerken sözlerinin özelliklerine, beğeni kazanmasına ve görsel özelliklerine dikkat ettikleri, temposuna ve hedef kitlesine göre kullandıkları şarkıların türlerinin farklılaştığı, etkinlik zamanı dışında ve etkinlik zamanında farklı yöntem, teknikler kullandıkları, elektronik ses kaynakları ve eşlik araçlarını kullandıkları ortaya çıkmıştır.

Anahtar Sözcükler: Okul öncesi eğitim, Müzik eğitimi, Şarkılar, Öğretmen görüşleri

ABSTRACT

OPINIONS OF PRESCHOOL TEACHERS ON USING SONGS IN THE EDUCATION PROCESS

Beril ATEŞ

Department of Preschool Education

Anadolu University, Graduate School, October 2024

Supervisor: Lecturer Özlem Melek ERBİL KAYA (Ph.D.)

Purpose of this research is to determine the opinions of preschool teachers about using songs in the educational process. It is based on the basic qualitative research method due to the adoption of an inductive approach. The study group, determined by easily accessible sampling method, consists of 20 preschool teachers working in official independent kindergartens and official kindergartens classrooms in Ortahisar district of Trabzon in Türkiye. The data collection tools are the Semi-Structured Interview Form and Personal Information Form prepared by the researcher. Face-to-face and telephone interviews were conducted with the teachers who constitute the study group. The data obtained from the Semi-Structured Interview Form were analyzed with inductive basic qualitative analysis in line with the research questions. As a result of the analysis, it was revealed that preschool teachers use songs to support activities in the education process, in classroom management and to support learning, that they pay attention to the characteristics of the lyrics, their appeal and visual features when choosing songs, that the types of songs they use differ according to their tempo and target audience, that they use different methods and techniques outside and during the activity time and that they use electronic sound sources and accompaniment tools.

Keywords: Preschool education, Music education, Songs, Opinions of teachers.

TEŞEKKÜR

Müziğin önemini “Müzik hayatın neşesi, ruhu, sevinci ve her şeyidir” sözleri ile vurgulayan, bilimin ışığında bir okul öncesi öğretmeni olarak yetişmemi sağlayan Mustafa Kemal ATATÜRK’e sonsuz saygı ve minnetlerimle.

Tez sürecimde yol göstericiliğiyle ve merhametli yaklaşımıyla benim için bir rol model olan, bir telefon kadar yakınımda olduğunu bildiğim çok değerli danışmanım Dr. Öğr. Üyesi Özlem Melek ERBİL KAYA’ya teşekkürü borç bilirim. Bu süreçte sundukları kıymetli katkıları dolayısıyla Doç. Dr. Nurbanu PARPUCU ve Dr. Öğr. Üyesi Banu DİKMEN ADA’ya teşekkür ederim. Her zaman yanımda hissettiğim, tez yazım sürecimde kolaylaştırıcılık rolü üstlenen değerli arkadaşım Av. Fatmanur ELMALIOĞLU, akademik yol arkadaşlarım Öğr. Gör. Tuğçenur ÇAĞLIYAN REİS, Öğr. Gör. Dr. Meral BELDÜZ KOLCU ve Öğr. Gör. Zübeyde ÖZTEL’e manevi destekleri için teşekkürlerimi sunarım.

Dünyaya geldiğim andan itibaren kendimi çok şanslı hissetmemi sağlayan, kendileriyle gurur duyduğum ve eğitim hayatımda her zaman benimle olduklarını hissettiğim ailem; fedakâr babacığım Nevzat ATEŞ, çok sevgili abiciğim Can ATEŞ ve ablacığım Meryem ATEŞ, destekçim biricik anneciğim Fehime ATEŞ’e teşekkürlerimle.

Beril ATEŞ

Eskişehir, 2024

ETİK İLKE VE KURALLARA UYGUNLUK BEYANNAMESİ

Bu tezin bana ait, özgün bir çalışma olduğunu; çalışmamın hazırlık, veri toplama, analiz ve bilgilerin sunumu olmak üzere tüm aşamalarında bilimsel etik ilke ve kurallara uygun davrandığımı; bu çalışma kapsamında elde edilen tüm veri ve bilgiler için kaynak gösterdiğimi ve bu kaynaklara kaynakçada yer verdiğimi; bu çalışmanın Anadolu Üniversitesi tarafından kullanılan “bilimsel intihal tespit programı” ile tarandığını ve hiçbir şekilde “intihal içermediğini” beyan ederim. Herhangi bir zamanda, çalışmamla ilgili yaptığım bu beyana aykırı bir durumun saptanması durumunda, ortaya çıkacak tüm ahlaki ve hukuki sonuçları kabul ettiğimi bildiririm.

Beril ATEŞ

28/10/2024

ÜRETKEN YAPAY ZEKÂ KULLANIM BEYANI

Bu tezi hazırlarken üretken yapay zekâ programlarından destek almadığımı beyan ederim. Tezin hazırlığı aşamasında üretken yapay zekâ programlarından (örneğin çeviri, bilimsel makale vb.) desteği aldım. Üretken yapay zekâ programlarından aldığım bilgilerin doğruluğunu kontrol ettiğimi bildiririm. Herhangi bir zamanda, çalışmamla ilgili yaptığım bu beyana aykırı bir durumun saptanması durumunda, ortaya çıkacak tüm ahlaki ve hukuki sonuçları kabul ettiğimi bildiririm.

Beril ATEŞ

İÇİNDEKİLER

ÖZET	iii
ABSTRACT	iv
TEŞEKKÜR.....	v
ETİK İLKE VE KURALLARA UYGUNLUK BEYANNAMESİ	vi
ÜRETKEN YAPAY ZEKÂ KULLANIM BEYANI.....	vii
TABLolar DİZİNİ.....	xi
ŞEKİLLER DİZİNİ	xii
1. GİRİŞ.....	1
1.1. Problem	1
1.2. Araştırmanın Amacı.....	3
1.3. Araştırmanın Önemi.....	3
1.4. Varsayımlar.....	5
1.5. Sınırlılıklar	5
2. ALANYAZIN	6
2.1. Çocuklarda Müziğin Gelişimi	6
2.2. Şarkıların Çocuğun Bütüncül Gelişimine Sağladığı Yararlar	9
2.3. Okul Öncesi Eğitim Sürecinde Şarkılar.....	11
2.3.1. Okul öncesi müzik etkinliklerinde şarkıların kullanımı.....	14
2.3.2. Okul öncesi eğitim sürecinde kullanılan şarkıların seçimi	16
2.3.3. Şarkı söyleme ve şarkı öğretiminde kullanılan yaklaşım, yöntem ve teknikler	17
2.3.4. Şarkı seçiminde öğretmenin rolü	19
2.4. Konu ile İlgili Yapılan Araştırmalar	22
2.4.1. Konu ile ilgili yurtiçinde yapılan araştırmalar	22
2.4.2. Konu ile ilgili yurtdışında yapılan araştırmalar	29
3. YÖNTEM.....	32

3.1. Araştırmanın Modeli.....	32
3.2. Çalışma Grubu	32
3.3. Verilerin Toplanması.....	33
3.3.1. Veri toplama araçları	34
3.4. Verilerin Toplama Süreci.....	36
3.4. Verilerin Analizi.....	38
3.5. Araştırmanın Aktarılabilirliği, Tutarlılığı, Teyit Edilebilirliği, ve İnandırıcılığı	39
3.6. Araştırmada Etik İlkeler	41
4. BULGULAR VE YORUM.....	42
4.1. Okul Öncesi Öğretmenlerinin Eğitim Sürecinde Şarkıları Kullanım Amaçlarına İlişkin Bulgular.....	42
4.1.1. Etkinlikleri destekleme amacıyla şarkıların kullanımı.....	44
4.1.2. Öğrenmeyi destekleme amacıyla şarkıların kullanımı	47
4.1.3. Sınıf yönetiminde şarkıların kullanımı.....	50
4.2. Okul Öncesi Öğretmenlerinin Eğitim Süreçlerinde Kullandıkları Şarkıları Seçerken Dikkat Ettikleri Özellikler	51
4.2.1. Şarkı sözlerinin özellikleri	53
4.2.2. Beğeni kazanma	55
4.2.3. Şarkının görsel özellikleri	56
4.3. Okul Öncesi Öğretmenlerinin Eğitim Süreçlerinde Tercih Ettikleri Şarkıların Türlerine İlişkin Bulgular	56
4.3.1. Harekete teşvik edici şarkıların kullanımına ilişkin bulgular.....	58
4.3.2. Sakinliğe teşvik edici şarkıların kullanımına ilişkin bulgular.....	59
4.3.3. Çocuklara yönelik şarkıların kullanımına ilişkin bulgular	60
4.4. Okul Öncesi Öğretmenlerinin Şarkıları Eğitim Süreçlerinde Kullanırken Yararlandıkları Yöntem, Teknik ve Araçlara İlişkin Bulgular	61
4.4.1. Şarkı öğretiminde kullanılan yöntem ve teknikler	62

4.4.2. Şarkı öğretiminde kullanılan araçlar	66
5. SONUÇ, TARTIŞMA VE ÖNERİLER.....	70
5.1. Sonuçlar	70
5.2. Tartışma	73
5.3. Öneriler	80
6. KAYNAKÇA	83
7. EKLER	1
8. ÖZGEÇMİŞ	7

TABLÖLAR DİZİNİ

Tablo 3.1 Öğretmenlerin Kişisel Bilgileri	32
Tablo 3.2 Uzman Görüş Formu Görünümü	36
Tablo 3.3 Katılımcı Öğretmenlerle Gerçekleştirilen Görüşmelere İlişkin Bilgiler	37
Tablo 4.1 Eğitim Sürecinde Şarkıların Kullanım Amaçlarına Yönelik Öğretmen Görüşleri	43
Tablo 4.2 Eğitim sürecinde şarkıları seçerken öğretmenlerin dikkat ettikleri özellikler	52
Tablo 4.3 Eğitim sürecinde tercih edilen şarkıların türüne yönelik öğretmen görüşleri	57
Tablo 4.4 Eğitim sürecinde şarkıları kullanırken yararlanılan yöntem ve teknikler	62

ŞEKİLLER DİZİNİ

Şekil 3.1 Görüşme Formu Hazırlama Süreci.....	34
Şekil 4.1 Eğitim Sürecinde Şarkıları Kullanım Amaçlarına Yönelik Alt Temalar	44
Şekil 4.2 Eğitim sürecinde kullanılan şarkıları seçerken dikkat edilen özellikler.....	53
Şekil 4.3 Eğitim sürecinde kullanılan şarkıların türü	58
Şekil 4.5 Eğitim sürecinde şarkıları kullanırken yararlanılan ses kaynakları ve araçlar	67

1. GİRİŞ

Çocukların dünyayı duyularıyla keşfetmelerine ve anlamlandırmalarına müzik aracılık etmektedir. Müzik, ritim ve sesin birlikte kullanılarak ifade etme sanatını oluşturması olarak tanımlanmaktadır (Sun, 1969). Müzik eğitimi ise eğitimin farklı kademelerinde bireyin kendini tanıması ve çevreyi algılamasında, yaratıcılığının, kendini ifade ediş biçiminin ve müzik becerilerinin desteklenmesinde rol almaktadır. Okul öncesi dönemde çocukların, temel müziksel davranışlarının istendik biçimde değiştirilmesinin amaçlandığı bu eğitim müziğin öğretilmesi için değil çocuğun müziksel eğitimi içindir (Uçan, 2003). Özellikle okul öncesi eğitimde müzik eğitimi, çocuğun gelişim özellikleri dikkate alınarak uygulanmalıdır. Okul öncesi dönemde çocuğun gelişim özelliklerinin tanınması, ilgi ve ihtiyaçlarına yönelik eğitimin planlanması ile anlamlı ve nitelikli öğrenme sağlanır (Solak, 2019).

Müzik eğitimiyle çocuğun müzik becerilerini (Zembat, Mertoğlu ve Choi, 2010), müzik dinlerken işitsel uyarılar ile alıcı dili ve işitsel analiz becerileri (Lamb ve Gregory, 1993), sesleri doğru telaffuz etmeyi, şarkı söyleme yoluyla ifade edici dil becerilerini (Babaç ve Yıldız, 2018), şarkıya toplulukla eşlik etme yoluyla sosyal duygusal becerilerini (Sökezoğlu, 2010; Varadi, 2022), şarkıya çalgı ve dans ile eşlik etme yoluyla motor becerilerini (Tetik, 2016), şarkının eğitici yönüyle ise bilişsel becerilerini (Şendurur ve Barış, 2002) desteklemek mümkündür. Tüm gelişim alanlarını ve eğitim sürecini destekleme amacıyla okul öncesi öğretmenleri tarafından şarkılardan yararlanılmaktadır. Bununla beraber öğretmenlerin şarkıları kullanım amaçları, şarkıları seçerken göz önünde bulundurdıkları ölçütler, kullandıkları şarkıların türleri ve şarkıları kullanırken yararlandıkları yöntem, teknik ve araçlara yönelik görüşleri sınıf içi uygulamalarına yansıtacağından eğitimin niteliğini de öğretmenlerin görüşlerinin etkileyeceği düşünülmektedir.

1.1. Problem

Okul öncesi eğitimde şarkılar ele alındığında kullanım amacı, seçimi, türü, şarkılardan yararlanırken tercih edilen yöntem, teknik ve araçlar konusunda öğretmenlerin rolü büyük önem taşımaktadır. Öğretmenin çocuklara uygun şarkıları uygun yöntemlerle öğretmesi de bu alandaki birikim, donanımı ve görüşleriyle ilişkili

olacaktır. Okul öncesi eğitimde yararlanılan şarkıların çocuğun gelişim özelliklerine uygun olması beklenmektedir. Okul öncesi öğretmenleri, çocukların gelişim özelliklerini tanımadan eğitim programı hazırladığında ve hazırladığı programı uygularken ve öğretim stratejilerini belirlerken sınıftaki çocukların gelişimsel ihtiyaçlarını göz önünde bulundurmada zorluk yaşayabilmektedirler (Ülke-Kürkçüoğlu, 2020). Uygun şarkıların kullanımı ile hem çocuğun beğenisi kazanılır hem de eğitsel ve sanatsal amaçlara ulaşılır (Başalan, 2019, s.2). Bununla birlikte seçilen şarkılarda olumsuz öğelerin bulunmamasının ve çocuklarda olumlu duyguları çağrıştırmasının önemli olduğu, onların ses gelişimine uygun nota aralığında ve uygun ritim ölçüsünde, kelime dağarcıklarına uygun sözler bulunduran şarkıların tercih edilmesinin eğitim sürecine olumlu yansıtacağı düşünülmektedir. Sınıfta bulunan çocukların gelişim düzeylerine, ilgi ve gereksinimlerine göre düzenlenmeden uygulanan standart eğitim programları, çocukların müziğe yönelik olumsuz ön yargıya ve korkuya sahip olmalarına zemin hazırlayarak beklenen becerileri kazanamamalarına neden olacağı düşünülmektedir.

Ayrıca erken dönemde söz ve müzik uyumu bulunmayan, çocuklar için uygun olmayan kelimeler bulunduran şarkıların kullanılması bu özelliklere sahip şarkıların normalleşmesi, ileri yaşlarda da şarkılarda bu tür hataların farkına varılmamasıyla ve dilin yozlaşmasıyla sonuçlanabilir (Büyükbayram, 2019). Bu bağlamda eğitimin temeli olarak görülen okul öncesi eğitimin, bireyin ileriki yaşantısındaki etkisi ve dolaylı yoldan toplumsal etkisindeki yansımalarında müziğin de rol aldığı düşünülmektedir.

Okul öncesi dönemde müzik eğitime yönelik nitelikli ortamlar oluşturmak, çocukların müzik gelişimlerini desteklemekte yardımcı işlev görebilir. Müzik eğitiminin temel öğelerinden olan şarkıların seçimi konusunda özenli olmak da okul öncesi dönemde müzik eğitiminin ve okul öncesi eğitim sürecinin niteliğini etkileyecektir (Büyükbayram ve Tansever, 2020). Okul öncesi eğitimde kullanılan şarkılar, okul öncesi öğretmenlerinin tercihlerine göre farklılık gösterebilmektedir. Bu nedenle bu çalışmada okul öncesi eğitim süreçlerinde tercih edilen şarkıların incelenmesi amacıyla okul öncesi öğretmenlerinin görüşlerine başvurulmuştur. Alan yazındaki çalışmaların ele aldığı konulara bakıldığında okul öncesi eğitim sürecinde şarkıları kullanım amaçları, şarkıları seçerken dikkat ettikleri ölçütler, kullandıkları şarkıların türü ve şarkıları kullanırken yararlandıkları yöntem, teknik ve araçları bütünüyle ele alan araştırmalara ihtiyaç duyulduğu

düşünülmektedir. Okul öncesi öğretmenlerinin şarkılardan yararlanma konusunda görüşlerinin belirlenmesi amacıyla yapılan bu çalışmada alan yazındaki boşluğu doldurmak, araştırmacılara ve öğretmenlere yönelik önerilerde bulunmak hedeflenmektedir.

1.2. Araştırmanın Amacı

Bu araştırmanın temel amacı okul öncesi öğretmenlerinin eğitim süreçlerinde şarkılardan yararlanma konusunda görüşlerini belirlemektir. Bu temel amaçtan yola çıkılarak aşağıdaki sorulara yanıt aranacaktır.

Okul öncesi öğretmenleri eğitim süreçlerinde;

1. Şarkıları hangi amaçlarla kullanmaktadırlar?
2. Kullandıkları şarkıları seçerken nelere dikkat etmektedirler?
3. Ne tür şarkıları tercih etmektedirler?
4. Şarkıları kullanırken hangi yöntem, teknik ve araçlardan yararlanmaktadırlar?

1.3. Araştırmanın Önemi

Çocuklar müziğe karşı doğuştan duyarlıdır ve müzik etkinliklerine olumlu tepki verirler (Temmerman, 2000). Bu nedenle müzikten okul öncesi eğitimde çocuğun ilgisini kazanma, eğitimde araç işlevine sahip olma, müzik gelişimini ve diğer gelişim alanlarını destekleme özellikleriyle çok yönlü yararlanılabilmektedir. Bu araştırma, çocukların keşif yolculuğunda çevrelerinde işittikleri müziklerin seçiminde büyük rol oynayan okul öncesi öğretmenlerinin eğitim sürecinde şarkılardan yararlanma konusunda görüşlerine ışık tutmaktadır.

Çocuklar müzikle ebeveynleri, kardeşleri, geniş aile üyeleri, sosyal topluluklar ve okul aracılığıyla tanışabilmektedir (Bresler ve Thompson, 2002). Okul ortamında karşılaştıkları şarkılarda ise öğretmenlerin büyük ölçüde rolü olduğu düşünülmektedir. Okul öncesi eğitimin niteliğini etkileyen en önemli öğelerin başında öğretmen niteliği gelmektedir. Çocukların müziğe olan ilgilerinin gelişimi öğretmenlerinin müzik etkinlikleri üzerine ilgileriyle ilişkilidir (Denac, 2008). Eğitim sürecinde yararlanılan

şarkıları seçerken öğretmenlerin göz önünde bulundurmaları gereken birtakım ölçütler bulunmalıdır. Okul öncesi eğitimde kullanılacak şarkılar seçilirken göz önünde bulundurulması gereken özellikler arasında şarkıların sözlerinin basit, anlaşılır, sade olması (Ürfioğlu, 1989), dil kurallarına uygun olması (Büyükbayram, 2019), ses aralığı (Akkaş, 1993) ve ritmi çocukların gelişim özelliklerine uygun olması bulunmaktadır (Göncü, 2009). Dolayısıyla şarkıların çocuğa uygunluğu gözden geçirilerek eğitim sürecine dahil edilmesinin önemi karşımıza çıkmaktadır. Okul öncesi eğitim süreçlerinde şarkıların kullanım amaçları, kullanılırken tercih edilen yöntem teknik ve araçlar, tercih edilen şarkıların özellikleri okul öncesi öğretmenlerinin görüşlerine göre değişiklik gösterebilmektedir. Okul öncesi dönemde çocuklara müzikal deneyimler sunarken çocukların müzik gelişim özelliklerini bilen ve gelişimsel özellikleri doğrultusunda planlama yapan öğretmenler, çocuğun ihtiyacı olan eğitim olanaklarını sunacak, becerilerinin desteklenmesine de katkı sunacaktır (Mertoğlu, 2018).

Araştırma konusu ile ilgili alanyazın incelendiğinde okul öncesi eğitimde müzik eğitimi ile ilgili (Campbell, 2002; Cardany, 2004; Gooding ve Standley, 2011; Kandır ve Türkoğlu, 2015; Leu, 2008; Temmerman, 2000; Váradi, 2022; Zembat, Mertoğlu ve Choi, 2010) pek çok çalışma yapıldığı görülmüştür. Yapılan araştırmalarda okul öncesi öğretmenlerinin şarkıları seçme ve öğretme durumlarını belirleme (Yükrük ve Aldemir, 2022), okul öncesi öğretmenlerinin ve müzik öğretmenlerinin çocuk şarkılarını değerlendirme ve seçimlerinde dikkate aldıkları özellikleri belirleme (Özgürsoy, 2019), okul öncesi eğitim kurumuna devam eden 4-6 yaş çocuklarının sözlü şarkıları öğrenmeleri için kullanılan yöntemlerin etkililiğini ve kelime edinimine etkilerini inceleme (Akkurt ve Kaptan, 2017), okul öncesi öğretmenlerinin sınıfta müziği kullanırken karşılaştıkları zorlukları inceleme (Kirby vd., 2023), okul öncesi öğretmenlerinin sınıflarında müziği nasıl kullandıklarını ve kullandıkları müzik etkinliği türlerini belirleme (Rajan, 2017), okul öncesi öğretmenlerinin sınıflarda gün boyunca müziği nasıl ve ne zaman kullandıklarını incelemenin (Gillespie ve Glider, 2010) amaçlandığı görülmektedir. Bu çalışmada ise okul öncesi öğretmenlerinin görüşlerine başvurularak şarkıları kullanımları incelenirken eğitim süreci boyunca kullanım amaçları, kullandıkları şarkıların türleri, şarkıları seçerken dikkat ettikleri ölçütler ve şarkılardan yararlanırken kullandıkları yöntem, teknik, araçlar bütünlemesine ve kapsamlı bir şekilde ele alınmaya çalışılmıştır. Okul öncesi eğitim süreci boyunca şarkıların kullanımının öğretmenlerin görüşleriyle kapsamlı bir şekilde incelenmesi yönüyle alan yazındaki

boşluğu doldurması açısından önem taşıdığı ve diğer araştırmalardan bu yönüyle farklılaştığı düşünülmektedir. Böylece şarkıların okul öncesi eğitimde kullanımının öneminin ortaya çıkması için bir fırsat oluşturacaktır. Ortaya konulacak sonuçların okul öncesi eğitim ve müzik eğitimi alanındaki araştırmacılara yol gösterici olabileceği, alan yazına katkı sağlayacağı düşünülmektedir

1.4. Varsayımlar

Çalışma grubunda bulunan öğretmenlerin veri toplama araçları ile yöneltilen soruları gerçekçi ve dürüst bir şekilde yanıtladıkları varsayılmıştır.

1.5. Sınırlılıklar

Araştırmanın çalışma grubu yalnızca Trabzon ili merkez ilçesinde okul öncesi eğitimde görev yapmakta olan gönüllü okul öncesi öğretmeni katılımcılardan oluşmaktadır. Bu çalışma yürütülürken Millî Eğitim Bakanlığı Okul Öncesi Eğitim Programı iki kez güncellenmiş olup çalışma süresince var olan üç farklı eğitim programları temel alınarak hazırlanmıştır.

2. ALANYAZIN

Şarkılar okul öncesi eğitimde kullanılan araçlardan biridir. Bu nedenle bu bölümde öncelikle çocuklarda müziğin gelişimi, şarkıların bütüncül gelişimlerdeki rolü ve okul öncesi eğitim sürecinde şarkıların kullanımına yer verilmiş daha sonra şarkıların kullanımıyla ilişkili alan yazın detaylı olarak açıklanmıştır.

2.1. Çocuklarda Müziğin Gelişimi

Gelişim süreklidir, belirli aşamalarla gerçekleşir ve birikimli bir süreçtir (Özdemir ve Yıldız, 2010). Müzik gelişimi de genel gelişim ilkeleri gibi kritik dönemlere sahiptir. Çocuğun müziksel gelişimi içten dışa, baştan ayağa doğru ve diğer gelişim alanları ile ilişkilidir, bütündür. Çocuklar önce ritme uygun şekilde alkış tutma becerisini gösterirken sonraki aşamalarda ayaklarıyla ritme uygun şekilde bedeniyle hareket edebilmektedirler, bu durum gelişimin baştan ayağa ilkesi ile paralellik göstermektedir. Müzik gelişimi de diğer gelişim alanları gibi sıralı devam etmektedir. Alan yazında müzik gelişiminin doğum öncesi dönem, bebeklik dönemi, erken çocukluk dönemi, son çocukluk ve ergenlik dönemi olmak üzere dönemlere ayrılarak incelendiği görülmektedir. Çocuğun gelişim dönemleri arasındaki bir dönemde yaşanan gelişimsel sorun sonrasında gelen dönemi de etkilemektedir (Özdemir ve Yıldız, 2010).

Müzik becerileriyle doğrudan ilişki içerisinde olan işitme duyusu, doğum öncesinde diğer duyu organlarına kıyasla erken gelişmektedir ve diğer dört duyunun aksine doğum öncesinde yetileri tamamlanmaktadır. Yaklaşık 35 haftalık fetüsün, işitme duyusu anne karnında tamamlanır (Yıldız, 2019). Fetüsün duyduğu seslerin başında annesine ait sesler gelmektedir ki bu sesler annesinin sesi, kalp atışı, nabızı vb. iç organlara ait seslerdir (McPherson, 2015). Doğum öncesinde işitme organlarının oluşarak işitme yetisinin hazır olması ve fetüsün anne kalp atışının oluşturduğu ritimleri duyması müzik gelişiminin başladığı anlamını taşımaktadır (Akpınar, 2021). Doğum öncesinde müziğe karşı tepki veren fetüsün, bebeklik döneminde müzik beceri gelişimi devam eder. Örneğin iki nota arasındaki ayrımı yapabilme, ritmi fark edebilme becerilerine henüz bir yaşını tamamlamamış bebekler sahiptir (Gooding ve Standley, 2011). Yeni doğanlarda müziğin kaynağına doğru başını çevirme ve gözleriyle tepki verme davranışı gözlemlenmektedir. Gelişim ilerledikçe bedeniyle bütün olarak müziğin ritmi ile uyumlu eşlik hareketleri

görülmektedir. Duyduğu müzikal örüntüleri fark etmenin yanı sıra çocukların müziklere beden hareketleriyle eşlik etmeleri ve tepki vermeleri yaklaşık sekizinci ay itibarıyla görülmektedir (Mete, 2020). Motor becerilerin gelişimi ilerlediğinde ise çevresinde bulunan nesneleri, sesleri keşfetmek için araç olarak kullanma becerisi görülmektedir. Bebek çevresindeki yetişkinleri model almakta ve kendi seslerini keşfetme konusunda istekli olduğu görülmektedir (Dikici Sığırtmaç, 2018).

Bebekler dinlediklerini taklit edebilir ve aynı-farklı sesleri ayırt edebilirler (Gruhn, 2002). Seslerin ifade ettiği duyguları ayırt edebilirler, böylece seslerin ton özelliklerini ayırt edebildikleri çıkarımında bulunmak mümkündür. İnce motor becerileri geliştikçe çocukların müzikle uyumlu dans hareketleri sergiledikleri ve müziğin ritmi ile uyumlu şekilde eşlik edebildikleri görülmektedir.

Çocuklar yaklaşık iki yaşında ritim tutarak şarkılara eşlik ederken üç yaş sonrasında müziğin ritmine uygun basit dans hareketleriyle eşlik edebildikleri, kendi ezgilerini üretebildikleri, duydukları müziğe daha uygun hareketlerle eşlik edebildikleri görülmektedir (Forrai, 1988 Akt. Mete, 2020; Akbulut, 2017). Erken dönemde kendi sesini keşfetmeye ilgi duyan çocuklar yalnız şarkı söylemekten ve sesini keşfetmek için farklı yollarla şarkı söylemekten keyif alırlar. Ritim ile uyumlu dans ve hareket edebilme becerisinin ise ortalama üç ila dört yaşta ortaya çıktığı görülmektedir (Yıldız, 2019).

Üç yaşındaki çocuklar hızlı ve yavaş tempo kavramlarını ayırt edebilirken dört yaşına gelen çocuklar hızlı ve yavaş tempodaki şarkılara uygun şekilde hareketler ile eşlik etme becerisini göstermeye başlarlar (Forrai, 1988 Akt. Mete, 2020). Dört yaşındaki çocuklar sesin yükseklik, alçaklık, uzun, kısa gibi özelliklerini karşılaştırabilir ve ayırt edebilirler (Başer, 2004). Çocuklar dört yaş civarında, tanıdık bir şarkıyı mutlu ya da hüzünlü bir şekilde söylemeleri istendiğinde, şarkıyı söyleme biçimlerini uygun şekilde değiştirebilmektedirler (Adachi ve Trehub, 1998). Buradan yola çıkılarak dört yaşındaki çocukların şarkı söylerken tempo ve ses yüksekliği değişikliği yapabildiği çıkarımına ulaşılabilmektedir.

Şarkı söyleme ele alındığında ise çocuklar üç yaş sonrasında yalnız şarkı söylemekten keyif alırken beş yaş sonrasında grup olarak şarkı söylemekten keyif almaya başlarlar (Dikici Sığırtmaç, 2018). Sesini yalın haliyle dinlemek çocuğa zevk verirken ilerleyen yıllarda beş yaş sonrasında toplulukla şarkı söylemekten de keyif aldığı görülmektedir.

Çocukların ses aralığına uygun şarkıların eğitim sürecinde tercih edilmesi önemli görülmektedir ki çocukların ses genişliği altı yaşına kadar daha kalın seslere doğru genişlemekte iken altı yaş sonrasında hem kalın hem ince seslere doğru genişleme göstermektedir (Uçan, 1994). Toplulukla birlikte şarkı söylerken müzik becerilerinin yanı sıra kendini topluluğa ait hissetme duygusu desteklenmekte dolayısıyla toplulukla birlikte şarkı söylerken sosyal ve duygusal gelişimi de desteklenmektedir.

Müziğin temelini ses ve ritim oluşturmaktadır ve MEB (2024) Okul Öncesi Eğitim Programına göre müzik etkinlikleri, nefes açma, şarkı söyleme çalışmaları, sesleri dinleme, ayırt etme ve üretme çalışmaları, ritim, hareket, dans ve müzikli öykü çalışmalarından oluşmaktadır. Millî Eğitim Bakanlığı Maarif Modeli (MEB, 2024) kapsamında hazırlanan Okul Öncesi Eğitim Programı'nda ise müzik alanı öğrenme çıktıları; müziksel dinleme becerisi, müziksel söyleme becerisi, müziksel çalma becerisi, müziksel hareket becerisi, müziksel yaratıcılık becerisi olarak sıralanmıştır. Müzik becerilerinden topluluk ile birlikte şarkıya başlama ve şarkıyı toplulukla birlikte sonlandırabilme, sesinin tonunu topluluğa uygun şekilde kullanma becerilerinin kazanılmasına yönelik çalışmalar gerçekleştirilebilir. Bu nedenle okul öncesi dönemde temel müzik becerilerinden olan ritim becerileri ve tonal becerilere odaklanılması önerilmektedir (Gordon, 2001).

Paananen (2006)'e göre 11 yaşına kadar müzik gelişimi üç ana aşamadan oluşmaktadır. Aşamalardan ilki duyu motor dönem 4 ile 18 ay arasını kapsamaktadır. Bu dönemde bebeğin işitsel algılamasının gelişmesi ile birlikte ürettiği sesler de gelişir, farklı uzunlukta ve aralıktaki sesler üretilir, müziksel üretimin ilk biçimleri oluşmaya başlar ancak seslerin ayırt edilmesinde sorunlar görülebilir. İşittikleri müziklere kısa melodik yapılardan oluşan sesler ile karşılık verebildikleri gözlenir. Bir sonraki dönem olan ilişkilendirilme döneminde 1,5-5 yaş aralığındaki çocukların müziksel yapılar arasındaki ilişkiye, ton ve ritim birleşimlerine dikkatleri artmaktadır. Bu dönemde daha geniş ses aralığı ile müziksel tepkiler verebilir, dinledikleri şarkıdaki ritim değişimlerini fark edebilir ve dinledikleri şarkıların ses tonuna duyu motor döneme kıyasla daha fazla uyum sağlayabilirler. Fakat bu dönemde aynı tonda şarkı söyleme konusunda başarı gösteremezler. Paananen (2006)'e göre ayrımsal dönemde bulunan 5-11 yaş aralığındaki çocuklar bu dönemde, müziksel yapılar arasındaki ilişkileri keşfetme konusunda daha

başarılıdır. Vuruşlarda aksanlar belirlemekte ve duyduğu müzikler arasındaki yapısal farkları ayırt edebilmektedirler.

Eğitim süreçlerinde yararlanmak üzere tercih edilen şarkılar seçilirken dikkat edilmesi önemli görülen özellikler arasında prozodi bakımından uygunluğu da bulunmaktadır. Prozodi bakımından uygun olan şarkılar söz ve ahenk bakımından uyum bulundurmaktadır (Büyükbayram ve Tansever, 2020). Müzik becerilerinin yanı sıra erken dönemde çocuğun müzik yeteneği de olumlu ve olumsuz deneyimlerden etkilenmeye açık durumdadır. İhmal, bu olumsuz etkilerden biridir. Kritik dönemde müzik eğitim ortamı içerisinde bulunmayan ve nitelikli müzik deneyimine sahip olmayan çocuğun doğuştan sahip olduğu yeteneğin körelmesine neden olabilecektir (Lewinovitz, 1998). Bu nedenle çocuğun gelişimsel özelliklerine uygun ve nitelikli şarkıların çocuğa dinletilmesi, müzik eğitiminde uygun şarkıların kullanılması çocuğun müzik becerilerinin ve müzik yeteneğinin desteklenmesi için önemlidir.

2.2. Şarkıların Çocuğun Bütüncül Gelişimine Sağladığı Yararlar

Okul öncesi eğitim çocuğun gelişimini bilişsel, motor, sosyal duygusal, dil gelişimi olmak üzere çok yönlü desteklemeyi hedefler. Okul öncesi dönem müzik eğitiminde şarkılar yoluyla müzikal fırsatlar sunularak müzik gelişimi olumlu desteklenebilir (Peery vd., 2012). Okul öncesi eğitime paralel olarak müzik eğitimi de yalnızca müzik becerilerini değil çocuğun tüm gelişim alanlarını doğrudan ya da dolaylı yoldan bütüncül ve çok yönlü desteklemektedir (Mullen, 2017). Şarkı söyleyen çocukların duyguları ve düşüncelerinin dışa vurumu kolaylaşırken çekingen davranışlar gösteren çocukların da şarkı söylerken yeni katıldığı ortama uyum sürecinin kolaylaştığı ve kendilerini daha rahat ifade edebildikleri gözlemlenebilmektedir. Bu özellikleriyle şarkıların grup içinde kendini rahat ifade edebilme ve özgüven duyma, duygularını ifade edebilme becerilerini destekleyerek sosyal ve duygusal açıdan çocukları destekleyici rol aldığı düşünülmektedir.

Şarkılar aynı zamanda matematik becerilerini destekler nitelikte olabilmekte ve matematik becerilerini destekleme amacıyla kullanılabilir. Şarkılarda bulunan nakarat tekrarları, şarkı sözlerinin kıta düzeni ile oluşması matematik becerilerinden olan örüntü ile ilişkilendirilmektedir (MEB, 2024). Şarkı nakaratlarını, tekrar eden sözcükleri

ve ritim kalıplarını fark etmeye yönelik çalışmalar örüntü ve sayı algısına yönelik becerilerini destekler. Ritim çalışmaları ile örüntü oluşturma yanı sıra matematik becerilerinden sayı farkındalığı, birebir eşleme, parça bütün kavramı, geometrik şekillerin öğretimine yönelik matematik etkinlikleri ile bütünleştirilebilmektedir.

Dil gelişimini desteklemek amacıyla tekerleme, sayısmaca, ninni ve şarkılardan okul öncesi eğitim süreçlerinde yararlanılabilir (Mizener, 2008). Özellikle yetişkinlerin rehberliğinde etkileşimli bir şekilde parmak oyunları oynamalarının ve şarkılar söylemelerinin çocuğun bütüncül gelişimine katkı sağladığı düşünülmektedir (Cobb, 2007). Çocuğun bütüncül gelişimine katkı sağlama amacıyla seçilen şarkılara dikkat edilmelidir (Mullen, 2017). Dil becerilerini destekleme yönünden şarkılar çocukların telaffuz, dinleme, ses ayırt etme, nefesi doğru kullanma becerilerini ve yeni sesler üretebilme becerilerini destekler, yeni sözcükler edinmelerini sağlar. Bununla birlikte müzik ve dil arasında benzer özellikler bulunmaktadır. Benzer özelliklerden bazıları iletişim aracı olarak kullanımı, sestten oluşma, sembol ile ifade edilme, kültürlerden etkilenme ve ritmik tonal yapılardan oluşma olarak sıralanmaktadır (Bingöl, 2006). Williams (2018) çalışmasında ritmik motor koordinasyon becerilerini desteklemek üzere planlanmış müzik etkinliklerinin okul öncesi dönem çocukların motor, işitsel ve öz düzenleme becerilerini geliştirebileceği sonucunu ortaya koymuştur.

Eğitim, akademik becerileri ve bilgiyi desteklemenin ötesinde kültürün ve değerlerin aktarımında araç olarak da karşımıza çıkmaktadır. Müzik eğitimi ise yalnızca eğitsel değil toplumsal, kültürel, ekonomik olmak üzere çeşitli işlevlere sahiptir. Eğitim sürecinde kullanılan şarkı sözleri dilin nesiller arası aktarım aracı olmasının yanı sıra, kültürlerin de nesilden nesile aktarımında aracı işlev görmektedir. Müzik eğitimi temelinde bireyde müzik yönünden istendik davranış değişikliği oluşturmak olarak tanımlansa da istendik davranışlar bulunduğu toplumun özelliklerine göre çeşitlenmektedir. Müzik eğitiminin birey üzerinde oluşturduğu etkinin ötesinde dolaylı yoldan toplumun sanat davranışlarında değişikliği ortaya çıkarır ve sanatsal kalkınmayı da geliştirir. Bu açıdan müzik eğitimi, bir toplumun sahip olduğu kültürel ve sanatsal birikimlerin nesillere aktarılmasını sağlamaktadır. Ayrıca toplumsal işlevlerine bakılacak olursa müzik; bireyler arasındaki iletişimi artırır, ortak değerleri pekiştirir, grubun üyesi olma ve gruba ait olma hissini destekler (Dikici Sığırtmaç, 2017, s. 4). Coşkun Keskin ve Akyıldız (2021), Barış Manço şarkılarında yer alan değerleri belirlemeyi amaçladıkları çalışmada

sonucunda sevgi, saygı, duyarlılık, kanaatkâr olma, paylaşma vb. evrensel değerlerin yanı sıra helal kazanç, selamlaşma, kul hakkı yememe gibi dini değerleri pekiştiren kavramların bulunduğunu belirlemişlerdir. Bu çalışmadan yola çıkıldığında şarkılar yoluyla ortak değerlerin pekiştirilmesi sağlandığı sonucuna ulaşılabilmektedir.

2.3. Okul Öncesi Eğitim Sürecinde Şarkılar

Şarkılar hakkında akla gelen ilk çağrışımlar eğlence verici özelliği ile ilişkilidir. Ancak çağlar boyunca şarkıların yalnızca eğlence değil eğitsel rolünün olduğu hakkında çeşitli söylemlerde bulunulmuştur (Çiçek, 2023). Filozoflar, devlet insanları ve eğitimciler tarafından müzik eğitim aracı olarak kabul görmüş ve eğitimi güçlendirmek için müziğin gelişimine önem verilmiştir (MEB, 2017). Erken çocukluk eğitiminde akademik becerilerin öneminin yanında Rousseau, Pestalozzi ve Froebel'in öğrenmeye ilişkin görüşlerinin temelinde estetiğin önemi bulunur (Samuelsson vd., 2009). Dolayısıyla okul öncesi eğitimin tarihsel temellerini etkileyen düşünürlerden bu yana müzik eğitiminin önemine vurgu yapılmaktadır. Eğitsel rolüne bakıldığında eğitim sürecinde odağa alınmış olan kavram, sözcük ve kazanımların pekiştirilmesi, yeni bir kazanımın odağa alınarak öğretilmesi, bilişsel, sosyal duygusal, dil, motor beceriler olmak üzere tüm gelişim alanlarına ait becerilerin desteklenmesinde, eğitim sürecinde rutinler sırasında, sınıf yönetiminde, etkinlikler arası geçişlerde, müzik etkinliklerinde ve farklı etkinlik türlerinde şarkılardan yararlanılabileceği düşünülmektedir.

Eğitimde müzik bir amaç olmasının yanı sıra farklı gelişim alanlarını desteklemede bir araç görevi de görmektedir (Kandır ve Türkoğlu, 2015; Başer, 2004). Öğretmenler, eğitim sürecinde çocukların duygu durumlarını olumlu yönlendirme, güven ve aidiyet duygusunu destekleme etkileriyle şarkılardan okula uyum sürecinde araç niteliğinde yararlanabilmektedirler. Bununla birlikte çocukların doğal ilgilerinden yararlanarak dikkatlerini çekmek amacıyla ya da etkinlikler arasındaki geçişlerde şarkılardan yararlanılabilir çünkü çocuklar konuşma sesine karşılık şarkı söyleme sesini dinlemeye ve şarkı söylemeye katılma konusunda daha isteklidirler (Joo, 2021). Geçişlerde parmak oyunu, tekerleme ve sayışmacalar ya da hatırlatıcı ve uyarıcı etkisinden yararlanmak amacıyla şarkılar, öğretmenler tarafından kullanılmaktadır. Tekrar eden, akılda kalıcı, çocuklar için uygun kelimeler bulunduran, olumlu duygular uyandıran şarkıların tercih edilmesi önerilmektedir. Güven ortamı sağlandığında, çocukların bulunduğu ortama ait

hissedebilmeleri kolaylaşmakta ve böylece şarkılar sayesinde çocuk için uygun öğrenme ortamı sağlanabilmektedir. Örneğın dakikada 50-60 vuruşluk (50-60 bpm) tempoya sahip barok şarkılarının öğrenme için ideal olduğu ifade edilmektedir çünkü aynı zamanda kasların gevşemesi, kan basıncını düşürme ve nabzı yavaşlatma gibi sağlığı etkilemekte ve kişinin odaklanmaya daha hazır hale gelmesine yardımcı olmaktadır (Lawrence, 2001).

Çocukların fazla enerjilerini dans ve hareketle yönlendirme, dikkatlerini çekme, sakinleşmeleri ya da neşelenmeleri amacıyla sınıf yönetiminde şarkılardan yararlanılmaktadır. Sınıf yönetiminde öğretmeninin tercih ettiği şarkıların çocukların dikkatlerini toplayabilme ve odaklanabilecekleri özellikte olması gerektiği düşünülmektedir. Çocuğun gelişim özelliklerine ve sanatsal açıdan çocuğa uygun şarkıların kullanımı ile estetik algının oluşumu desteklenerek sanatsal bakış açısının temelleri atılabilir. Çocuğun kendini müzikle ifade edebilmesi, algıları açık şekilde müzik eğitimine dahil olabilmesi için yaratıcılığının desteklendiği, özgür ve esnek bir eğitim ortamının hazırlanması gerekmektedir. Çocuk, rahat koşullar sağlandığında yeteneklerini de rahatlıkla keşfedecektir (Kabataş, 2017). Dolayısıyla destekleyici etkide müzik deneyim fırsatının sunulması için öğretmenlerin nitelikli, sistemli ve planlanmış eğitim ortamları sağlaması önem arz etmektedir.

Okul öncesi eğitim günlük eğitim planında bulunan toplanma ve temizlik zamanında çocukların istek ve motivasyonlarını artırma amacıyla şarkılardan yararlanılabileceği gibi drama etkinliği, hareket ve oyun etkinliği gibi farklı türde etkinliklerde araç olarak kullanılabilir ve çocukların dikkatlerini çekme amacıyla da şarkılardan yararlanılabilir (Kabataş, 2017). Çocukların müziğe karşı olumlu tutum geliştirmelerini destekleyecek ortamlar oluşturma amacıyla sınıfta bulunan öğrenme merkezlerine müzik öğrenme merkezi de eklenebilir. Okul öncesi yaş grubundaki çocukların ritim tutmaları için ziller, davullar, ritim çubukları ve marakaslar kullanılabilir (Barrett vd., 2022). Bu sayede müzik öğrenme merkezinde bulunan materyaller ile çocukların serbest oyun zamanında da etkileşim kurabilmesi çocuklar için öğrenme deneyimine dönüşebilmektedir. Okul Öncesi Eğitim Programında (MEB, 2024) öğretmenin, çocukların gereksinim ve gelişim özelliklerine uygun ele aldığı kazanımlara, kavramlara, etkinliklere, güne başlama zamanına, rutin etkinliklere, etkinlikler arası geçişlere, aile ve toplum katılımı çalışmalarına her güne ait günlük planda yer vermesi gerektiği ifade edilmektedir.

Etkinlik türleri arasında ve farklı ortamlar arasında yapılacak geçişler öncesinde çocukları bilgilendirmek ve bu sayede çocukların uyum sağlamalarını kolaylaştırmak amacıyla görsel ya da işitsel uyarıcıların kullanılması Okul Öncesi Eğitim Programında önerilmektedir. Etkinlikler arası geçişi kolaylaştırmak için şarkılar, danslar ve parmak oyunları kullanılabilir. Bu sayede çocukların sıradaki etkinliğe karşı istekli olmaları ve dikkatlerini toplamaları sağlanacaktır (MEB, 2024).

Şarkıların günlük rutinlerde kullanımında çocuğun özbakım alışkanlıklarını kazanması daha keyifle gerçekleşebilmektedir (Topaç, 2022). Okul öncesi dönemde özellikle de küçük yaş gruplarında günlük rutinlerden biri de uyku zamanıdır. Sade bir dil ve melodik biçimde söylenen, anonim eserler arasında olan ninniler çocuğa güven duygusu ve şefkati hissettirmektedir, böylece çocukların uykuya geçişte rahatlamaları sağlanmaktadır (Güneş, 2010). Temizlik alışkanlıklarının ediniminde ve günlük rutinler arasında bulunan temizlik zamanında da şarkılardan pekiştirici niteliği ile yararlanılabilmektedir. Şarkıların sözleri temizlik alışkanlığı edinimini destekler nitelikte olurken temizlik zamanında çocukların dikkatini eyleme vermelerini sağlamak, ilgilerini çekmek ve temizlik ile ilgili görevi uygun sürede yerine getirmelerini sağlamak amacıyla da şarkılardan yararlanılmaktadır. Örneğin çocukların ellerini yıkarken iki kez “İyi ki Doğdun” şarkısını söylemeleri tavsiye edilmektedir, böylece ellerini uygun süre boyunca yıkamaları sağlanmaktadır (Darrow, 2010). Şarkılar çocukların duygu durumlarını da etkileyebilmektedir. Bir okul öncesi öğretmeni, aktif ve pasif etkinlik süreçlerine uygun hareketli ve sakin şarkı seçimlerinde bulunarak eğitim süreçlerinde şarkıları kullanabilir. Tercih edilen şarkılardaki tempo, sesin yüksekliği gibi değişkenler çocukların duygu durumlarını etkileyeceğinden topluluğa ve etkinliğe uyum sağlamada kolaylaştırıcılık sağlayacağı düşünülmektedir.

Değerler, matematik, fen vb. alanlara dair kavramlar bulunduran şarkılardan eğitim süreçlerinde faydalanılmaktadır. Eğitim süreçlerinin içeriğine ve kazanımlarına uygun şarkıları öğretmenler etkili bir şekilde kullanabilirler (Çiçek, 2023). Bu yolla müzik sayesinde öğrenmenin kolaylaşacağı ve pek çok kavramı pekiştirme olanağı sunacağı düşünülmektedir. Müzik aynı zamanda çocukların kendilerini ifade etmelerini ve çevreleriyle iletişim kurmalarını destekler (Winters ve Griffin, 2014). Çocuklar şarkıların sözlerinde duyduğu anlam bütünü içerisinde anlamını bilmediği sözcükleri kavrama olanağına sahip olur. Bilişsel ve dil gelişimini desteklemek amacıyla yararlanılan şarkılar

ise öğretmenlerin seçimleriyle şekillenmektedir. Özellikle yabancı dil edinimine yönelik öğrenme süreçlerinde şarkıların kullanımıyla ilgili çalışmalar bulunmaktadır (Modiri, 2010). Şarkılar okuma yazma öğretiminde de araç olarak kullanılmaktadır. Birinci sınıf okuma öğretiminde ses temelli cümle öğretim yönteminde de şarkıların kullanıldığı görülmektedir (Arslan, 2015). Okuma yazmaya hazırlık çalışmalarında, dil gelişimini desteklemek üzere gerçekleştirilen çalışmalarda şarkılardan faydalanılmaktadır. Bunun yanı sıra müzik becerileri ile ses farkındalığı ve okumanın öğrenimi arasında güçlü bir ilişki bulunmaktadır (Anvari vd., 2002).

Çocuk şarkıları ezgi bakımından basit ve akılda kalıcı olmalı; sözleri bakımından çocukların ilgisini çekebilecek, eğlendirici ve eğitici olmalı; sözleri ve ritmi uyumlu olmalı ve çocukların gelişim özelliklerini destekleyici nitelikte olmalıdır (Yıldız, 2019). Çocuk şarkıları haricinde okul öncesi dönemde yetişkinlere yönelik üretilmiş şarkılar da kullanılabilir. Ancak okul öncesi eğitim süreçlerinde kullanmak üzere seçilen şarkıların sözleri, ses aralığı ve ritim özellikleri bakımından çocuğa uygunluğuna dikkat edilmesinin önemli olduğu düşünülmektedir.

2.3.1. Okul öncesi müzik etkinliklerinde şarkıların kullanımı

Okul öncesi dönem müzik etkinliklerinin tümünde şarkılardan yararlanılabilir. Örneğin şarkı öğretimi ele alındığında şarkı öğretiminin ritim çalışmalarıyla birlikte yapılmasına özen gösterilmesi önerilmektedir (Oğuz, 2019). Çünkü şarkının temeli ses ve ritimden oluşmaktadır. Şarkı öğretiminde ezberleme yönteminin aksine ritmi kavrama çalışmaları ile çocuğun şarkının özünü anlaması önem taşır. Müzik dinleme ve şarkı söyleme, ses ayırt etme çalışmaları, yaratıcı hareket ve dans, müzik aleti çalma, müzik eşliğinde hareket ve müzikli öykü çalışmalarında kullanılan şarkıların özellikleri yapılan çalışmanın niteliği için önemlidir. Örneğin çocuk şarkılarının sözlerinde bulunan özneler ve olaylar çocukların taklit etmelerine olanak sağladığında dramatizasyon yönteminin kullanımına elverişli olabilir. Bu tür şarkılar, dramatizasyon çalışmalarında ve müzikli oyunlarda kullanılabilir. Şarkı sözlerinde bulunan özneyi taklit etme, çocukların çekimser davranışlar sergilemeden özgürce dans etmeleri dramatizasyon çalışmaları için motive edici olmaktadır. Taklit etmeye dayalı çalışmalarda çocukların davranışlarını ve çıkardığı seslerin taklidini yaptığı kişi, hayvan ya da nesneye atfetmeleri nedeniyle daha özgür davranışlar sergileyip ses çıkarırken de daha özgür olduğu düşünülmektedir.

Müzik etkinliklerinde müzik dinlemeye yönelik ses ayırt etme, ses dinleme ve ses üretme çalışmaları yapılmaktadır. Müzik dinleme çalışmalarında odaklanarak, dikkatini seslere yoğunlaştırarak duymak ve dinlemek odağa alınmaktadır. Sesleri keşfetme amacıyla şarkı dinleme çalışmaları çocukların müziğe ilgi duyarak müzik alanına yönelmeleri için teşvik edici olabilir (Greata, 2006). Sınıf içerisinde arka plan müziği olarak müziğin açık bulundurulması çocukların algılayarak dinlemelerine olanak sunmamaktadır (Gölbaşı, 2013). Müziği dinleme çalışmaları yaparken çocukların kendi seslerini de dinlemelerini sağlamanın şarkıyı doğru tonda ve doğru ölçüde söylemelerini desteklediği düşünülmektedir. Müzik dinleme çalışmaları çocuğun müziğin temelini oluşturan sesleri, seslerin özelliklerini ve sesler arasındaki örüntüyü keşfetmeleri için yardımcı olabilmektedir. Dinlenen müziğin özelliklerinin yanı sıra şarkılardan yararlanırken tercih edilen yöntem, teknik, kullanılan araçlar ve sesin kaynağı, yapılan müzik etkinliğini etkilemektedir.

Müzik etkinliklerinden yaratıcı hareket ve dans çalışmalarında çocukların serbest ya da belirli kurala bağlı dans etmeleri, müziğin ritmine uygun ya da şarkının sözlerine uygun şekilde hareket etmeleri sağlanmaktadır (Sığırtmaç, 2005). Bu çalışmalarda kullanılan şarkıların ritmi, temposu ve şarkıda bulunan sözler yaratıcı hareket ve dans çalışmalarının sürecini etkilemektedir. Çocuğun, müzik çalışmalarından biri olan şarkı dinleme çalışmalarıyla müziğin özelliklerinin farkına vararak dinlemesi ve müzik eğitiminin temel amaçlarına ulaşılması sağlanmaktadır (Başalan, 2019). Şarkıların kullanımı ile odaklanma, dikkatini sese yoğunlaştırma becerileri desteklenerek bu yolla okuma yazmaya hazırlık becerilerinin de desteklenmesi sağlanabilir (Öztürk, 2008). MEB (2013) Okul Öncesi Eğitim Programında dil gelişimi alanında bulunan sesleri ayırt edebilmeye yönelik kazanım ve göstergeler sese odaklanma, sesleri ayırt edebilme, seslerin kaynaklarının farkında olma ve benzer sesleri çıkarma ile ilgilidir ve ses ile dil ilişkisini ortaya koymaktadır. Ayrıca şarkı söylemeden önce nefes açma çalışmaları ile başlanması müzik etkinliklerinin önemli bir aşamasıdır. Nefes açma çalışmaları doğru miktarda nefes alma ve nefesi kontrollü bir şekilde kullanma konusunda oyun yoluyla deneyim sunmaktadır (Mertoğlu, 2018).

2.3.2. Okul öncesi eğitim sürecinde kullanılan şarkıların seçimi

Çocukların okul öncesi eğitim ortamlarında yaşadıkları müzik deneyimlerinin nitelikli ve çocuğa uygun olması için seçilen şarkılara da özen gösterilmesi önemlidir. Eğitim süreçlerinde ve özellikle okul öncesi eğitimde şarkılar seçilirken göz önünde bulundurulması gereken belirli ölçütler bulunmaktadır. Çocuklara uygunluğunu işaret eden belirli ölçütlerden kimileri; şarkıların bulunduğu ses perdeleri, sesler arası geçişler, kelimelerin dil bilgisel ve çocuğun gelişimsel özelliklerine (Young ve Glover, 1998) uygunluğudur. Seçilen şarkılar pop, rock, klasik vb. olmak üzere farklı türlere ait olabilir. Okul öncesi eğitimde ise öğretmenler tarafından çocuk şarkılarının tercih edilen türler arasında olduğu görülmektedir. Çocuk şarkıları, tekrar eden kelime gruplarından oluştuğunda ve dinlenen şarkıların ritmi, müziğin kafiyesi, tekrar eden sözlerinin bulunmasının şarkının hatırlanmasını kolaylaştıracağı düşünülmektedir.

Çocukların sahip oldukları sesin özelliklerini tanıyan öğretmenin çocuklar için uygun repertuarı kullanması gerekmektedir (Liao ve Campbell, 2016). Şarkılarda çocukların anlamını bilmediği ve zor kelimeler varsa açıklamalı ve kelimeler birlikte tekrar edilmelidir. Kullanılan şarkılar konu bakımından somut olmalı ve çocuğun günlük yaşantısının içinden seçilmeye dikkat edilmelidir. Çocukta olumlu duygular uyandıran, milli ve evrensel değerleri pekiştirebilecek özellikte sözler bulunduran, doğa sevgisini pekiştirecek ve güncel konulardan oluşmalıdır (MEB, 2017).

Bilgin (2004), okul şarkılarını aktarma, öykünme, halk türküleri, yerli ve yabancı popüler şarkılar ve özgün Türk okul şarkıları olarak gruplandırmaktadır. Öykünme ve aktarma şarkıları yabancı kaynaklardan aktarılan çoğunluğu anonim şarkılardır. Mertoğlu (2018)'na göre okul öncesi eğitim süreçlerinde kullanılacak şarkılar seçilirken çocukların gelişim özellikleri dikkate alınmalı, sözlerinde çocuklar için anlaşılır öykü bulunmalı, sözleri çocukların kelime dağarcığına uygun olmalı, şarkının melodik yapısı ile sözleri uyumlu olmalı, basit ve anlaşılır bir dil kullanılmalı, çocukların dramatizasyon yapmalarına olanak sağlamalıdır. Şarkıda bulunan sözler ile ritimlerin uyumlu ve dengeli oluşu prozodi olarak adlandırılmaktadır. Şarkıların prozodi bakımından uyumlu olmasının çocukların doğru söyleyip sözlerini anlamlandırabilmeleri açısından önemli olduğu düşünülmektedir.

2.3.3. Şarkı söyleme ve şarkı öğretiminde kullanılan yaklaşım, yöntem ve teknikler

Öğrenme sürecinin deneyimleyerek keşfetme, bilinenden bilinmeyene, içten dışa ve somuttan soyuta ilkeleri esas alınarak en iyi yolla gerçekleştirilebileceği düşünülmektedir. Bu ilkelerden hareketle çocuğun kendi sesini keşfetmeye yönelik ilgisi doğal olarak ortaya çıkmaktadır. Müzik eğitimi yaklaşımlarından biri olan Kodaly'e göre şarkı söyleme, müziğin temelini oluşturmaktadır ve kişinin en özgür kullandığı çalgı kendi sesidir (Şimşek ve Bilen, 2017). Çocuk için şarkı söylemek sesleri keşfetmesi için deneyim sağlamasının yanı sıra duygularını ifade etmesi için de araçlardan biridir. Doğaçlama yapılan şarkı söyleme çalışmalarında ve yaratıcılığı destekler nitelikteki çalışmalarda çocuğun duygularını dışa vurması desteklenebilmektedir. Yaratıcılığı desteklemek üzere yapılan müzik eğitimi esnasında çocuğa özgür ve demokratik öğrenme ortamı sunulmalıdır. Müzik eğitiminde dünyada uygulanan çeşitli yaklaşımlar arasında bulunan Orff Schulwerk ile de çocukların yaratıcılığı desteklenebilmekte ve özgür bir eğitim ortamında müzik eğitimi uygulanmaktadır. Orff Schulwerk yaklaşımında en temel çalgı insanın bedeni ve sesidir ve doğaçlama ile yetenek gözetmeksizin herkesin müziksel eğitiminin mümkün olduğu görüşü öne çıkmaktadır (Dalgın ve Sözbir, 2019). Orff Schulwerk yaklaşımında yararlanılan elementer müzikle de seslere odaklanılmaktadır.

Müzik eğitiminde kullanılan yaklaşımlardan bir diğeri ise Dalcroze'dur. Dalcroze yaklaşımında müzik, ritmik fiziksel hareketler ve sesin bütününden oluşur (Özmenteş ve Bilen, 2005). Bu yaklaşımda vücut bir enstrüman gibi kullanılırken amaç müziğin temposunun, hızının, tonunun keşfedilmesidir. Dalcroze yaklaşımında hareket ve ses eşlenmektedir. Bu yaklaşımda kullanılan öğretim yönteminde öğretmenin hareket, ritim ve ses eşlemelerini öğrenciler taklit ederken sonraki aşamada özgür bir şekilde doğaçlama yapar (Aksan ve Gün, 2022). Müziği yaparak yaşayarak öğrenme, doğaçlama, dinleme ve hareket Dalcroze, Orff, Kodaly, Suzuki olmak üzere müzik öğrenim yaklaşımlarının ortak özelliklerindendir (Küpana, 2022).

Okul öncesi eğitim süreçlerinde şarkıların en sık kullanım alanlarından biri şarkıların öğretilmesi ve şarkı söylemedir. Öyle ki Gillespie ve Glider (2010), okul öncesi eğitimcilerinin müzik eğitimi çalışmalarında neredeyse tamamen şarkılara odaklandıklarını yapmış oldukları çalışma ile ifade etmektedirler. Şarkı söyleme çalışmalarından önce nefes açma çalışmalarının yapılması esastır (Mertoğlu, 2015). Nefes açma çalışmaları yapılırken canlandırma ve oyun yolu tercih edilebilir. Nefes açma

alışmaları yapılacak olan ortamın iyi havalandırılmış olması önemlidir çünkü bu çalışmalarda normale kıyasla daha derin bir şekilde hava solunmaktadır. Bununla beraber nefes açma çalışmalarının ortalama beş dakika sürmesine zen gösterilmelidir. Çünkü beş dakikadan daha uzun süre nefes açma çalışmalarının yapılması çocuklarda baş dönmesine yol açabilir.

Çocuklar çeşitli yöntemlerle şarkıları öğrenmektedir. Ancak şarkılar öğretilirken kontrol edici, baskıcı tutumlar çocuğın yeteneksiz olduğu algısını glendirebileceğinden başarısız olmasına neden olmaktadır (McPherspın, 2008). şarkılar öğretilirken ezberletilmemeli; tekrar yoluyla öğrenimi sağlanmalıdır. şarkının akılda kalıcılığını artıran özelliklerinden biri ise şarkının sözleriyle belirli bir olay örüntüsünün şarkının içerisinde bulunmasıdır. Hikâye anlatımıyla şarkının sözlerinde aktarılan olay ve konusu desteklenebilir, böylece şarkının akılda kalması kolaylaşabilmektedir. Hikayelerle birleştirmenin haricinde çeşitli etkinlik türleriyle birlikte şarkılar kullanılabilir, dramatizasyon çalışmaları yapılabilir.

Soyut bir kavramın sembolik ifadesi olan notaların ğretimi okul öncesi dönemdeki çocuklar için bilişsel gelişim göz önüne alındığında anlaşılması zor olacaktır. Bu nedenle şarkı ğretiminde yetişkin eğitiminden farklı olarak nota ğretimi ve solfej öğretiminin aksine tümdengelim yöntemi (bütünden parçaya) kullanılmadır ancak şarkının uzun ya da zor bölümleri bulunuyorsa tümevarım (parçadan bütüne) yöntemi tercih edilebilir (MEB, 2017). şarkıların ezberletilmesi amacıyla en sık başvurulan yöntemlerden biri öğretmenin şarkıyı söylemesi ve çocukların sesi tekrar etmesidir. Bu yöntem ile çocuklar sözleri tekrar edemediklerinde başarısızlık ile tanışabilirler ve çalışmadan keyif alamayabilirler (Mertoğlu, 2015). şarkıların tekrar yoluyla ezberletilmesi yönteminde  önemli aşama bulunmaktadır: duymak, hatırlamak ve tekrarlamak (Liao ve Campbell, 2016). şarkılar bu yolla öğrenildiğinde ğretmen model alınmaktadır. Dolayısıyla ğretmenin sesleri doğru çıkarması, doğru melodi ve ritimle şarkıyı söylemesi şarkının çocuklar tarafından doğru öğrenilmesi bakımından oldukça önemlidir. şarkılara çalgıların da eşlik etmesi, müziğin kalitesini artıracaktır. Ayrıca şarkıların kullanımında tercih edilen ses kaynağının ses kalitesi bakımından uygun olması çocukların kulak gelişimi açısından önemlidir (MEB, 2017). Öğretmen, şarkıları söylemede model olurken sesini doğru kullanmaya zen göstermelidir. Yapılan alışmalar model olarak şarkı

söylenme sırasında çocukların erkek yerine kadın sesini dinleyip tekrar ettiklerinde daha doğru sesler çıkardıklarını göstermektedir (Persellin vd., 2002).

2.3.4. Şarkı seçiminde öğretmenin rolü

Sınıfta bulunan çocukların tümü aynı düzeyde müzik deneyimine sahip olmayabilir. Müzik deneyiminin yanı sıra kalıtım ve bireysel farklılıklar çocukların becerilerini sergilemelerinde etkili olmaktadır. Çocuğun çevresinde öğretmenler doğrudan etkili olmakta ve çocuklar arasındaki bu farklılıkları nitelikli müzik eğitim fırsatları sunarak dengeleyebilmektedir. Öğretmenlerin müziğe karşı tutum ve donanımı eğitim süreçlerinde müziği kullanımlarını da etkilemektedir. Campbell (1996)'e göre öğretmen sınıfa müzikal benliğiyle girmektedir. Öğretmenin müzikal benliğini okul, aile ve ilk çocukluk döneminden duyduğu müzikler oluşturmaktadır. Bu yönüyle öğretmenin müzikal benliğini sınıfa aktarımı ortaya çıkmaktadır. Bununla birlikte Bronfenbrenner'in Biyoekolojik Sistemler Kuramında çocuğu doğrudan etkileyen mezosistem içerisinde bulunan öğretmenin çocukluk ve okul yıllarındaki müzik deneyimleri sınıfındaki çocukların deneyimlerini etkilemekte, müzikal benliklerini oluşturmaktadır ve ileride çocukların da müzikal benlik aktarımı düşünüldüğünde müzik, nesiller arasında aktarım aracı özelliği taşımaktadır. Öğretmenlerin sınıflarında öğretim amacıyla seçtiği şarkılar eğitimin niteliğini etkilemektedir (Başalan, 2019). Bu görüş ile ilişkili olarak Gül (2012) yapmış olduğu çalışmada öğretmenlerin müzik etkinliklerinde ve diğer etkinliklerde kullanabilecekleri, çocukların gelişimsel özelliklerine uygun şarkı örnekleri repertuvarının oluşturularak onlara sunulmasını önermektedir.

Okul öncesi eğitim sürecini aile, eğitim programının niteliği, öğretmen yeterliliği, teknolojik ve fiziksel donanım gibi çevresel değişkenler etkilemektedir. Eğitimin en temel girdisi olan çocukların bireysel özellikleri, gelişimsel özellikleri de eğitim sürecinde önemli rol oynamaktadır (Avcı, 2021). Bu nedenle çocukların bireysel ve gelişimsel özellikleri göz önünde bulundurularak eğitim süreçlerinin planlanması gerekmektedir. Okul öncesi eğitimde müzik eğitimi, öğretmenin müziksel donanımıyla ve çocukların gelişim özellikleri hakkında sahip olduğu bilgi birikimiyle oldukça yakından ilişkilidir. Okul öncesi öğretmeni müzik eğitiminde amaçlara uygun şekilde planlama yapmalı, uygun araç ve gereçleri kullanmalı, uygun şekilde etkinlikleri uygulamalı ve değerlendirebilmelidir. Okul öncesi öğretmenin müzik eğitimi

konusundaki donanımın yanı sıra karşılaştığı güçlükler ve bu güçlüklerin farkında olması da önemlidir (Sali, Akkol ve Oğuz, 2013). Öğretmenin sesinin kötü olduğunu, müziğe karşı yeteneğinin olmadığını ve müzik bilgisinin yetersiz olduğunu düşünmesinin eğitim süreçlerinde müziği kullanımını olumsuz etkilediği düşünülmektedir. Öğretmenin müziğe karşı sahip olduğu tutum, çocukların tutumlarına yansıyabilmektedir ancak okul öncesi dönemde müzik eğitiminin temel amacı çocukların müziğe karşı olumlu tutum geliştirmelerini sağlamaktır. Bu nedenle öğretmen, çocukların etkinliklerdeki performanslarında esnek olmalı ve beklentilerinde ısrarcı olmamalı, olumlu tutum kazandırmalıdır (Dikici Sığırtmaç, 2017).

Akpınar (2021) yüksek lisans tez çalışmasında okul öncesi öğretmenlerinin müzik eğitimindeki öz-yeterlik inançlarını değişkenler ile ortaya koymayı amaçlamıştır. Araştırma sonucunda okul öncesi öğretmenlerinin mezun oldukları üniversitelerin türü, müzik eğitimi ile ilişkili eğitim alma durumları, müzik aleti çalma, şarkı öğretiminde kullandıkları yöntem, okul türü ve eğitim durumu ile müzik eğitimi öz yeterlilik inançları arasında anlamlı bir ilişki olduğu ortaya çıkmıştır. Sonakın (2022) yüksek lisans tez çalışmasında ise okul öncesi öğretmenlerinin müzik öğretimine yönelik öz yeterliliklerini belirlemeyi ve demografik değişkenler arasındaki ilişkiyi incelemeyi amaçlamıştır. Araştırma sonuçlarına göre okul öncesi öğretmenlerinin müzik öğretimi ve çalgı performans yönetimi bakımından öz yeterliklerinin yüksek olduğu ortaya çıkmaktadır. Bununla birlikte okul öncesi öğretmenlerinin cinsiyet, yaş, müzik eğitimi alma, kıdem, okulda müziğe yönelik alan bulunması değişkenleri ile müzik öğretimine yönelik özyeterlikleri arasında anlamlı farklılık belirlenmiştir. Okul öncesi öğretmenlerinin müzik etkinliklerinde yaşadıkları sorunları belirlemeyi amaçlayan çalışmada (Sali, Akkol ve Oğuz, 2013), öğretmenlerin çoğunluğunun müzik alanında yeterlilik düzeyi ile ilişkili sorun yaşadıkları ortaya çıkmıştır. Müzik alanında yeterlilik düzeyi ile ilişkili karşılaştıkları sorunların kaynağı olarak enstrüman kullanmayı bilmedikleri, müzik eğitimi hizmet içi eğitime katılmadıkları, lisans eğitiminde müzik aleti çalma ve notalı şarkı söylemeye ilişkin yetersiz düzeyde eğitim aldıkları, şarkı dağarcıklarının yetersizliği ve müziğe karşı ilgilerinin olmaması gerekçelerini ifade etmişlerdir.

Çocukların müziğe doğuştan sahip oldukları ilgilerini doğru yönlendirmek, yeteneklerinin gelişimini desteklemek, uygun araç, yöntem ve tekniklerle müzik eğitimi almalarını sağlamak eğitimcilerin görevlerindendir. Kelly (1998)'e göre erken çocukluk

eğitimi öğretmenliği programlarında müzik eğitime gereken önemin verilmemesi erken çocukluk döneminde müzik eğitiminin değersiz bir yere sahip olduğu görüşünü yaratmaktadır. Türkiye’de Cumhuriyet’in ilk yıllarında okul öncesi öğretmeni yetiştiren kurumlarda müzik eğitimi dersinin yerine bakıldığında İstanbul Kız Öğretmen Okulu ve Ankara Kız Teknik Yüksek Öğretmen Okulu’nda haftada bir saat müzik eğitimi dersinin yer aldığı görülmektedir (Gül, 2012). YÖK tarafından 1998 yılında Eğitim Fakültelerinde öğretmen yetiştirmeye yönelik lisans programları hazırlanmıştır. Hazırlanmış olan program, 2007 yılında güncellenmiştir (YÖK, 2007). Güncelleme öncesinde Müzik Öğretimi I ve Müzik Öğretimi II adıyla programda bulunan dersler, Müzik Eğitimi I ve Müzik Eğitimi II isimleri ile güncellenmiştir. Bununla beraber 2007 Eğitim Fakültesi Öğretmen Yetiştirme Lisans Programı’nda okul öncesi öğretmenliği programı 151 kredi dersten oluşmaktadır. Müzik Eğitimi I ve Müzik Eğitimi II olmak üzere müzik eğitime yönelik iki farklı ders toplamda beş krediden oluşmaktadır. İlgili derslerin içerikleri incelendiğinde; okul öncesi eğitimde müziğin yeri ve önemi, erken çocukluk döneminde müzik gelişimi ve çocuğun müzik becerileri, eğitim programında amaçlara ulaşmada müziğin rolü, yerel ve evrensel müzik türleri, çalgılar, solfej, doğru şarkı söyleme eğitimi, dikte ve deşifre çalışmaları, eşlik çalgısı çalmaya yönelik eğitim, çocuk şarkıları, şarkıların seçiminde dikkat edilmesi gereken ölçütler, çocuklara uygun şarkı dağarcığı hazırlama, okul öncesi müzik eğitimi ortamı hazırlama, dünyada okul öncesi müzik eğitime yönelik uygulanan yaklaşımlar olduğu görülmektedir (YÖK, 2007).

Eğitim Fakültesi Okul Öncesi Öğretmenliği programlarında 1998-2007 yılları arasında uygulanan müzik eğitimi dersinin içeriğinin incelendiği çalışmada (Özgül, 2017) 1998 yılında uygulanmakta olan Müzik Öğretimi-I dersinin içeriğinde çocuğun eğitiminde müziğin kullanımı ve müziğin günlük programda planlanması ifadeleri yer almaktadır. Şarkı seçiminde dikkat edilmesi gereken hususlar dersin konu başlığı olarak bulunmakta ve derste kullanılacak materyaller arasında “çocuğun işitme gelişimine uygun müzikler” ifadesi bulunmaktadır. Ayrıca 2007 yılına ait Öğretmen Yetiştirme Lisans Programı Müzik Eğitimi ders içeriğinde ise çocuk şarkılarının seçiminde dikkat edilecek ölçütler konu-ünite başlığı olarak bulunurken uygun repertuar oluşturma kısmen hedef davranış olarak ifade edilmektedir.

Okul Öncesi Öğretmenliği Lisans Programı (YÖK, 2018) alan eğitimi dersleri arasında Erken Çocuklukta Müzik Eğitimi dersi bulunmaktadır. Bu dersin kapsamı

öğretmen adaylarının Okul Öncesi Eğitim Programında bulunan hedeflere uygun şarkı dağarcığını oluşturmaları, çocuk şarkılarının tanıtımı, şarkıların seçiminde dikkat edilmesi gerekenler, şarkıları öğretme teknikleri ve müzik eğitime yönelik ortam, materyallerin sağlanması konusunda bilgi ve becerilere sahip olmalarını içermektedir. Müzik eğitimi almış olan erken çocukluk eğitimcileri, almamış olanlara kıyasla daha fazla müzik etkinlikleri uygulamaktadır (Bolduc ve Lefebvre, 2012). Okul öncesi öğretmenlerinin müzik eğitimleri ile ilişkili bir araştırmada Rajan (2017), okul öncesi öğretmenlerinin müziği nasıl kullandıklarını ve sınıflarda çocuklara sundukları müzik türlerini belirlemeyi amaçladığı çalışmada öğretmenler kaynak sınırlılığı, müzik konusunda yeteneklerinin eksik olduğu düşüncesi ve müzik eğitimi konusunda bilgi eksikliklerinin müziği kullanımlarını olumsuz etkilediğini belirtmişlerdir. Öğretmenler müziğin okul öncesi dönem çocukları için öneminin farkında olmakla birlikte müzik yetenekleri, müzik eğitimi hakkında bilgilerini ve bu konudaki kaynaklarını yetersiz olarak değerlendirmektedir. Bu olumsuz değerlendirmenin eğitim süreçlerinde müzik kullanımlarına olumsuz yansıdığını belirtmektedirler.

2.4. Konu ile İlgili Yapılan Araştırmalar

Bu bölümde konu ile ilgili yurt içinde ve yurt dışında yapılan çalışmalara yer verilmiş ve aşağıda bu çalışmalardan kimileri açıklanmıştır.

2.4.1. Konu ile ilgili yurtiçinde yapılan araştırmalar

Alan yazında müzik eğitiminin temel öğelerinden olan şarkıların okul öncesi eğitimde kullanımının ele alınması konusunda öğretmen ve öğretmen adayları ile yapılan çalışmalar bulunmaktadır.

Demirhan ve Gorgoretti (2024) araştırmalarında lisans öğrenimi gören okul öncesi öğretmen adaylarının müzik okuryazarlık düzeylerini belirleyerek müzik okuryazarlık düzeylerinin bağlı olduğu değişkenleri incelemeyi amaçlamışlardır. Nicel araştırma yöntemi ile yürütülen çalışmada 141 öğretmen adayından Müzik Okuryazarlığı Ölçeği ile veri toplanmıştır. Elde edilen sonuçlara bakıldığında okul öncesi öğretmen adaylarının şarkılarda yöntem ve teknik kullanma becerilerinin, müziksel algı ve sesi kullanma beceri

düzeylerinin yüksek olduğu, eğitsel müzik dağarcığı bilgilerinin orta düzeyde olduğu ve Orff yöntem bilgileri ve Orff çalgıları uygulama becerilerinin düşük olduğu sonuçlarına ulaşılmıştır. Ayrıca lisans eğitimi öncesinde herhangi bir müzik eğitimi almış olan öğretmenlerin daha başarılı oldukları, erken çocuklukta müzik eğitimi isimli dersten başarılı olma durumlarının müzik okuryazarı olmalarında bir gösterge olmadığı sonuçları ortaya konulmuştur.

Yükrük ve Aldemir (2022), çalışmasında okul öncesi öğretmenlerinin müzik etkinliklerinde şarkıları seçme ve öğretme durumlarını belirlemeyi amaçlamışlardır. Durum çalışmasıyla desenlenen bu çalışmada okul öncesi öğretmenlerinin öğrettikleri şarkıların söz içeriklerinin kavram ve kazanımlarına uygunluğuna, kısa, anlaşılır ve somut kavramların yer almasına dikkat ettikleri sonuçlarına ulaşılmıştır. Bununla birlikte müzik içeriğine yönelik olarak ritmik ve eğlenceli şarkıları seçtiklerine ancak öğretmenlerin nota okuma konusunda sorun yaşadıkları sonucuna ulaşılmıştır.

Eğitim sürecinde teknolojik araçlardan yararlanmaya yönelik Aksoy (2021), erken çocukluk dönemi öğretmenlerinin eğitimde teknoloji kullanımı hakkında görüşleri ve tercihlerini incelemeyi amaçlamıştır. Karma yöntem ile desenlenen araştırmada yarı yapılandırılmış görüşme formu aracılığıyla 40 öğretmenden veri toplanmıştır. Öğretmenlerin ifadelerine göre sınıfta en sık kullandıkları teknolojik araç projeksiyon iken bilgisayar, akıllı tahta ve televizyon onu takip etmektedir. Öğretmenlerin, teknolojiyi kullandıkları etkinlik türüne bakıldığında en sık müzik etkinlik türünde teknolojiden yararlandıkları ortaya çıkmıştır. Araştırmaya katılan öğretmenlerin teknolojik araçları sınıfta en sık müzik dinleme amacıyla kullandıkları görülmektedir.

Burak ve Çörekçi (2021), yapmış oldukları araştırmada okul öncesi öğretmeni ve öğretmen adaylarının teknolojinin müzik eğitiminde kullanımını incelemeyi amaçlamışlardır. Kolay ulaşılabilir örneklem yöntemlerinden maksimum çeşitleme ile belirlenen 76 okul öncesi öğretmen adayı ve 104 okul öncesi öğretmeni araştırmanın çalışma grubunu oluşturmaktadır. Araştırmacılar tarafından 6 sorudan oluşan açık uçlu görüşme formu ile elde edilen veriler nitel analiz yöntemlerinden içerik analizi ile çözümlenmiştir. Katılımcıların görüşlerine göre müzik eğitiminde teknoloji kullanımı çocukların öğrenmesini hızlandırmakta, kolaylaştırmakta, isteklendirmekte, çocuğun aktif katılımını sağlamakta ve çocuklara uyaran bakımından zengin bir ortam oluşturmaktadır. Katılımcıların görüşlerine göre müzik etkinlikleri teknoloji kullanılarak

yapıldığında çocukların gerçek sesleri duymasına, ritim duygusunun gelişmesine, yaparak yaşayarak öğrenmesine olanak sağlanmaktadır. Bununla beraber öğretmenler, müzik eğitimi görseller ile desteklendiğinde çocukların dikkatlerini topladıkları ve birçok duyuya hitap ettiği yönünde görüşlere sahiptirler. Öğretmen ve öğretmen adayları, sesini doğru kullanma konusunda yetersizlik hissettiklerini ve teknoloji sayesinde bu açıklarını örttüklerini belirtmişlerdir.

Sınıf yönetiminde işitsel stratejilerin kullanımını inceleyen Bozan vd. (2021), araştırmalarında okul öncesi öğretmenlerinin etkinlik geçişlerinde kullandıkları işitsel stratejileri belirlemeyi amaçlamışlardır. Durum deseni kullanılarak gerçekleştirilen araştırmada kolay ulaşılabilir ve ölçüt örnekleme ile belirlenen en az 10 yıl mesleki deneyime sahip 21 okul öncesi öğretmeni araştırmanın çalışma grubunu oluşturmaktadır. Betimsel analiz ile analiz edilen araştırmanın sonuçlarına göre okul öncesi öğretmenlerinin en sık kullandığı etkinlik geçiş stratejisi olarak (%33,8) etkinlik geçişlerinde ritim aletlerini kullandıkları ortaya çıkmıştır. Ayrıca okul öncesi öğretmenlerinin etkinlik geçişlerinde en sık kullandıkları işitsel stratejinin (%76,1) şarkılar olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Sağırkaya (2021), çalışmasında meslek liselerinde çocuk gelişimi ve eğitimi bölümünde öğrenim gören öğrencilerin okul öncesinde müzik uygulamaları yönelik görüşleri ve bilgi birikimlerini stajda uygulama durumlarını belirlemeyi amaçlamıştır. Betimsel desenlenen bu araştırmanın çalışma grubunu Afyonkarahisar merkez ilçesinde 3 farklı Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi çocuk gelişimi bölümünde öğrenim gören ve okul öncesi eğitim stajı yapmakta olan 200 öğrenci oluşturmaktadır. Her okulda müzik eğitimine yönelik atölye çalışması uygulanmış ve öğrencilerin görüşlerini almak üzere 30 sorudan oluşan anket ile veri toplanmıştır. Araştırma sonucunda öğrencilerin pedagojik müzik alanına yönelik yaklaşım ve yöntemleri tanımladıkları ancak staj yaptıkları kurumda müzik, oyun ve dans çalışmalarını yeteri düzeyde uygulamadıkları sonucuna ulaşılmıştır.

Okul öncesi öğretmenlerinin ve müzik öğretmenlerinin çocuk şarkılarını değerlendirme ve seçiminde hangi özellikleri dikkate aldıklarını belirlemek amacıyla yapılan çalışmada (Özgürsoy, 2019), müzik öğretmenlerinin okul öncesi döneme yönelik müzik eğitimi konusunda kendilerini okul öncesi öğretmenlerine kıyasla daha yeterli

buldukları ve şarkıları seçerken çocukların gelişim özelliklerine daha fazla dikkat ettikleri sonucuna ulaşılmıştır.

Dalgın ve Acay-Sözbir (2019) okul öncesi dönem etkinliklerinde uygulanan yöntem, teknik ve yaklaşımların belirlenmesi amacıyla yaptıkları çalışmada 15 okul öncesi öğretmeni ile görüşme yoluyla veri toplanmış ve elde edilen veriler betimsel analiz yöntemi ile analiz edilmiştir. Çalışmada okul öncesi öğretmenlerinin müzik etkinlikleri arasında en fazla ritim çalışmalarına, orff çalışmalarına ve şarkı söylemeye yer verdikleri sonuçlarına ulaşılmıştır.

Okul öncesi dönemdeki çocuklara yönelik şarkıların Türk dili prozodisi açısından değerlendirilmesi amacıyla gerçekleştirilen çalışmada ise (Büyükbayram, 2019), uzman görüşüne başvurularak en çok kullanılan beş çocuk şarkısı seçilmiş ve değerlendirilmiştir. Şarkıların değerlendirilmesinde dikkate alınan ölçütler; sözlerinin somutu ve gerçeği yansıtması, sözlerinin anlatım bütünlüğü ve Türk diline uygunluğu, nota aralıklarının çocuğun gelişim özelliklerine uygunluğu, hece ve notaların uyumu, ahenk, vurgu ve durguların şarkının yapısına uygunluğudur. Şarkılar incelendiğinde okul öncesi dönem çocukları için uygun olmayan sözlerle, anlam bütünlüğü bulunmayan konularla, tamlama gruplarının vurgularını bozan kelimelerle, gereksiz tekrarlarla, ahenk, vurgu ve durgu eksikleriyle karşılaşmıştır.

Acay Sözbir ve Çamlıbel Çakmak (2016), yapmış oldukları araştırmada okul öncesi öğretmenlerinin müzik etkinliklerinde yaptıkları çalışmaları belirlemeyi amaçlamışlardır. Yarı yapılandırılmış görüşme ile 16 okul öncesi öğretmeninden alınan veriler betimsel analiz ile analiz edilmiştir. Araştırmanın çalışma grubunu oluşturan öğretmenlerin tümü Açıköğretim Fakültesi Okul Öncesi Öğretmenliği bölümü mezunudur çünkü uygulamalı müzik eğitimi almamış öğretmenlerin bu konudaki görüşlerinin incelenmesi önemli görülmektedir. Öğretmenlerin yarısı ritim çalışması yaptıklarını belirtirken altı öğretmen şarkı söyleme çalışmaları yaptırdığını belirtmiştir. Her gün müzik etkinliğine yer veren öğretmen sayısının üç, müzik aleti çalan öğretmen sayısının sekiz, şarkı öğretiminde nefes egzersizlerine yer veren öğretmen sayısının iki ve şarkı öğretimi sırasında önce kendi söyleyerek çocuklara öğreten öğretmen sayısının sekiz olduğu görülmüştür. Bununla beraber internet kaynağını 12 öğretmenin kullandığı sonucuna ulaşılmıştır. Öğretmenlerin görüşlerine bakıldığında ise müzik etkinliklerinin en çok psikomotor alan gelişimini etkilediği yönünde görüşe sahip oldukları sonucuna ulaşılmıştır.

Müziğin öğrenme üzerindeki etkisini destekleyen bir çalışmada Ayan ve Kaya (2016), okul öncesi eğitimde müzik ve hareket kullanımının çocukların akademik başarılarına etkisini incelemeyi amaçlamışlardır. Ön test-son test kontrol gruplu yarı deneysel desende gerçekleştirdikleri araştırmada örneklem grubunu okul öncesi eğitime devam eden 41 çocuk oluşturmaktadır. Veri toplama aracı olarak araştırmacılar tarafından geliştirilen akademik başarı testi uygulanmış ve araştırma sonuçlarında müzik ve hareketin kullanıldığı deney grubunda kontrol grubuna kıyasla akademik başarının daha yüksek olduğu ortaya konulmuştur.

Bulut ve Aktaş (2014), okul öncesi öğretmenlerinin müzik etkinliklerini sınıfta nasıl uyguladıklarını incelemeyi amaçlamıştır. Niğde ilinde görev yapmakta olan 73 okul öncesi öğretmeninden anket yoluyla veriler toplanmış ve içerik analizi ile analiz edilmiştir. Öğretmenlerin çoğunluğunun ritim çalışmalarını çalgı ve beden dili ile, ses çalışmalarını bütünden parçaya, yaratıcı hareket ve dans çalışmalarını oyun ile bütünleştirerek, işitsel algıya yönelik çalışmaları benzer-farklı sesleri ayırt etme ile, müzikli öykü çalışmalarını ise farklı etkinlik türleri ile uyguladıkları sonucu ortaya çıkmıştır.

Okumuş ve Karadağ (2014), popüler müziğin okul öncesi dönem çocukları üzerindeki etkisini incelemeyi amaçlamışlardır. Okul öncesi eğitim kurumuna devam etmekte olan 4-6 yaş grubundaki çocukların aileleri ve öğretmenlerinden anket yolu ile veriler toplanmış nicel araştırma yöntemlerinden betimleme-survey ile araştırma desenlenmiştir. Anket sonuçlarına göre 420 ebeveyn den elde edilen verilerde anne ve babaların %63,1'i çocuklarının popüler müzikle biraz ilgilendiğini, %95,5'inin çocuklarının tanınmış popüler müzik şarkılarını söylediklerini ifade etmişlerdir. Öğretmenlerin ise %61,4'ü çocukların popüler müziklerin hem söz hem melodisini tam olarak söylediklerini, %54,5'inin çocukların popüler müzik tercihiinde hızlı olanı seçtiklerini ifade etmişlerdir. Ayrıca 44 öğretmenden elde edilen verilere göre okul öncesi eğitim kurumunda eğitim sürecinde %72,7'sinin müzikten çok yararlandığı ve %27,3'ünün biraz yararlandığı, çocuklar ile beraber dinlenen müziğin seçimini ise %88,6'sının çocuklarla yaptıkları sonucuna ulaşmıştır.

Gölbaşı (2013), çalışmasında okul öncesi öğretmenlerinin uyguladıkları müzik etkinliklerinin niteliği ile eğitim seviyeleri, mesleki deneyim ve aldıkları hizmet içi eğitimleri arasındaki ilişkiyi belirlemeyi amaçlamıştır. Sonuçlara göre okul öncesi

öğretmenleri kendilerini müzik etkinliği uygulayabilecek yeterlilikte görmektedirler ancak çocukların sahip oldukları müzik gelişim özelliklerini bilmedikleri, çocuklara uygun şarkı dağarcıklarının sınırlı olduğu, eşlik çalgısı çalamadıkları ve nota okuyamadıkları ortaya çıkmıştır.

Avşalak (2008), yüksek lisans tez çalışmasında okul öncesi eğitim almakta olan beş yaş çocuklarının kavram gelişimlerinde müzik eğitiminin etkisini incelemeyi amaçlamıştır. Deney-kontrol gruplu deneysel desende gerçekleştirilen araştırmanın çalışma grubunu 48 çocuk oluşturmaktadır. Kavram Gelişim Ölçeği ile toplanan veriler SPSS 11.5 yardımıyla analiz edilmiştir. Araştırma sonuçlarına göre beş yaş çocuklarının kavram gelişiminde müzik eğitiminin önemli ölçüde etkili olduğuna ulaşılmıştır.

Akkurt-Kaptan (2007)'ın okul öncesi eğitim kurumuna devam eden 4-6 yaş çocuklarının sözlü şarkıları öğrenmeleri için kullanılan yöntemlerin etkililiğini ve kelime edinimine etkilerini incelemek amacıyla gerçekleştirdiği çalışmada klasik yönteme kıyasla kukla ile öğretim yönteminde çocukların daha fazla sayıda şarkı öğrendikleri sonucuna ulaşılmıştır ve şarkı öğrenimi ile çocukların kelime dağarcığındaki artış arasında anlamlı bir ilişki olduğu ortaya çıkmıştır.

Altaş (2006) yapmış olduğu çalışmada anasınıfı öğretmenlerinin müzik eğitimine yönelik algıladıkları yeterlilikleri, müzik eğitimi ortamlarına yönelik düşünceleri ve karşılaştıkları problemleri tespit etmeyi amaçlamıştır. Bu çalışmada tarama modeli kullanılmış ve çalışma grubunu oluşturan 110 öğretmenden anket aracılığı ile veri toplanmıştır. Elde edilen sonuçlara göre öğretmenler, müziksel yeterliliklerinin uygun olmadığını düşünmekte ancak etkinliklerde dinletmek üzere nitelikli müzikleri seçme konusunda kendilerini başarılı bulmaktadırlar.

Koç (2006), yüksek lisans tez çalışmasında okul öncesi öğretmenliği ile çocuk gelişimi ve eğitimi bölümlerinde okutulan müzik öğretimi derslerinin genel durumu ve öğrencilerin bu alandaki yeterliliklerini incelemeyi amaçlamıştır. Genel tarama modellerinden tekil tarama ile desenlenen araştırmada Müzik Öğretimi-I ve Müzik Öğretimi-II derslerini alan 400 öğrenciden anket yoluyla veriler toplanmıştır. Araştırma sonucunda katılımcı öğrencilerin müzik öğretim yöntemleri hakkında yeterli bilgileri olmadığı, %77,8'inin Dalcroze, Orff ve Kodaly yöntemlerini bilmedikleri sonucuna ulaşılmıştır.

Köksoy ve Taş (2005), Niğde ilinde bulunan resmi ve özel okul öncesi eğitim kurumlarında görev yapan okul öncesi öğretmenlerinin okul öncesi dönemde müzik eğitimi hakkında görüşlerini belirlemeyi amaçladıkları çalışmalarında 58 katılımcı öğretmenden anket yoluyla veri toplamışlardır. Sonuçlara göre öğretmenlerin müzik eğitimine ilişkin görüşleri mezun oldukları kuruma bağlı olarak değişkenlik göstermektedir. Öğretmenler müzik eğitime yönelik fiziki olanak ve materyal bakımından görev yaptıkları kurumun yetersiz olduğunu ifade etmişlerdir.

Mentiş Köksoy ve Mentiş Taş (2005), anaokulu öğretmenlerinin okul öncesi dönemde müzik eğitime yönelik görüşlerini belirlemeyi amaçlamışlardır. Araştırmada 58 anaokulu öğretmeninden anket yoluyla veri toplanmış ve frekans, yüzde, tek faktörlü varyans analizi ile analiz edilmiştir. Araştırma sonuçlarına göre öğretmenlerin mezun oldukları kurumlara göre müzik eğitime yönelik görüşleri farklılaşmakta, ayrıca kurumlarda müzik aletlerinin yetersiz olduğu sonucu ortaya çıkmıştır.

Mağden ve Ömeroğlu (1991), okul öncesi eğitime devam etmekte olan 5-6 yaş grubundaki 20 çocuk ile gerçekleştirdikleri ön test-son test kontrol gruplu deneysel desende gerçekleştirdikleri çalışmada çocuklara dinletilen yüksek ve düşük ses tonundaki müziğin çocukların renk ve konu seçimlerini etkileyip etkilemediğini incelemeyi amaçlamışlardır. Araştırmanın sonucuna bakıldığında müzik dinletilmeden önce deney ve kontrol grupları arasında çocukların renk ve resimlerini anlatımıyla ilgili anlamlı bir farklılık bulunmasa da deney grubunda müziğin tonu düştüğünde çocukların açık renkleri tercih ettiği görülmüştür. Aynı zamanda deney grubundaki çocukların resimlerini kontrol grubundaki çocuklara kıyasla daha fazla anlattıkları ortaya çıkmıştır. Araştırmacılar ilgili çalışma sonucunda okul öncesi eğitim kurumlarında çocukların sakinleşmelerini sağlamak ve tüm gelişim alanlarını desteklemede araç olarak müziğin kullanılabileceği önerilerinde bulunmuşlardır.

Alan yazın incelendiğinde okul öncesi öğretmenlerinin eğitim sürecinde kullandıkları şarkıların seçimi konusunda kendilerini başarılı buldukları ve şarkı seçimi konusunda dikkat ettikleri ölçütler arasında ele aldığı kazanımı ve kavramı destekleme, şarkının süresi, temposu bulunduğu görülmektedir. Bununla birlikte okul öncesi öğretmenlerinin kendilerini müzik etkinliği uygulayabilecek yeterlilikte gördükleri ancak çocukların müzik gelişim özelliklerini bilmedikleri, müziksel yeterliliklerinin uygun olmadığını düşündükleri, çocuklara uygun şarkı dağarcıklarının sınırlı olduğu ifade edilmektedir.

Ayrıca alan yazında okul öncesi öğretmenlerinin eşlik çalgısı çalma, nota okuma ve bulundukları kurumda müzik eğitimi açısından fiziki olanak ve materyal eksiklikleri zorluklarıyla karşılaştıkları ortaya çıkmaktadır. Müzik etkinliklerinde ise sıklıkla şarkı söyleme ve ritim çalışmalarına yer verildiği görülmektedir. Alan yazında okul öncesi eğitim sürecinde bütünüyle şarkıların nasıl kullanıldığı, ne tür şarkıların tercih edildiği, şarkılar seçilirken öğretmenlerin dikkat ettiği ölçütler, şarkılardan yararlanırken kullandıkları yöntem, teknik ve araçların incelendiği bir çalışmaya rastlanmaması nedeniyle bu araştırmaya gereksinim duyulduğu düşünülmektedir.

2.4.2. Konu ile ilgili yurtdışında yapılan araştırmalar

Kirby vd. (2023) okul öncesi öğretmenlerinin sınıfta müziği kullanırken karşılaştıkları zorlukları incelemişlerdir. Okul öncesi öğretmenlerinin müziği hem akademik hem sosyal duygusal amaçlarla kullandıkları, sınıflarında anadili İngilizce olmayan öğrencileri bulunan öğretmenlerin tamamı İngilizce konuşan çocuklardan oluşan sınıfa sahip öğretmenlere kıyasla daha fazla müziği kullanma eğilimde oldukları ortaya konmuştur. Öğretmenlerin müziği sınıflarında kullanırken karşılaştıkları zorluklara bakıldığında ise gerekli kaynaklara erişmede zorluk yaşadıkları sonucuna ulaşılmıştır.

Feaver (2019), çalışmasında 3-6 yaş aralığında 23 çocuğun bulunduğu bir Montessori sınıfında altı hafta boyunca şarkıların kullanımının, çocukların problem çözme becerilerinin ve duygusal iletişimle ilişkili kelimeler edinimlerini etkileyip etkilemediğini incelemeyi amaçlamıştır. Veri toplama sürecinde sınıf gözlemleri ve müdahale öncesi sonrasında kelime dağarcığı kayıtları kullanılmıştır. Altı hafta boyunca güne başlama zamanında sosyal duygusal öğrenmeye odaklanarak şarkı söylemiş ve farklı örnek olaylarda kullanılabilecek duygusal kelimeler hatırlatılmıştır. Araştırma sonucunda problem çözme sürecinde çocukların ağlama, vurma gibi davranışlarının azaldığı, kelime dağarcığında artış gözlemlendiği ortaya çıkmıştır.

Julia ve Arif-Hakim (2019), ilkökul öğretmenlerinin ses öğretiminde kendi öğretim yöntemlerini düzenlemelerini amaçladıkları eylem araştırması gerçekleştirmişlerdir. Öğretmenlerin modern öğretim yöntemlerini kullanmaları, şarkı öğretiminde çeşitli uygulamaları kullanmaları ve medyayı kullanmaları konusunda rehberlik etmişlerdir. Eylem öncesi ön test sonuçlarına bakıldığında öğretmenlerin şarkıları CD ve müzik

uygulamaları kullanımıyla öğretmeye yönelik görüşlerinin olduğu görülmektedir. Eylem sonrasında öğretmenlerin görüşlerinde dijital uygulamalar ile öğretime ilişkin eğilim olduğu görülmüştür. Ayrıca geleneksel sözlü şarkı öğretim yöntemi öğrencilerin ses perde gelişimlerini olumsuz etkileyebilmektedir. Yapılan çalışmada öğretmenlerin şarkı öğretiminde teknoloji kullanımı konusunda olumlu görüş bildirdikleri ve teknolojinin şarkı öğretiminin bir parçası olduğu konusunda hemfikir oldukları ortaya konulmuştur.

Arriaga-Sanz vd. (2017) yaptıkları çalışmada erken çocukluk eğitiminde çocukların tercih ettikleri şarkıları belirlemeyi ve analiz etmeyi, öğretmenlerin ve ailelerin tercih edilen çocuk şarkılarına ilişkin bilgi düzeylerini belirlemeyi ve çocukların tercih ettiği şarkıları öğrendikleri ortamı (sınıf içi ya da sınıf harici) belirlemeyi hedeflemişlerdir. Çalışma grubunu beş yaşında 286 çocuk, ebeveynleri ve öğretmenleri oluşturmuştur. Çocukların okul ortamında öğrendikleri şarkılardan en sevdikleri şarkıların geleneksel ve popüler çocuk şarkıları olduğu, öğretmenlerin ve ebeveynlerin çocukların tercihleri konusunda birbirine benzer bilgi düzeyine sahip oldukları ve çocukların şarkıları büyük oranda okul dışında ya da medyadan öğrendikleri sonucuna ulaşılmıştır.

Rajan (2017), çalışmasında okul öncesi öğretmenlerinin sınıflarında müziği nasıl kullandıklarını ve kullandıkları müzik etkinliği türlerini belirlemeyi amaçlamıştır. Çalışmada kolay ulaşılabilir örneklem yöntemi ile belirlenen 178 okul öncesi öğretmeninden veri toplanmıştır. Veri toplama aracı olarak araştırmacı tarafından hazırlanan 17 maddeden oluşan likert tipi anket kullanılmıştır. Öğretmenlerin uyguladıkları müzik etkinlikleri arasında öncelikle CD çalar ile dinledikleri şarkıları söylemek gelmektedir. Ayrıca çocukların ilgilerini çekmek amacıyla geçişler sırasında müzikten yararlanılmaktadır. Öğretmenler, çocuğun öğrenimi ve gelişimine desteği açısından müziğin önemli olduğuna yönelik görüşlerini ifade etmektedirler. Ancak müzik yetenekleri konusunda yetersiz oldukları düşüncesi, müzik eğitimi standartları konusunda bilgi eksiklikleri ve kaynaklarının sınırlı olması nedenlerinin müziği kullanımlarını engellediğini belirtmektedirler.

Liao ve Campbell (2016), çalışmalarında ABD ve Tayvan'daki okul öncesi öğretmenlerinin şarkı öğretimindeki farklılıklarını karşılaştırmayı amaçlamışlardır. Çalışma grubunu her iki ülkeden beşer okul öncesi öğretmeni oluşturmuştur. Gözlem ve görüşmeler yolu ile veriler toplanmıştır. Elde edilen veriler doğrultusunda öğretmenlerin, şarkıları kullanırken çocukları şarkı söyleme konusunda yönlendirmekten çok rol yapma

ve müzikli oyunlar yönünde çalışmalar yapmaları konusunda desteklediği görülmüştür. Çalışma sonuçları Tayvan'daki okul öncesi öğretmenlerinin ABD'deki okul öncesi öğretmenlerine kıyasla şarkı öğretiminde müzik aletlerini daha fazla dahil ettiklerini, daha büyük beden hareketleri ile şarkılara eşlik ederek çocuklara model olduklarını göstermektedir. Ayrıca müzik öğrenme deneyimi konusunda daha kapsamlı düzeyde bilgiye sahip olan öğretmenlerin müzik eğitimi verme konusunda daha fazla kendilerine güvendikleri ve istekli oldukları ortaya çıkmaktadır.

Gillespie ve Glider (2010), okul öncesi öğretmenlerinin sınıflarda gün boyunca müziği nasıl ve ne zaman kullandıklarını araştırmıştır. Öğretmenlerin müziği kullanımını belirlemek için dört farklı Head Start sınıfında ve bir özel okul öncesi eğitim sınıfında, her sınıfta toplam 24 saat sınıf gözlemleri yapılmıştır. Öğretmenlerin müziği akademik ve sosyal becerileri desteklemek amacıyla kullandıkları, temizlik zamanında ve etkinlikler arasında geçişlerde kullandıklarına yönelik sonuçlara ulaşılmıştır.

Kelly (1998), okul öncesi öğretmenlerinin hizmet öncesinde aldıkları müzik eğitimi hakkındaki görüşlerini incelemeyi amaçladığı çalışmasında geliştirdiği 31 maddelik anket ile 89 okul öncesi eğitim kurumundan veri toplamıştır. Öğretmenlerin vermiş oldukları yanıtlara göre hizmet öncesi eğitimde edindikleri ve hizmet sırasında uyguladıkları beş müzik çalışması hareket etkinlikleri, ritim enstrümanları çalışması, şarkı söyleme ve şarkı öğretimi, yaratıcı müzik çalışmaları ve dinleme becerisini destekleme olarak sıralanmıştır.

Yurtdışında yapılan çalışmalar incelendiğinde yurt içinde olduğu gibi öğretmenlerin şarkılar konusunda kaynağa gereksinim duydukları, şarkıları hem akademik hem de sosyal alanı destekleme amacıyla etkinlik zamanlarında ve geçiş zamanlarında kullandıkları görülmektedir. Müzik etkinliklerinde yapılan çalışmalar arasında müziği dinleme etkinliklerinin de bulunması gerekliliği ifade edilmiştir. Ancak yurt içinde okul öncesi dönemde müzik dinleme etkinliklerinin artırılmasına gereksinim duyulduğu düşünülmektedir. Okul öncesi öğretmenlerinin eğitim sürecinde bütünüyle şarkıları nasıl kullandıkları, ne tür şarkıları seçtikleri ve seçerken dikkat ettikleri ölçütleri, bu süreçte yararlandıkları araç, yöntem ve teknikler konusunda öğretmen görüşleriyle incelenmesine gereksinim duyulduğu ve bu araştırma ile alan yazına katkı sağlayacağı düşünülmektedir.

3. YÖNTEM

Araştırmanın bu bölümünde, araştırma modeli, çalışma grubu, verilerin toplanması, veri toplama araçları, verilerin toplanma süreci, verilerin analizi, geçerlilik ve güvenirlik ve etik ilkelere ilişkin açıklamalara yer verilmiştir.

3.1. Araştırmanın Modeli

Okul öncesi öğretmenlerinin eğitim sürecinde şarkılardan yararlanma konusundaki görüşlerini belirlemeye yönelik tümevarımsal bir yaklaşım benimsenmiştir. Temel nitel araştırmada amaç kişilerin deneyimledikleri durumu nasıl anlamlandırdıklarını derinlemesine incelemek ve yorumlamaktır. Araştırmacıların olgubilim, kuram oluşturma, söylem analizi ve etnografik çalışma dışında nitel araştırma yapmalarına olanak tanır ve bu desen ile yorumlayıcı bir biçimde araştırma yürütülebilmektedir (Merriam, 2018). Saldana (2019)'a göre veriler gözlem notları, görüşme kayıtları, dökümanlar, fotoğraf veya video kayıtları, alanyazın içerebilmektedir. Temel nitel araştırma, eğitim bilimleri alanında yaygın olarak kullanılmaktadır (Merriam, 2009). Gerçekleştirilmesi planlanan araştırmanın amacı temel nitel araştırma ile örtüşmektedir, bu nedenle temel nitel araştırma deseni tercih edilmiştir.

3.2. Çalışma Grubu

Çalışmanın amacı, kapsamı ve veri toplama açısından kolaylık sağlaması için amaçlı örnekleme yöntemlerinden kolay ulaşılabilir örnekleme yöntemi seçilmiştir. Kolay ulaşılabilir örnekleme ile araştırmaya hız ve pratiklik kazandırılması mümkündür (Patton, 2015). Bu nedenle kolay ulaşılabilir örnekleme ile çalışma grubu oluşturulmuştur. Araştırmanın çalışma grubunu 2023-2024 eğitim öğretim yılında Trabzon ili Ortahisar ilçesi (merkez ilçesi) resmi okul öncesi eğitim kurumlarında görev yapmakta olan ve araştırmaya katılmaya gönüllü olan 20 okul öncesi öğretmeni oluşturmaktadır.

Tablo 3.1 Öğretmenlerin Kişisel Bilgileri

<i>Değişkenler</i>	<i>Demografik Özellikler</i>	<i>f</i>
Görev Yapılan Kurum Türü	Resmi Bağımsız Anaokulu	9

Tablo 3.1 (Devam) *Öğretmenlerin Kişisel Bilgileri*

	Resmi Anasınıfı	11
	Toplam	20
	Mesleki Deneyim Süresi	
	0-5 yıl	4
	6-10 yıl	4
	11-15 yıl	4
	16-20 yıl	3
	21-25 yıl	4
	26-30 yıl	1
	Toplam	20
Görev Yapılan Sınıfın Yaş Grubu		
	4 yaş	5
	4-5 yaş	4
	5 yaş	3
	5-6 yaş	6
	Karma	2
	Toplam	20
Eğitim Durumu		
	Lisans	18
	Yüksek Lisans	2
	Toplam	20

Tablo 3.1’de görüldüğü gibi çalışmaya katılan okul öncesi öğretmenlerinin 11’i resmi bağımsız anaokulunda, 9’u resmi anasınıflarında görev yapmaktadır. Öğretmenlerin eğitim durumlarına bakıldığında 18’i lisans, 2’sinin yüksek lisans (tezsiz) mezunu olduğu görülmektedir. Mesleki deneyim dağılımlarında ise 0-5 yıl arası mesleki deneyimi olan 4 öğretmen, 6-10 yıl arası mesleki deneyimi olan 4 öğretmen, 11-15 yıl arası mesleki deneyimi olan 4 öğretmen, 16-20 yıl arası mesleki deneyimi olan 3 öğretmen, 21-25 yıl arası mesleki deneyimi olan 4 öğretmen ve 25-30 yıl arası mesleki deneyimi olan 1 öğretmenin çalışma grubunda bulunduğu görülmektedir. Öğretmenlerin görev yaptıkları sınıfların yaş gruplarının dağılımına bakıldığında 5’inin 4 yaş, 4’ünün 4-5 yaş, 3’ünün 5 yaş, 6’sının 5-6 yaş ve 2’sinin karma yaş grubu olduğu görülmektedir.

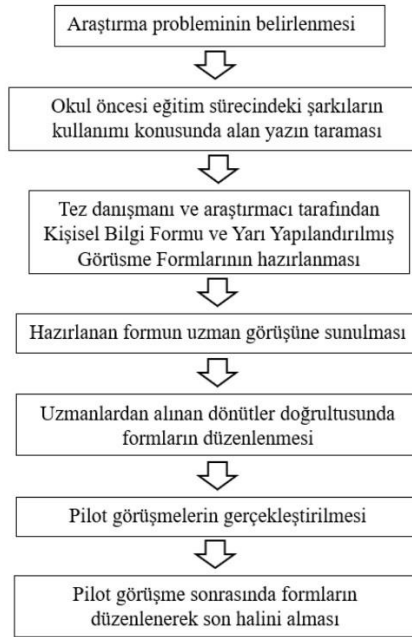
3.3. Verilerin Toplanması

Araştırmada veri toplama yöntemi olarak görüşme kullanılmıştır, çünkü görüşme ile çalışma grubunun bakış açısından olayları anlamlandırmak, doğrudan gözlenemeyenleri keşfetmek mümkündür (Çakır ve İrez, 2018; Patton, 1987). Bu yöntem ile çalışma grubunu oluşturan okul öncesi öğretmenlerinin özellikleri hakkında bilgi edinmekten öte öğretmenlerin görüşlerinin derinlemesine incelenmesi amaçlanmaktadır. Görüşme,

belirlenen amaca yönelik soru sorma ve katılımcıların yanıtlarını alma süreci olarak tanımlanmaktadır (Merriam, 2009). Derinlemesine veri sağladığı için nitel araştırmalarda görüşme tekniği yaygın şekilde kullanılmaktadır (McNamara, 2008). Görüşmeler ise yapılandırılmış, yarı yapılandırılmış ya da yapılandırılmamış bir şekilde, yüz yüze veya elektronik araçlar aracılığıyla, bireysel ya da grup ile yapılabilir (Mertens, 2023).

3.3.1. Veri toplama araçları

Bu çalışmada araştırmacı tarafından hazırlanan Kişisel Bilgi Formu, Yarı Yapılandırılmış Görüşme Formu olmak üzere iki adet veri toplama aracı kullanılmıştır. Kişisel Bilgi Formu ve Yarı Yapılandırılmış Görüşme Formunun hazırlık aşaması Şekil 3.1’de sunulmuş ve bu bölümde açıklanmıştır.

Şekil 3.1 Görüşme Formu Hazırlama Süreci

2.4.1.1. Kişisel bilgi formu

Kişisel Bilgi Formu çeşitli aşamalardan geçerek hazırlanmıştır. Araştırmacı ve danışman öğretim üyesi tarafından taslak kişisel bilgi formu hazırlanmıştır. Oluşturulan taslak formun ardından beş uzmanın görüşüne başvurulmuştur. Her soru için amaca

uygunluk, kapsam, anlaşılabilirlik ve kullanılan dilin uygunluğu açısından değerlendirecekleri ve görüşlerini ifade edebilecekleri bir form hazırlanmıştır. Katılımcı öğretmenlerin görev yaptığı kurum türü, mesleki deneyim yılı, sınıfındaki çocukların yaş grubu, katılımcının eğitim durumu, hizmet öncesi/hizmet içi ve mesleki eğitim harici müzik eğitimi durumu hakkında bilgi edinmeyi amaçlayan açık uçlu yedi sorudan oluşmaktadır. Oluşturulan taslak sorular altı okul öncesi öğretmenine yöneltilerek pilot görüşme gerçekleştirilmiş ve pilot görüşmenin ardından sorular son biçimini almıştır. Her bir katılımcı ile yüz yüze ve birebir gerçekleştirilen görüşmelerde kişisel bilgi formu, yarı yapılandırılmış görüşme soruları yöneltilmeden önce doldurulmuştur.

3.3.1.2. Yarı yapılandırılmış görüşme formu

Veri toplama araçlarını oluşturan Yarı Yapılandırılmış Görüşme Formunda araştırmacı, öncesinde çalışma grubuna yöneltmek üzere soruları hazırlar ancak soruları yöneltme konusunda görüşmenin seyrine bağlı olarak esneklik sağlanır (Türnüklü, 2000). Örneğin katılımcının yanıtlarını genişletmek amacıyla önceden hazırlanmış alt sorular sorulabilir ya da katılımcı belirli soruların yanıtlarını öncesinde yanıtlamış ise sonrasında gelen ilgili sorular yöneltilmez. Araştırmacı tarafından okul öncesi öğretmenlerinin eğitim süreçlerinde şarkılardan yararlanma konusunda görüşlerini belirlemek amacıyla hazırlanan yarı yapılandırılmış görüşme sorularının hazırlık aşamasında öncelikle araştırmacı tarafından alan yazın taraması yapılmıştır. Nitel desende gerçekleştirilen çalışmada derinlemesine veri elde edilebilmesi ve katılımcıların yanıtlarını yönlendirmeme amacıyla görüşme soruları yarı yapılandırılmış ve açık uçlu hazırlanmıştır. Maxwell (2013)'e göre görüşme soruları, araştırma sorularının ulaşmak istediği yanıtlar doğrultusunda katılımcılara yöneltilen sorulardır. Görüşme soruları yalın, açık ve gündelik dil ile, terimsel ifadelerden uzak şekilde (Polat, 2022) hazırlanmıştır. Araştırmacı ve danışman öğretim üyesi tarafından taslak yarı yapılandırılmış görüşme formu beş uzmanın görüşüne sunulmuştur. Her soru için amaca uygunluk, kapsam, anlaşılabilirlik ve kullanılan dilin uygunluğu açısından değerlendirecekleri ve görüşlerini ifade edebilecekleri bir form hazırlanmıştır. Ek olarak her bir soru için kullanılabilir, düzeltilmeli, çıkarılmalı seçenekli bir yapı hazırlanmıştır. Uzman görüşü için hazırlanan formun görünüm örneği Tablo 3.2'de sunulmuştur.

Tablo 3.2 *Uzman Görüş Formu Görünümü*

Lütfen aşağıdaki maddeleri okuyarak katılım durumunuzu ilgili kutucuğun altına işaretleyiniz.	Kullanılabilir	Düzeltilmeli	Çıkarılmalı	Görüş ve Önerileriniz
Eğitim süreçlerinde şarkıları hangi amaçlarla kullanıyorsunuz? Açıklar mısınız?				

Uzman görüşü sonrası son biçimini alan ve araştırmanın amaçları doğrultusunda hazırlanan form, 10 adet açık uçlu soru ve alt sonda sorulardan oluşmaktadır. Katılımcılarla birebir, randevuyla, yüz yüze ya da telefon ile gerçekleştirilen görüşmeler yaklaşık 30 dakika sürmüştür. Görüşme soruları hazırlanırken sonda sorular ile derinlikli ve ayrıntılı yanıtlara ulaşmak amaçlanmıştır. Oluşturulan taslak sorular altı okul öncesi öğretmenine yöneltilerek pilot görüşme gerçekleştirilmiştir. Pilot görüşmenin amacı katılımcılarla gerçekleştirilecek asıl görüşme öncesinde önemsiz veri oluşumu ve görüşme sorularının anlaşılabilirliği üzerine değerlendirme yapmaktır (Merriam, 2009). Araştırmanın ana veri toplama grubundan hariç tutulan pilot görüşme 28.02.2024 tarihinde gerçekleştirilmiştir. Pilot görüşmenin gerçekleştirilmesinin ardından görüşme soruları son biçimini almıştır (EK- ve EK-6). Pilot görüşme ile elde edilen bulgular ana görüşme ile elde edilen bulgulara dahil edilmemiştir.

3.4. Verilerin Toplama Süreci

Kolay ulaşılabilir örneklem yöntemi ile belirlenen Trabzon ili Ortahisar ilçesinde bulunan resmî bağımsız anaokulları ve resmi anasınıflarında görev yapmakta olan okul öncesi öğretmenlerinin araştırmaya katılım konusunda gönüllülüklerini belirlemek için öğretmenlerin görev yaptıkları okullar ziyaret edilmiş ve öncelikle okul idarecileri ile iletişime geçilmiştir. Okul idarecilerine gerekli bilgilendirme yapılmış Trabzon İli Ortahisar İlçe Millî Eğitim Müdürlüğü'nden alınan araştırma izin belgesi ve Anadolu Üniversitesi Bilimsel Etik Kurulu'ndan alınan araştırmanın etik ilkelere uygunluğunu gösterir etik kurul onay belgesi paylaşılmıştır. Okul yöneticileri okullarındaki ilgili öğretmenleri konu hakkında bilgilendirmişlerdir. Verilerin yarı yapılandırılmış görüşme tekniğiyle toplanması planlandığı için randevu ve gönüllülük esası ile çalışma gerçekleştirilmiştir. Araştırma kapsamında görüşmeye gönüllü olan öğretmenlerden randevu alınarak öğretmenin tercihi doğrultusunda yüz yüze ya da telefon ile görüşme

sağlanmıştır. Gönüllü olan öğretmenlere etik ilkelere bağlılık nedeniyle araştırmanın amacı, katılımcıların isim bilgilerinin gizli tutulacağı konusunda bilgilendirilmiş, araştırma izni (EK-1 ve EK-2), katılımın gönüllülük gerektirdiği, veri toplama süreci, etik ilkeler gibi konularda araştırmacı tarafından bilgilendirilmiş ve katılım için onayları alınmıştır. Bilgilendirmeler sonrasında araştırmacı tarafından hazırlanan Araştırmacı Gönüllü Katılım Formu (EK-3 ve EK-4) katılımcılar tarafından imzalanmıştır.

Araştırmaya gönüllü katılım sağlayan 13 okul öncesi öğretmeni ile yüz yüze, 7 okul öncesi öğretmeniyle telefon aracılığıyla araştırmacı tarafından görüşme gerçekleştirilmiştir. Katılımcı öğretmenlerle gerçekleştirilen görüşmelere ilişkin bilgiler Tablo 3.3'te sunulmuştur. Kişisel bilgi formu ve yarı yapılandırılmış görüşme formu ekte (EK-5 ve EK-6) sunulmuştur. Görüşme gerçekleştirilmeden önce katılımcıya yöneltilen gönüllü katılımcı onam formu bulunmaktadır. Onam formunda araştırmanın amacına yönelik ve katılımın gönüllülük esasına dayandığına ilişkin açıklama, görüşmeden çekilme hakkına ve katılımcıların bilgilerinin gizliliğine ilişkin bilgiler, ses kaydı almaya ilişkin açıklama yönergeleri bulunmaktadır. Her bir katılımcının imzalı onayını gerektiren onam formunun (EK-3 ve EK-4) altında katılımcının adı soyadı, görüşme tarihi ve imza bölümü bulunmaktadır. Kişisel Bilgi Formundan elde edilen veriler ile Yarı Yapılandırılmış Görüşme Formundan elde edilen verilerin çözümlenmesinde açıklayıcı verilerin kullanılması amaçlanmaktadır. Veriler toplanırken her bir öğretmene kod isimler verilmiştir. Katılımcılardan elde edilen veriler doygunluğa erişinceye kadar görüşmeler sürdürülmüştür. Elde edilen veriler benzerlik göstermeye başlayınca doygunluğa ulaşarak veri toplama süreci sonlandırılmıştır.

Tablo 3.3 Katılımcı Öğretmenlerle Gerçekleştirilen Görüşmelere İlişkin Bilgiler

<i>Katılımcı Öğretmen</i>	<i>Tarih</i>	<i>Görüşme Süresi</i>	<i>Görüşme Ortamı</i>
Ö.1	29.03.2024	20 dakika 32 saniye	Yüz yüze (Oyun alanı)
Ö.2	29.03.2024	25 dakika 23 saniye	Yüz yüze (Oyun alanı)
Ö.3	02.04.2024	13 dakika 11 saniye	Telefon
Ö.4	02.04.2024	11 dakika 44 saniye	Telefon
Ö.5	03.04.2024	38 dakika	Yüz yüze (Sınıf)
Ö.6	03.04.2024	15 dakika 52 saniye	Yüz yüze (Sınıf)
Ö.7	03.04.2024	9 dakika 27 saniye	Yüz yüze (Sınıf)
Ö.8	05.04.2024	17 dakika 50 saniye	Yüz yüze (Sınıf)
Ö.9	05.04.2024	10 dakika 16 saniye	Yüz yüze (Sınıf)
Ö.10	06.04.2024	23 dakika 14 saniye	Telefon
Ö.11	28.04.2024	14 dakika 49 saniye	Telefon
Ö.12	29.04.2024	26 dakika 31 saniye	Telefon

Tablo 3.3 (Devam) <i>Katılımcı Öğretmenlerle Gerçekleştirilen Görüşmelere İlişkin Bilgiler</i>			
Ö.13	03.05.2024	12 dakika 59 saniye	Yüz yüze (Sınıf)
Ö.14	02.05.2024	12 dakika 31 saniye	Yüz yüze (Toplantı odası)
Ö.15	03.05.2024	17 dakika 42 saniye	Yüz yüze (Sınıf)
Ö.16	04.05.2024	15 dakika 25 saniye	Telefon
Ö.17	17.05.2024	20 dakika	Yüz yüze (Okulun mutfağı)
Ö.18	17.05.2024	19 dakika 51 saniye	Yüz yüze (Okulun mutfağı)
Ö.19	17.05.2024	15 dakika 54 saniye	Yüz yüze (Okulun mutfağı)
Ö.20	21.05.2024	14 dakika 13 saniye	Telefon

3.4. Verilerin Analizi

Nitel araştırmalarda elde edilen veriler dışa aktarılırken belirli teknikler ile çözümlenmektedir (Merriam, 2009). Bu araştırmada okul öncesi öğretmenleriyle gerçekleştirilen yarı yapılandırılmış görüşmelerden elde edilen veriler, araştırma sorularına uygun olacak şekilde tümevarımsal analiz ile analiz edilmiştir. Tümevarımsal analizde araştırmacı elde edilen verilerin içerisinde bulunan örüntüler, alt temalar ve temaları oluşturarak bulguları ortaya çıkarmaktadır (Çekiç ve Bakla, 2018). İlk olarak katılımcıların kişisel bilgilerini ortaya koymak üzere kişisel bilgi formu verileri analiz edilmiştir. Veriler analiz edilirken belirli aşamalar sırası izlenmiştir. Nitel verileri analiz etmek için ilk aşama verileri analize hazırlamaktır (Creswell, 2015). Görüşme sırasında alınan ses kayıtları yazıya dökülürken veriler olduğu gibi geçirilmiş ve yorumlanmadan aktarılmıştır (Edwards ve Skinners, 2009). Ardından verilerin kodlanması ve tema oluşturulması aşamaları takip etmektedir. Katılımcı öğretmenlerin yanıtları konu bütünlüğü oluşturacak şekilde kodlara ayrılarak düzenlenmiştir. Marshall ve Rossman (2006) temaları içerisine verilerin doldurulacağı sepetlere benzeterek tanımlamaktadır. Oluşan kodlar benzerlik gösterenler ile bir araya getirilerek alt temaları, temaları oluşturmuştur. Temalar ve alt temalar araştırmanın bulgularını oluşturmaktadır. Ayrıca kişisel bilgi formu aracılığıyla elde edilen veriler bir Excel dosyasına kaydedilmiştir. Katılımcı öğretmenlere ait kişisel bilgiler Tablo 3.1’de sunulmuştur. Kişisel bilgi formu analizi sonrasında araştırmanın bulguları bölümünde ilişkilendirilmiştir. Verileri depolama, titizlikle analiz etme açısından kolaylık sağladığı için çeşitli bilgisayar yazılımlarından yararlanılması önerilmektedir. Bu araştırmada da bir nitel veri analiz programından yararlanılmıştır. Verilerin özelliklerine göre çeşitli parçalara ayrılarak

etiketlendiği (Cresswell, 2013) kodlama süreci sonrasında ortaya çıkarılan kavramlar ve kavramlar arasındaki ilişkiler tümevarımsal analiz ile analiz edilmiştir (Karataş, 2015). Yapılandırılmış bir tema olmadığı için tümevarımsal veri analizi ile veriler temalara dönüştürülerek bulgulara ulaşılmıştır. Creswell (2009)'e göre araştırmacı elde edilen verileri ilk olarak alt temalara veya temalara ayırtırmakta, ardından temaları daha kapsamlı örüntülere ya da teorilere dönüştürmektedir. Analizin son aşamasında elde edilen bulgular tema ve alt temalar ile bir özet sunmak üzere bir araya getirilerek şema oluşturulmuştur (Merriam, 2013).

Öğretmenlerle gerçekleştirilen yarı yapılandırılmış görüşmeler sonucunda elde edilen veriler birkaç kez okunmuş kodlama işlemi titizlikle tekrar edilmiştir. Kod, elde edilen verilerin içerisinden araştırmacı tarafından örüntülerin belirlenerek sınıflandırılması, yorumlanması ile oluşturulan yapılar olarak tanımlanabilmektedir (Saldana, 2019). Araştırmada kodlama her bir alt amaç için yapılmış olup döngüsel olarak araştırmacı tarafından her alt amaç için üç kez ve bir kez de farklı bir araştırmacı tarafından tekrar edilmiştir. Kodlar, alt temalar ve temaların geçerliği bir alan uzmanı tarafından ortaya konulmuştur. Verilerden elde edilen kodlar araştırmanın her bir alt amacına yanıt verecek şekilde alt temalarda birleştirilmiştir.

Görüşmelerin ses kayıtları yazıya dökülerek katılımcıların kod isimleri ile kaydedilmiştir. Araştırmanın veri toplama süreci sonrasında ulaşılan verilerin karşılaştırılıp aralarında ilişki kurulmasıyla kodlar meydana gelmektedir. Bu araştırmadan yarı yapılandırılmış görüşme formu aracılığıyla elde edilen kodların ortak yönleri bulunarak kategorize edilmesinin ardından alt temalar ve temalar belirlenmiştir (Yıldırım ve Şimşek, 2016). Yazılı dokümanlar ile oluşturulan kodlamalar uzman görüşüne sunulmuş ve değerlendirmeler, uyuşmazlıklar üzerinden yeniden düzenlenmiştir. Araştırmanın sonuç bölümünde veri toplama araçlarından elde edilen veriler birlikte yorumlanmıştır.

3.5. Araştırmanın Aktarılabilirliği, Tutarlılığı, Teyit Edilebilirliği, ve İnandırıcılığı

Geçerliğin ve güvenilirliğin sağlanması amacıyla nitel araştırmalarda kullanılan aktarılabilirlik, inandırıcılık, teyit edilebilirlik ve tutarlılık ölçütlerinden bu araştırmada yararlanılmıştır (Yıldırım ve Şimşek, 2013; Krefting,1991). Bu bölümde ise bu kavramların temsil ettikleri ölçütleri karşılamak için kullanılan yöntemler açıklanmıştır.

Merriam (2009)'a göre aktarılabilirlik araştırmanın farklı katılımcılarla, farklı bağlamlarda uygulanabilme ve genelleştirilebilmesi ile ilişkilidir. Başkale (2016)'ye göre nicel araştırmaların aksine nitel araştırmaların farklı katılımcı ve ortamlara göre genellenme amacı bulunmamaktadır. Bu araştırmanın aktarılabilirliğini artırma amacıyla araştırmanın yapıldığı yer, veri toplama süreci ve katılımcılar hakkında detaylı bilgilere yer verilmiştir. Bununla birlikte Yıldırım ve Şimşek (2011)'e göre katılımcıların doğrudan ifadelerine yer verilerek araştırmanın aktarılabilirliği artırılabilir. Bu araştırmada da görüşmelerin gerçekleştirildiği ortam ve zaman etkenlerine dikkat edilmiştir. Öğretmenlerin gönüllü oldukları zaman aralığında, gürültü dış etkeninin en az bulunduğu ortamlarda araştırmacı tarafından bireysel görüşmeler gerçekleştirilmiştir. Ayrıca araştırmacı, görüşmeler sırasında tarafsız duruş sağlayarak katılımcıları yönlendirmekten kaçınmıştır. Aktarılabilirliğin sağlanması amacıyla öğretmenlerin ve çocukların okula uyum süreci göz önünde bulundurularak görüşmeler eğitim öğretim yılının ikinci döneminde gerçekleştirilmiştir. Araştırma öncesinde okul idarecilerine bilgi verilerek ve katılımcılarla sohbet edilerek olumlu iletişimin kurulması sağlanmıştır.

Araştırmada tutarlılığı sağlamak için ortaya çıkan bulguların veri kaynağını yansıtmaması gereklidir (Arslan, 2022). Tutarlılığı destekleme amacıyla yarı yapılandırılmış görüşmeler sonucunda elde edilen bulgular öğretmenlerin kod isimleri ile birlikte açıklanmıştır. Bununla beraber analiz süreci ve tema, alt temaların oluşturulması detaylı olarak açıklanmıştır. Ayrıca bu araştırmada tutarlılığı sağlama amacıyla veri toplama araçlarının oluşturulması, verilerin yazıya dökümü ve analiz aşamalarında uzman görüşü alınmıştır. Veri toplama araçları hazırlanırken altı okul öncesi öğretmeni ile pilot görüşme gerçekleştirilmiştir. Ayrıca araştırmada tutarlılığı sağlama amacıyla doğrudan alıntılara yer verilirken araştırmacının yorumlarına yer verilmeden doğru ve objektif biçimde sunulmuştur.

Teyit edilebilirlik araştırmada elde edilen bulguların araştırmacının öznel yorumundan bağımsız ve güven duyulabilir olması ile ilişkilidir (Huberman ve Saldaña, 2014). Katılımcıların sunduğu verilerin ve ulaşılan sonuçların gerçeği yansıtmaması araştırmanın teyit edilebilirliği ile ilişkili olarak açıklanmaktadır (Yıldırım ve Şimşek, 2013). Araştırmada teyit edilebilirliği sağlama amacıyla veri toplama süreci, verilerin analizi ayrıntılı olarak açıklanmıştır. Ayrıca uzman görüşü alınarak araştırmanın teyit edilebilirliğinin artırılması amaçlanmıştır. Görüşmeler, katılımcıların izinleri

doğrultusunda ses kaydına alınmıştır, böylece teyit edilebilirliğin sağlanması hedeflenmiştir. Ses kayıtlarının kontrolü araştırmacı tarafından iki kez ve bir uzman tarafından kontrol edilmiştir. Döküm doğrulaması yapılmış farklı bir araştırmacı yardımıyla onaylanmıştır. Farklı bir araştırmacı verileri yeniden kodlayarak analiz etmiş ve iki araştırmacının ortaya çıkardığı kodlamalar bir araya getirilerek araştırmacılar arasında uzlaşma sağlanmıştır. Araştırma bulgularının gerçeklik ile uyumlu olması inandırıcılık olarak açıklanmaktadır (Merriam, 2009). Araştırmanın çalışma grubunun özellikleri açıklanarak inandırıcılığının artırılması hedeflenmiştir. Merriam (2009)'a göre araştırmanın uzman görüşüne sunulması araştırmanın inandırıcılığını artırmaktadır.

3.6. Araştırmada Etik İlkeler

Bilimsel araştırmalarda etik yalnızca veri toplama konusunda gerekli izinlerin alınması sürecini değil tümüyle araştırma sürecini kapsamaktadır (Head, 2020). Bu çalışmada etik ihlallere yönelik alınan önlemler aşağıda sıralanmıştır.

1. Araştırma önerisi ve veri toplama araçları için Anadolu Üniversitesi Etik Kurul'undan etik onay belgesi alınmıştır (EK-2).
2. Etik kurul onayı sonrasında Trabzon İl Milli Eğitim Müdürlüğü'nden veri toplayabilmek için araştırma izni alınmıştır (EK-1).
3. Çalışma grubunu oluşturan öğretmenlerin gönüllü katılımları esas alınmış olup öğretmenlerin sözlü ve yazılı onayları alınmıştır. Yazılı onayları için gönüllü katılım onam formu imzalanmıştır (EK-3 ve EK-4).
4. Araştırmaya gönüllü katılan öğretmenlerin isimleri gizliliği sağlamak amacıyla kullanılmamış kod isimler kullanılmıştır.
5. Araştırmanın son halinin gönüllü katılım sağlayan öğretmenler ile paylaşılması planlanmaktadır.
6. Araştırmacı, verileri objektif bakış açısıyla yorumlamıştır.

4. BULGULAR VE YORUM

Bu bölümde, eğitim sürecinde şarkılardan yararlanma konusunda katılımcı okul öncesi öğretmenlerinden elde edilen verilerin analizi sonucunda ulaşılan bulgular açıklanmıştır. Çalışma grubunda bulunan öğretmenlerle yapılan yarı yapılandırılmış görüşmeler sonucunda elde edilen yazılı veriler ile ulaşılan kodlar ve alt temalar ilgili araştırma soruları bağlamında sırası ile açıklanmıştır. Bulgular sunulurken tema, alt tema ve kodlar arasındaki ilişkinin anlaşılır ve açık bir şekilde sunulabilmesi açısından görseller kullanılmıştır.

4.1. Okul Öncesi Öğretmenlerinin Eğitim Sürecinde Şarkıları Kullanım Amaçlarına İlişkin Bulgular

Bu bölümde, araştırmanın birinci alt amacı kapsamında yanıt aranan “Okul öncesi öğretmenleri eğitim süreçlerinde şarkıları hangi amaçlarla kullanmaktadırlar?” sorusuna ilişkin yarı yapılandırılmış görüşmelerde katılımcılara birden fazla soru yöneltilmiştir. Bunlar şöyle sıralanabilir:

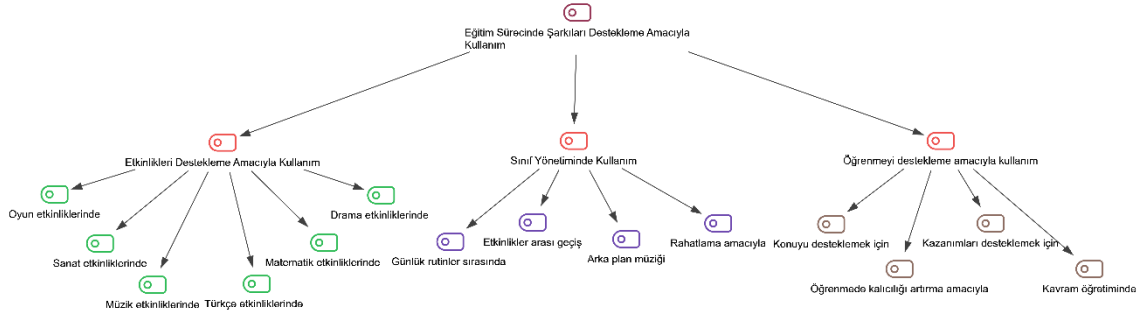
- “Eğitim süreçlerinizde şarkıları hangi amaçlarla kullanıyorsunuz? Açıklar mısınız?” verilen yanıtlara göre alt sonda soru “Şarkılar hangi gelişim alanlarını nasıl destekliyor olabilir?”,
- “Şarkılar kavram öğrenimi sürecini nasıl destekliyor olabilir?” ve verilen yanıtlara göre alt sonda soru “Şarkıları kavram öğretimi amacıyla kullanıyorsanız bir örnek ile nasıl bir yol izlediğinizi açıkla mısınız?”,
- “Şarkıları kazanım ve göstergeleri destekleme amacıyla kullanıyorsanız bir örnek ile nasıl bir yol izlediğinizi açıkla mısınız?”,
- “Hangi etkinlik türlerinde şarkılara yer veriyorsunuz?” ve verilen yanıtlara göre alt sonda soru, “Belirttiğiniz zaman dilimlerinde şarkılara nasıl yer verdiğinizi bir örnek ile açıkla mısınız?”

Araştırma kapsamında sorulara verilen yanıtlardan elde edilen verilerin analizi sonrasında ulaşılan alt temalar, kodlar ve kodların frekansları Tablo 4.1’de gösterilmiştir.

Tablo 4.1 Eğitim Sürecinde Şarkıların Kullanım Amaçlarına Yönelik Öğretmen Görüşleri

Tema	Alt Tema	Kod	Kodların Frekansları
Eğitim sürecinde şarkıları destekleme amacıyla kullanım	Etkinlikleri destekleme amacıyla kullanımı	Oyun etkinliklerinde	9
		Sanat etkinliklerinde	9
		Müzik etkinliklerinde	8
		Türkçe etkinliklerinde	6
		Matematik etkinliklerinde	3
		Drama etkinliklerinde	3
	Sınıf yönetiminde kullanım	Günlük rutinler sırasında	17
		Etkinlikler arası geçiş	8
		Arka plan müziği	3
		Rahatlama amacıyla	2
	Öğrenmeyi destekleme amacıyla kullanım	Kavram öğretiminde	15
		Konuyu desteklemek için	8
		Kazanımları desteklemek için	4
		Öğrenmede kalıcılığı artırma amacıyla	4

Araştırmada katılımcı öğretmenlere yöneltilen “Okul öncesi öğretmenleri eğitim süreçlerinde şarkıları hangi amaçlarla kullanmaktadırlar?” sorusuna yönelik alınan yanıtların tümevarımsal temel nitel analiz yöntemi ile analizi sonucunda ortaya çıkan 14 kod 3 farklı alt temada bir araya getirilmiştir. Elde edilen bulgularda, katılımcı öğretmenlerin şarkıları en fazla etkinlikleri destekleme amacıyla kullandıkları bunu ve sınıf yönetimi ile öğrenmeyi destekleme amacıyla kullanımın takip ettiği görülmektedir. Bulgulara ait 3 alt tema ve kodlar Şekil 4.1.’de gösterilmiştir.

Şekil 4.1 Eğitim Sürecinde Şarkıları Kullanım Amaçlarına Yönelik Alt Temalar

4.1.1. Etkinlikleri destekleme amacıyla şarkıların kullanımı

Öğretmenlere, “Okul öncesi öğretmenleri eğitim süreçlerinde şarkıları hangi amaçlarla kullanmaktadırlar?” araştırma sorusuna ilişkin, yarı yapılandırılmış görüşmelerde verilen yanıtlara göre eklenen alt sonda sorular ile birlikte toplamda 7 farklı soru yöneltilmiştir. Bu bağlamda öğretmenler oyun etkinliklerinde sıklıkla hareketli şarkıları kullandıklarını ifade etmişlerdir. Katılımcılardan Ö.10 kod isimli öğretmen oyun etkinliklerinde hareketli şarkılardan yararlandığına ilişkin görüşlerini şu şekilde belirtmiştir:

“Örneğin oyun etkinliğinde müzikle ilgili hiçbir şey yoksa bile onlar oyun oynarken hareket ettirecek, heyecanını, motivasyonunu artırsın diye arkadan sözsüz bir müzik de açabiliyoruz.”

Ö.7 kod isimli öğretmen de: “Oyun oynarken oyun etkinliklerinde de hareketli oyun etkinliklerinde yer veriyorum.” diyerek Ö.10 kod isimli öğretmenin söylediklerini destekler nitelikte ifadeler kullanmıştır. Benzer şekilde Ö.6 kod isimli öğretmen oyun etkinliklerinde hareketli şarkıların kullanımına yönelik görüşlerini şu ifadelerle belirtmiştir:

“Oyun etkinliklerinde haliyle daha çocukları coşturabilecek işte yabancı sözsüzler olur işte yabancı sözlü şarkılar olur ya da aşına oldukları şarkılar olur hareketli şeyler olur. Oyun etkinliklerinde açıyorum.”

Öğretmenler etkinlikleri destekleme amacıyla şarkıları kullanırken oyun etkinliklerinde şarkıların kullanımının yanı sıra, sanat etkinliklerinde de şarkılardan yararlandıklarına ilişkin görüşlerini bildirmişlerdir. Sanat etkinliklerinde sıklıkla sakinliğe teşvik edici şarkılar kullandıklarına ilişkin görüşlerini ifade etmişlerdir. Ö.20

kod isimli öğretmen şarkılardan sanat etkinliklerinde yararlandığına ilişkin görüşlerini şu ifadelerle açıklamaktadır:

“Sanat etkinliğinde daha sakin müzikleri tercih ediyorum müzik eşliğinde klasik müzikler, sözsüz çocuğun yaptığı etkinliğe dikkatini vermesi önemli olduğu için daha sakin müzikleri tercih ediyorum. Sanat etkinliğinde etkinliğe başladıklarında açabiliyorum.... Sözlü sözsüz şarkıları da kullanıyorum sanat etkinliklerinde daha çok sözsüz şarkıları.”

Benzer görüşte olan Ö.11 kod isimli öğretmen şarkılardan sanat etkinliklerinde yararlandığına ve sanat etkinliklerinde sakinliğe teşvik edici şarkılardan yararlandığına yönelik görüşlerini şu şekilde ifade etmiştir:

“Sözsüz dinlendirici müzik açarım, klasik müzik açarım sanat etkinliği yaparken kullanırım onu. Artık kendi başlarına yaparken benim çok yönergeme ihtiyaç duymadıkları uzun süren bir çalışma varsa özellikle onda açarım.”

Etkinlikleri destekleme amacıyla şarkılardan yararlandığını belirten Ö.18 kod isimli öğretmen şarkılardan yararlanırken şarkıların sanat etkinliklerinde çocukların odaklanmalarını sağladığını belirtmiştir:

“Çocuklar sanat etkinlikleri yaparken odaklanmalarını sağlıyor birbirlerini etkilemelerini engelliyor. Kendi işine odaklanıyor çünkü çocuğa kendi kendine kalma şeyi veriyor, kendini öyle bir şey çiziyorsun sanki ortamın içindeymişsin gibi.”

Öğretmenler şarkılardan müzik etkinliklerinde de yararlandıklarını ifade etmişlerdir. Ö.19 kod isimli katılımcı şarkı söyleme, ritim çalışması ve dans çalışmalarında şarkıları kullandıklarını şu şekilde ifade etmektedir:

“Her gün kullanıyoruz ve her gün hemen hemen işte bu ritim çalışmaları bu aralar özellikle çok yoğunlaştı çünkü yaz mevsimine girdik bir şekilde daha hareketlenmek için mesela haftanın günlerini söyledik, ritim çalışması yine söyledik başka bir şarkı vardı danslı müzikli onu yaptık.”

Benzer görüşte olan Ö.16 kod isimli öğretmen ise müzik etkinliklerinde şarkıları şarkı öğretimi ve ritim çalışmalarında kullanımına yönelik görüşlerini açıklamaktadır: *“Müzik etkinliklerinde şarkı öğretimi amacıyla, ritim etkinliklerinde kullanıyorum.”* Şarkıları Türkçe etkinliklerini destekleme amacıyla kullanırken harf farkındalığı çalışmalarında kullandığına yönelik Ö.8 kod isimli öğretmen görüşlerini şu ifadelerle açıklamıştır:

“Harf farkındalığı isim farkındalığı etkinlikleri çok yapıyorum onlarda çok kullanıyoruz.... Özellikle sesli harfleri farkındalık amaçlı verdiğimiz zaman her sesli harfin şarkısı var birden fazla var onları söylüyoruz, dinliyoruz işte orada mesela bizim diyelim A harfiyle başlayan kelime bulamamışsınız yeterince bu şarkıdan da destek alıyoruz bu şekilde çok kullanıyoruz.”

Türkçe etkinliklerini destekleme amacıyla şarkıları kullanırken öğretmenlerin sıklıkla hikâye çalışmalarında şarkılardan yararlandıkları görülmüştür. Türkçe etkinliklerinden hikâye öncesi ve sonrasında çocukların dikkatlerini çekme amacıyla şarkılardan ve parmak oyunlarından yararlandıklarına ilişkin öğretmenler görüşlerini ifade etmişlerdir. Şarkıları hikâye çalışmalarında kullandığına yönelik görüşlerini bildiren öğretmenlerden Ö.6 kod isimli öğretmen görüşlerini şu ifadelerle açıklamıştır:

“Türkçe etkinliklerinde hikâye etkinliklerinden öncesinde sonrasında mesela şarkıyı kullanıyoruz. Türkçe dil etkinliklerimizin hikâye öncesi hikâye sonrasında da bildikleri, çoğunu artık ezbere bildiği şeyleri tekrar edip hikâyeye geçiş yapabiliyoruz.”

Benzer görüşe sahip Ö.1 kod isimli öğretmen, şarkılardan Türkçe etkinliklerinde hikâye öncesi ve sonrasında yararlandığına yönelik görüşlerini şu ifadelerle açıklamıştır: “*Genellikle işte hikâye saatinde öncesinde mesela hikâyeden önce bir parmak oyununda yine aynı şekilde kullanıyorum*” Öğretmenlerin etkinlikleri destekleme amacıyla şarkıları kullandıkları etkinlik türlerinden bir diğeri ise matematik etkinlikleri olduğu bulgusuna ulaşılmıştır. Matematik etkinliklerini destekleme amacıyla şarkılar kullanılırken sıklıkla matematik etkinliklerinde öğretilmesi hedeflenen kavramları bulunduran şarkıların tercih edildiği görülmektedir. Matematik etkinliklerini desteklemek amacıyla şarkıları kullandığı yönünde görüşlerini bildiren öğretmenlerden Ö.10 kod isimli öğretmen görüşlerini şu şekilde belirtmiştir:

“Mesela dokuz rakamıyla ilgiliyse bazen kendim uyduruyorum bazen hazır bir şarkı varsa onu kullanıyorum gibi. Hem akıcı oluyor hem kalıcı oluyor çocuklar için hem de daha dikkat çekici oluyor çocuklar için. Hem de ders esnasında derse ilgiyi artırıyor.”

Benzer şekilde matematik etkinliklerini destekleme amacıyla şarkılardan yararlandığını belirten Ö.12 kod isimli öğretmen ise matematik etkinliklerinde şarkıları kullanımına yönelik görüşlerini şu şekilde belirtmiştir:

“... özellikle müzikleri ben matematikle bağdaştırıyorum. Mesela yakın zamanda ceviz adam şarkısıyla bir çalışma yaptım. Kelimeleri hecelere ayırıyorum ce-viz a-dam orada benekler yaptım. Şarkının dinamiğine uygun ilerliyor ve orada hece ayrılması da var aslında. Kaç kere

basıyoruz, bir cümlede kaç hece var? Hem heceler ayırıyorlar hem de heceleri sayıyorlar. O şarkıyı matematikle ilişkilendiriyorum.”

Öğretmenlerin şarkıları drama etkinliklerini destekleme amacıyla kullandıklarına yönelik bulgulara ulaşılmıştır. Bu yönde görüş bildiren öğretmenler sıklıkla fon müzik ve yönerge olarak şarkıları kullandıklarını ifade etmişlerdir. Ö.8 kod isimli öğretmen ise şarkılardan drama etkinliklerinde yararlandığına yönelik görüşlerini şu ifadelerle açıklamıştır:

“Dramada veriyorum, mesela bir hikâyeyi biz anlatmaktansa biraz daha müzikal gibi yani şarkı gibi anlatarak onlar canlandırıyorlar. O zaman ekstra bir şeye gerek olmuyor yani tekrar söylemeye gerek kalmıyor bunu yapalım, bunu yapalım diye akışa uygun oluyor. Dramada çok kullanıyorum...”

Analiz sonuçlarına göre öğretmenlerin etkinlikleri destekleme amacıyla kullanım alt temasından oyun etkinliklerinde ve sanat etkinliklerinde şarkıların sıkça kullanıldığı ve müzik etkinliklerinde, Türkçe etkinliklerinde, matematik etkinliklerinde ve drama etkinliklerinde şarkıları kullandıklarını ise bunu takip ettiği ortaya çıkmaktadır. Katılımcı okul öncesi öğretmenlerinin ifadeleri incelendiğinde şarkılardan oyun etkinliklerinde yararlanırken çocukları harekete geçirecek şarkılar kullandıkları, sanat etkinliklerinde yararlanırken çocukları sakinliğe ve odaklanmaya teşvik eden şarkılar kullandıkları, Türkçe etkinliklerinde ise hikâye okumadan önce dikkat çekme amacıyla şarkıları kullandıkları düşünülmektedir.

4.1.2. Öğrenmeyi destekleme amacıyla şarkıların kullanımı

Elde edilen verilerin tümevarımsal analiz sonuçlarına göre öğretmenlerin öğrenmeyi destekleme amacıyla şarkıların kullanımı alt teması kapsamında kavram öğretiminde, konuyu desteklemek için, kazanımları desteklemek için ve öğrenmede kalıcılığı artırma amacıyla şarkılardan yararlandıkları görülmektedir. Şarkı sözlerinde bulunan kavramlar sayesinde öğrenme sürecinin desteklendiği öğretmenler tarafından düşünülmektedir. Bu bağlamda Ö.10 kod isimli öğretmen şarkılardan kavram öğretiminde yararlandığına ilişkin görüşlerini şu ifadelerle açıklamaktadır:

“...Yeni kavramlar öğrenebiliyorlar hatta farkındalıkları da artıyor. Şarkılarda hani direkt mesela bir hayvanın ya da nesnenin ismi söylenmiyor onu sonunda sorulup ne olabilir diye şey yapıldığında işte ağaçtı, tavşandı şeklinde cevap da verebiliyorlar.”

Benzer görüşe sahip olan Ö.18 kod isimli öğretmen, kavram öğretiminde şarkılardan yararlandığında öğrenmede kalıcılığın sağlandığını düşünmektedir ve görüşlerini şu ifadeler ile açıklamaktadır:

“Kavram dediğim gibi yani müzik olsun oyun olsun yani çocuklarda kalıcı, çabuk alma yani verdiğim şeyi hızlı almasını sağlıyor. Dediğim gibi bir şey normal anlattığımda çocukta o kadar kalıcı olmuyor ama şarkı eşliğinde ya da bir müzik eşliğinde ya da bir oyun eşliğinde aldığında o çocukta o oyun olarak kaldığı için kafasında o bilgiler de uzun süreli oluyor. Çabuk unutmuyor kalıcı oluyor. Bilginin sürekliliğini sağlıyor diyebiliriz.”

Benzer görüşe sahip öğretmenlerden bazılarının aynı zamanda çocuklar tarafından öğrenilmesi zor kavramların şarkılar yoluyla kolaylaştığına yönelik görüşlerini ifade ettikleri görülmektedir. Bu yönde görüş belirten Ö.14 kod isimli öğretmen görüşlerini şu ifadelerle açıklamaktadır:

“Örneğin zaman kavramı konusu, yön kavramı konusu çocuklar için ilk başta karmaşık bir süreçtir. Ama farklı yolu ile çocuğun dikkatini uyarılarak öğrenimi kolaylaştır. Şarkı sözlerine farkına uğramadan odaklanır ve farkına varmadan kavramı daha çabuk Öğrenir. Püf noktası sözler olsa da bana göre müzik-ritim-ezgi= şarkı öğrenimi=kavram öğrenme”

Öğretmenlerin eğitim sürecinde şarkıları öğrenmeyi destekleme amacıyla kullanırken konuyu desteklemek için de kullandıkları bulgusuna ulaşılmıştır. Bu yönde görüş bildiren Ö.6 kod isimli öğretmen belirli günler ile ilgili konulara sahip şarkılardan yararlandığına ilişkin görüşlerini şu ifadelerle açıklamaktadır:

“Ezberletmek için değil konuyu bütünleştirmek, bağlamak için kullanıyorum genelde. Yani bugün bayram yapacaksak mesela çocuklara bayramla ilgili sanat etkinliği yaptırıyorsun, bayramla oyun etkinliği yaptırıyorsun, bayramla ilgili müzik etkinliği de yaptırıyorsun.”

Benzer görüşe sahip Ö.1 kod isimli öğretmen de belirli gün ve haftalar konulu şarkıları öğrenmeyi desteklemek amacıyla kullandığını ifade etmektedir:

“Mesela en yakın zamanda orman haftasını kutladık. Orman şarkısı vardı orada mesela ormanda yaşayan hayvanların sesleri bilmece tarzında soruyordu işte haydi ormana gidelim Elisle Ferisin şarkısı işte doğayı keşfedelim, işte hayvan sesi geliyor, çocuklarda bir merak duygusu uyanıyor...”

Aynı zamanda öğretmenlerin konuyu desteklemek için şarkıları kullanırken farklı etkinlik türleri ile destekledikleri konuları müzik etkinliği ile ya da şarkılardan etkinliklerde yararlanarak kullandıkları görülmektedir. Bu şekilde şarkının konusu ile

odaklanılan konu arasında ilişki kurulmakta ve bu yönde görüş bildiren Ö.14 kod isimli öğretmen görüşlerini şu şekilde ifade etmektedir:

“Kış mevsimini ele alalım. Sanat çalışmasından önce sohbet ardından şarkı ile giriş yaparım şarkının sözlerini hatırlamalarını isterim. Hangi mevsimden bahsedildiğini dile getirmelerini sağladıktan sonra sohbete devam eder etkinliğe geçiş yaparım.”

Öğrenmeyi destekleme amacıyla şarkılardan yararlanırken öğretmenlerin aynı zamanda kazanımları desteklemek amacıyla kullandığı yönünde de görüş bildirdikleri görülmektedir. Bu yönde görüşlerini ifade eden öğretmenler dil gelişimine yönelik kazanımları şarkılar yoluyla desteklediklerini düşünmektedirler. Bu yönde görüş bildiren Ö.13 kod isimli öğretmen şu şekilde ifadeler kullanmıştır:

"Kurallı cümle kurar gibi orada şarkı söyleyerek, tekerleme söyleyerek oradaki düzgün cümle kurma olayını destekliyor. Sesini düzgün kullanır hani şarkı söylerken sesini yükseltir, alçaltır gibi kavramları şeyleri de kazanım göstergeleri onları destekliyordur. "

Öğretmenlerin öğrenmeyi destekleme amacıyla şarkıları kullanırken şarkıların öğrenmede kalıcılığı artırdığına yönelik görüşler ifade ettikleri bulgusuna ulaşılmıştır. Öğretmenlere göre şarkıların akılda kalıcı olma, dikkat ve ilgiyi toplama özellikleri sayesinde öğrenmede kalıcılığı artırdığı ve öğrenmeyi destekleme amacıyla şarkıları kullandıkları görülmektedir. Bu yönde görüş bildiren Ö.8 kod isimli öğretmen öğrenmede kalıcılığı artırma amacıyla şarkılardan yararlandığını şu şekilde açıklamıştır:

“Bazı şarkıların akılda kalıcılığı kolay olduğu için öğretme yöntemi olarak kullanabiliyoruz ama şu an kavram öğretiminde çok fazla şarkı var hepsinde aynı verimi alamıyoruz.”

Benzer görüşe sahip Ö.14 kod isimli katılımcı ise öğrenmede kalıcılığı artırma amacıyla şarkılardan yararlandığını şu şekilde açıklamıştır:

“Monoton anlatımında merak, ilgi, dikkat çabuk dağılır. Şarkı yolu ile kelimelerle farklı bir oyun oynanır akılda kalıcılık kolaylaşır.”

Araştırmaya katılan okul öncesi öğretmenlerinin görüşleri incelendiğinde öğrenmeyi destekleme amacıyla şarkıların kullanılırken öğretilmesi hedeflenen kavram, konu ve kazanımın ile kullanılan şarkıların sözlerinin ilişkili olduğu düşünülmektedir.

4.1.3. Sınıf yönetiminde şarkıların kullanımı

Yapılan analize göre öğretmenlerin sınıf yönetiminde kullanım alt temalarından olan günlük rutinler sırasında şarkıları sıkça kullandıkları görülmektedir. Bunları sırasıyla etkinlikler arası geçiş, arka plan müziği ve rahatlama amacıyla şarkıları kullanımları takip etmektedir. Öğretmenlerin günlük rutinler sırasında güne başlama zamanında, temizlik zamanında, toplanma zamanında, sınıf yoklaması alınırken ve bahçeye giriş çıkışlarda sınıf yönetimini sağlamak amacıyla şarkılardan yararlandıkları bulgusuna ulaşılmıştır. Günlük rutinler sırasında şarkılardan yararlandığına ilişkin görüşlerini Ö.8 kod isimli katılımcı şu ifadelerle açıklamaktadır:

“Bir kere rutinde geçiş zamanında her gün aynı şarkıyı söylüyorum mesela az sonra işte çocuklar oyun oynadılar, toplanacağız. Toplanalım şarkısını söylüyorum. O şarkılar hep aynı ve bir süre sonra artık çocuklar duyduğunda ekstra bir şeye gerek kalmadan toplanıyorlar... Gün içinde işimi çok kolaylaştırıyor onları her gün beş altı saydığım geçiş şarkısını her gün kullanıyorum. Geziye gittik mesela yine aynıyı yani o tınıyı, o melodiyi, o şarkıyı az da olsa uzakta bile olsa duyar duymaz çocuk o şekilde geliyor ve ne yaparsak onu yapar.”

Bununla beraber öğretmenlerin şarkıları sınıf yönetimini sağlama amacıyla kullanırken günlük rutinler sırasında toplanma ve temizlik ile ilgili yönerge verme amacıyla da kullandıkları yönünde görüşleri bulunmaktadır. Bu yönde görüşlerini bildiren öğretmenlerden Ö.17 kod isimli öğretmen şu ifadelerle açıklamaktadır:

“İşte toplanma ve temizlikte de kullanıyoruz. Haydi toplanma zamanı diye mesela bir şarkımız var onu açıyoruz işte 5 dakika süresi var zaten onun. Bakalım işte biz de 5 dakikada toplanabiliyor muyuz diye. Hem oyunlu, eğlenceli oluyor.”

Ayrıca öğretmenlerin çocukların rahatlamalarını sağlama amacıyla şarkılardan yararlandıkları ve bu sayede şarkıların sınıf yönetimini desteklediği bulgusuna ulaşılabilmektedir. Çocukların rahatlamalarını şarkılar yoluyla sağladıkları yönünde görüş bildiren öğretmenlerden Ö.10 kod isimli öğretmen ise görüşlerini şu ifadelerle açıklamaktadır:

“Mesela çocukları biraz gergin gördüğümde ya da o gün ben biraz rahatlama ihtiyacı hissettiğimde Beethoven'den sözsüz müzik açabiliyorum ya da dinlendirici müzik. Onu mesela haftada iki üç defa oluyor bazı haftalar mesela bakıyorum çocukların ihtiyacı var daha da çok açabiliyorum. Oynadıkları esnada o fon müziği olarak çalıyor. Sakinleştirici, rahatlatıcı. Hatta yönerge de veriyorum bakın çok sakinleştiriniz daha güzel güne başladık devam ediyoruz şeklinde o sözsüz müzikten hoşlanıyorlar.”

Bununla beraber öğretmenlerin sınıf yönetiminde etkinlikler arası geçişi sağlama amacıyla şarkılardan yararlandığı alınan ifadelerde görülmektedir. Bu yönde görüşlerini Ö.7 kod isimli öğretmen şu ifadelerle açıklamaktadır:

“Şarkıları bir etkinlikten diğer etkinliğe geçerken kullanıyorum... Direkt etkinliğe geçmeyelim bir oyun oynayalım o sırada bir müzik daha söyleyelim. Arada zaman geçirmek için kullanıyorum. Güne başlama bitikten sonra diyelim kahvaltıya geçeceğiz oyuncaklar toplanırken kullanıyoruz, yemek yedikten sonra etkinliğe geçmeden önce kullanıyoruz.”

Alınan yanıtlardan ulaşılan bulgular doğrultusunda etkinlik zamanında öğretmenlerin şarkılar yoluyla çocukların odaklanmalarını sağlayarak sınıf yönetimini destekledikleri düşünülmektedir. Odaklanma amacıyla şarkıları arka plan müziği olarak kullandığına yönelik görüş bildiren Ö.18 kod isimli öğretmen ifadesinde şu şekilde açıklamıştır:

“YouTube’den enstrümantal müzik aynı kişiyi çok sık açıyorum o böyle dinginlik veriyor, sakinlik veriyor böyle doğa sesleri var içinde. Çocuklar sanat etkinlikleri yaparken odaklanmalarını sağlıyor birbirlerini etkilemelerini engelliyor. Kendi işine odaklanıyor çünkü çocuğa kendi kendine kalma şeyi veriyor, kendine öyle bir şey çiziyorsun sanki ortamın içindeymişsin gibi. Öyle bir his, onu çok kullanıyorum ben.”

Araştırmaya katılan okul öncesi öğretmenlerinin ifadeleri bütünüyle değerlendirildiğinde şarkılardan sınıf yönetiminde yararlanırken şarkıları davranışı hatırlatmak için yönerge olarak kullandıkları düşünülmektedir. Bunun yanı sıra şarkıları çocukların odaklanmalarını sağlamak, etkinlikler için isteklendirmek, çocukların duygu durumlarını olumlu etkileyerek sınıf yönetimini sağlamak amaçları ile şarkılardan yararlanıldığı düşünülmektedir.

4.2. Okul Öncesi Öğretmenlerinin Eğitim Süreçlerinde Kullandıkları Şarkıları Seçerken Dikkat Ettikleri Özellikler

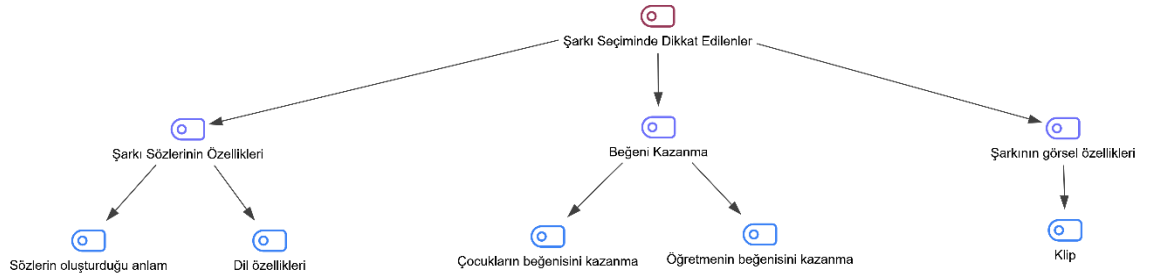
Bu bölümde araştırmanın ikinci araştırma sorusu kapsamında yanıtı aranan “Okul öncesi öğretmenleri eğitim süreçlerinde kullandıkları şarkıları seçerken nelere dikkat etmektedirler?” sorusuna ilişkin görüşmelerde katılımcılara; “*Kullandığınız şarkıları seçerken sizin için önemli olan özellikler var mıdır? Evet ise hangi özellikler olduğunu*

açıklar mısınız?” sorusu yöneltilmiştir. Araştırma kapsamında elde edilen veriler sonrasında ulaşılan alt temalar, kodlar ve kodların frekansları Tablo 4.2’de gösterilmiştir.

Tablo 4.2 *Eğitim sürecinde şarkıları seçerken öğretmenlerin dikkat ettikleri özellikler*

Tema	Alt Temalar	Kodlar	Kodların Frekansları
Şarkı Seçiminde Dikkat Edilenler	Şarkı sözlerinin özellikleri	Sözlerin oluşturduğu anlam	12
		Dil özellikleri	3
	Beğeni kazanma	Çocukların beğenisini kazanma	5
		Öğretmenin beğenisini kazanma	2
		Şarkının görsel özellikleri	
		Klip	3

Öğretmenlerle yapılan görüşmeler sonucu elde edilen verilerin analizi sonucu ulaşılan bulgulara göre katılımcı öğretmenlerin eğitim süreçlerinde kullandıkları şarkıları seçerken dikkat ettikleri noktalar, beş (5) farklı kod ile kodlanmıştır. Bu kodlardan “dil özellikleri” ve “sözlerin oluşturduğu anlam” kodları “şarkı sözlerinin özellikleri” alt teması altında bir araya getirilmiştir. “Çocukların beğenisini kazanma” ve “öğretmenin beğenisini kazanma” kodları “beğeni kazanma” alt teması altında bir araya getirilirken “şarkının görsel özellikleri” alt temasının altında “klip” kodu bulunmaktadır. Üç farklı alt tema ise “şarkının seçiminde dikkat edilenler teması” altında birleşmektedir. Bu alt temalara göre öğretmenlerin eğitim sürecinde kullandıkları şarkıları seçerken şarkının sözlerinin özelliklerine, şarkının diğer özelliklerine ve beğeni kazanmalarına dikkat ettikleri görülmektedir. Elde edilen bulgulara ait tema, 3 alt tema ve 5 farklı kod Şekil 4.2.’te gösterilmiştir.

Şekil 4.2 Eğitim sürecinde kullanılan şarkıları seçerken dikkat edilen özellikler

Okul öncesi öğretmenlerinin eğitim sürecinde kullandıkları şarkıları seçerken dikkat ettikleri özelliklere yönelik katılımcı öğretmenlere yöneltilen sorular ile elde edilen bulgular bu bölümde açıklanmıştır.

4.2.1. Şarkı sözlerinin özellikleri

Araştırma kapsamında okul öncesi öğretmenlerinin verdikleri yanıtlardan elde edilen bulguların analizi ile okul öncesi öğretmenlerinin eğitim süreçlerinde kullandıkları şarkıları seçerken dil özelliklerine ve sözlerinin oluşturduğu anlam dikkat ettikleri görülmektedir. Sıralanan iki (2) farklı kod ise şarkı sözlerinin özellikleri alt teması altında bir araya getirilmiştir. Eğitim süreçlerinde kullandıkları şarkıları seçerken şarkı sözlerinin özelliklerine dikkat ettiği yönünde görüş bildiren öğretmenlerin görüşleri öncelikle doğrudan alıntılarla açıklanmış, ardından da tüm görüşler bir bütün olarak değerlendirilmiştir. Bu doğrultuda Ö.5 kod isimli öğretmen, sözlerinin uyaklı olmasına dikkat ettiğini ve bu sayede çocukların şarkıları öğrenmelerinde kolaylık sağladığını ve Ö.20 kod isimli öğretmen, şarkıların Türkçe olmasına dikkat ettiğini ifade etmiştir. Ö.11 kod isimli katılımcı öğretmen ise şarkıları seçerken dil özelliklerinden sözlerinin anlaşılır olmasına dikkat ettiğini ifade etmiştir.

Eğitim sürecinde kullandıkları şarkıları seçerken şarkı sözlerinin oluşturduğu anlam dikkat ettiklerine yönelik görüş bildiren öğretmenlerden Ö.7 kod isimli öğretmen görüşlerini şu ifadelerle belirtmiştir: “...acaba bu kelime çocuğu rahatsız eder mi başka yere çeker mi bunlara dikkat ediyorum bazen şarkıları seçerken.”

Ö.4 kod isimli katılımcı öğretmen şarkı sözlerinin oluşturduğu anlama dikkat ettiğini ve şarkıları eğitim sürecinde kullanmadan önce kendisi kontrol ettiğini belirterek yönelik görüşlerini şu ifadelerle belirtmiştir:

“...sözleri önemli. Ben artık korkar oldum YouTube çok elimizin altında ya, dinlemeden bilmeden sözlerini bazen açamıyorum. Açmak istemiyorum, her şey çıkabiliyor içinden. Eski sanatçılar yok malum bir kontrol etmek gerekiyor. Kontrol etmeden açmıyorum.”

Benzer görüşte olduğunu belirten Ö.16 kod isimli öğretmen şarkı sözlerinin çocuğun duygu durumunu etkilediği yönünde görüşe sahip olduğunu ve şarkıları eğitim sürecinde kullanmadan önce şarkı sözlerinin oluşturduğu anlama dikkat ettiğine yönelik görüşlerini şu ifadelerle belirtmiştir:

“Kelimelere dikkat ediyorum. Çocuğun yaşının ve seviyesinin çok dışında olsun istemiyorum... Çocuğu hırçınlaştırıcı bir şarkı olsun istemiyorum hani o rahatlasın, iyi hissetsin buna dikkat ediyorum.”

Şarkıları seçerken şarkının oluşturduğu anlama dikkat ettiği yönünde görüşe sahip olan ve aynı zamanda eğitim sürecinde odaklandıkları konu ile ilişkili olmasına özen gösterdikleri yönünde görüş ifade eden öğretmenlerden Ö.9 kod isimli öğretmen şarkı görüşlerini şu ifadelerle belirtmiştir: “*Konumla ilgili olmasına dikkat ediyorum.*” Aynı görüşe sahip Ö.14 kod isimli öğretmen ise şarkı sözlerinin oluşturduğu anlama dikkat ettiğine yönelik görüşlerini şu ifadelerle belirtmiştir:

“Kavram destekleyici, çocuğa hitap edici özellikte olmalı. Müzikle dünyayı anlamayı, kendini keşfetmesini sağlayacak nitelikte olmalıdır.”

Yukarıda alıntılar ile ifadelerine yer verilen öğretmenlerin görüşleri şarkı sözlerinin anlam açısından argo ifadeler bulundurmamasına, şarkının sözlerinin eğitici içerikte olmasına, sözlerinin oluşturduğu anlamın konu bütünlüğü içerisinde olmasına, şarkıların sözlerinin oluşturduğu anlamın olumlu duygular çağrıştırmasına ve Türkçe sözlere sahip olma özelliklerine dikkat ettikleri yönündedir.

4.2.2. Beğeni kazanma

Araştırma kapsamında okul öncesi öğretmenlerinin verdikleri yanıtlardan elde edilen bulguların analizi ile öğretmenlerin eğitim süreçlerinde kullandıkları şarkıların çocukların beğenisini kazanma ve öğretmenin beğenisini kazanmasına dikkat ettikleri görülmektedir. Sıralanan iki (2) farklı kod ise beğeni kazanma alt teması altında bir araya getirilmiştir. Eğitim süreçlerinde kullandıkları şarkıları seçerken çocukların beğenisini kazanmasına ve öğretmenin beğenisini kazanma özelliklerine dikkat ettiği yönünde görüş bildiren öğretmenlerin görüşleri öncelikle doğrudan alıntılarla açıklanmış, ardından da tüm görüşler bir bütün olarak değerlendirilmiştir. Bu doğrultuda öğretmenlerin çocukların eğlenmelerini sağlayan şarkıları tercih ettiğini, çocukların hoşlarına giden ritimlere sahip ve sevdikleri türde şarkılar tercih ettiğini ifade etmişlerdir. Eğitim sürecinde kullandıkları şarkıları seçerken çocukların beğenisini kazanan şarkılar haricinde kendi beğenisini kazanan şarkıları tercih ettiğine yönelik görüş bildiren öğretmenlerden Ö.19 kod isimli öğretmenin ifadesine aşağıda yer verilmiştir:

“Benim sevdiğim şimdi diyorum ya müzik kulağım var, ben seversem müziği çocuklar da sever diye düşünüyorum çünkü belli bir ritmik olan şeyler ilgi çekiyor. Çocuklar da bir bakıyorum ki gerçekten seviyorlar, sevmediğimi bir bakıyorum ki çocuklar gerçekten dinlemiyorlar.”

Benzer görüşe sahip öğretmenlerden alınan yanıtlar doğrultusunda öğretmenlerin Youtube üzerinden çocuk şarkılarını aratarak en sık kullanılan çocuk şarkılarını tercih ettikleri bulgusuna da ulaşılmaktadır. Bu yönde görüş bildiren öğretmenlerden Ö.16 kod isimli öğretmenin ifadesine aşağıda yer verilmiştir:

“Bazen şarkı ismini yazıyorum önüme çıkan kanallardan hangisi hoşuma giderse onu açıyorum. Genelde Minika’nın şarkıları en başta önüme çıkabiliyor bazen alt alta gidip aralarda da seçebiliyorum yani hangisinin ritmi zamanı hoşuma giderse düzenli öyle şunu kullanıyorum...”

Okul öncesi öğretmenlerinin görüşleri bütünüyle değerlendirildiğinde çocukların hoşuna giden, eğlendikleri ve keyif aldıkları şarkıların öğretmenler tarafından tercih edildiği ve çocukların beğenilerinin yanı sıra öğretmenin kendi beğenisini de göz önünde bulundurdıkları sonucuna ulaşılmaktadır.

4.2.3. Şarkının görsel özellikleri

Araştırma kapsamında okul öncesi öğretmenlerinin verdikleri yanıtlardan elde edilen bulguların analizi ile öğretmenlerin eğitim süreçlerinde kullandıkları şarkıları seçerken şarkının görsel özellikleri alt teması altında bulunan klibine dikkat ettikleri görülmektedir. Eğitim süreçlerinde kullandıkları şarkıları seçerken şarkının klibine dikkat ettiği yönünde görüş bildiren öğretmenlerden Ö.20 kod isimli öğretmen çocuklar için uygun içerikte olmayan klipleri kullanmamaya özen gösterdiğini belirterek görüşlerini şu ifadelerle belirtmiştir: *“Bir anda açtığın zaman farklı görseller çıkabiliyor karşınıza... Sözleri, görselleri çok önemli çok dikkat ediyorum.”* Şarkıların kliplerine dikkat ettiğini ifade eden öğretmenlerin akıllı tahta aracından yararlandıkları ve bu nedenle görsel özelliklerini göz önünde bulundurdıkları alınan yanıtlar doğrultusunda düşünülmektedir. Bu yönde görüş bildiren Ö.4 kod isimli öğretmen ise görüşlerini şu ifadelerle açıklamıştır:

“Artık akıllı tahta da görsel kaynağımız olduğu için, klipleri de döndüğü için onlara da çok dikkat ediyorum mesela. Benim çok hassas olduğum bir nokta.”

Araştırmaya katılan okul öncesi öğretmenlerinin eğitim süreçlerinde şarkılardan yararlanırken teknolojik araçlardan yararlandıkları ve klipleri ile birlikte şarkıları eğitim süreçlerinde kullandıkları düşünülmektedir.

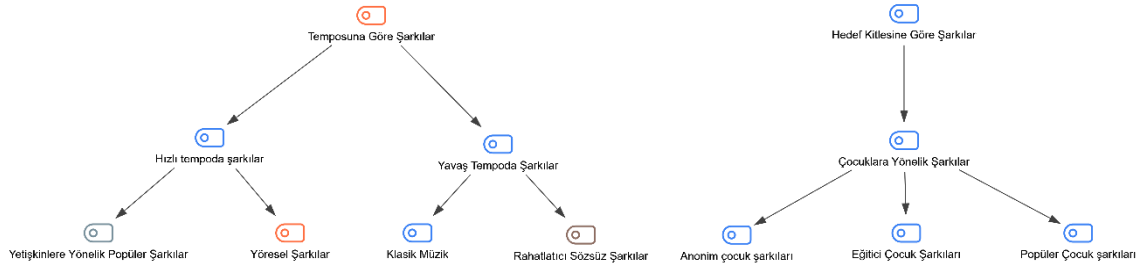
4.3. Okul Öncesi Öğretmenlerinin Eğitim Süreçlerinde Tercih Ettikleri Şarkıların Türlerine İlişkin Bulgular

Bu bölümde araştırmanın üçüncü araştırma sorusu kapsamında yanıt aranan okul öncesi öğretmenlerinin eğitim süreçlerinde kullandıkları şarkıların türlerine ilişkin görüşmelerde katılımcılara *“Eğitim süreçlerinizde en çok hangi şarkıları kullanıyorsunuz?”* ve *“Belirttiğiniz etkinlik türlerinde hangi özellikte şarkılar kullanıyorsunuz?”* soruları yöneltilmiştir. Araştırma kapsamında elde edilen veriler sonrasında ulaşılan alt temalar ve kodların frekansları Tablo 4.3’te gösterilmiştir.

Tablo 4.3 Eğitim sürecinde tercih edilen şarkıların türüne yönelik öğretmen görüşleri

Tema	Alt Tema	Kodlar	Kodların Frekansları
Temposuna Göre Şarkılar	Harekete teşvik edici şarkılar	Yetişkinlere yönelik popüler şarkılar	8
		Yöresel şarkılar	4
		Klasik müzik	6
	Sakinliğe teşvik edici şarkılar	Rahatlatıcı sözsüz şarkılar	6
Şarkıların Hedef Kitle	Çocuklara yönelik şarkılar	Popüler çocuk şarkıları	13
		Anonim çocuk şarkıları	8
		Eğitici çocuk şarkıları	8

Tablo 4.3'te görüldüğü gibi öğretmenlerin verdikleri yanıtlardan elde edilen veriler yedi (7) farklı kod ile kodlanmış, tümevarımsal temel nitel analiz ile 3 farklı alt tema altında bir araya getirilmiş ve “şarkıların hedef kitle” teması ile “temposuna göre şarkılar” 2 farklı tema altında toplanmıştır. Bu bölümde üç alt tema sırasıyla açıklanmıştır. “Yetişkinlere yönelik popüler şarkılar” ve “yöresel şarkılar” “harekete teşvik edici şarkılar” alt temasında bir araya getirilmiştir. “Klasik müzik” ve “rahatlatıcı sözsüz müzik”, “sakinliğe teşvik edici şarkılar” alt temasında bir araya getirilmiştir. “Anonim çocuk şarkıları”, “eğitici çocuk şarkıları” ve “popüler çocuk şarkıları” kullandıklarını belirten öğretmenlerin ifadeleri “çocuklara yönelik şarkılar” alt temasında bir araya getirilmiştir. Okul öncesi öğretmenlerinin eğitim sürecinde tercih ettikleri şarkıların türlerini belirleme alt amacı doğrultusunda sorulan sorulardan elde edilen verilerin analizi ile elde edilen kodlar ve alt temalar Şekil 4.3'te gösterilmiştir.

Şekil 4.3 Eğitim sürecinde kullanılan şarkıların türü

Okul öncesi öğretmenlerinin eğitim sürecinde tercih ettikleri şarkıların türlerine yönelik ulaşılan; hızlı tempoda şarkılar, yavaş tempoda şarkılar ve çocuklara yönelik şarkılar alt temaları ve üç farklı alt tema kapsamında bulunan kodlama ile ulaşılan bulgular bu bölümde açıklanmıştır.

4.3.1. Harekete teşvik edici şarkıların kullanımına ilişkin bulgular

Öğretmenlere yöneltilen yarı yapılandırılmış görüşme sorularından elde edilen yanıtlar kodlandığında ulaşılan yetişkinlere yönelik popüler şarkılar ve yöresel şarkılar, harekete teşvik edici şarkılar alt teması altında birleştirilmiştir. Eğitim süreçlerinde harekete teşvik edici şarkılar kullandıkları yönünde görüş bildiren öğretmenlerin ifadeleri öncelikle doğrudan alıntılarla açıklanmış, ardından da tüm görüşler bir bütün olarak değerlendirilmiştir. Öğretmenlerin popüler şarkılardan harekete teşvik edici şarkılar tercih ettikleri ve bu türde şarkıları hareketli etkinliklerde, kutlamalarda ya da günlük rutinler sırasında kullandıklarına yönelik bulgulara ulaşılmıştır. Yetişkinlere yönelik popüler şarkıları eğitim sürecinde kullandığını belirten öğretmenlerden Ö.10 kod isimli öğretmenin, harekete teşvik edici şarkılardan yetişkinlere yönelik popüler şarkıları kullandığına ilişkin görüşleri şu şekildedir:

“Çok nadir o gün onların mutlu olacakları parti ya da özel günlerde yetişkinlerle birlikte dinledikleri şarkıları açıyoruz ama çok nadir yani %5 gibi.”

Benzer görüşe sahip olan Ö.2 kod isimli öğretmen, harekete teşvik edici yetişkinlere yönelik popüler şarkıları kullandığına ilişkin görüşlerini şu şekilde ifade etmiştir:

“Çocuklar geldiği zaman pop şarkılarla bize geliyorlar. Hatta şu anki nesil rap şarkılarla geliyorlar, bazen bir oyun oynarken çok keyiflilerse işte öğretmenim şu şarkıyı açar mısın dediklerinde kırmıyorum bazen pop şarkı, rap şarkı ne istiyorsa onlara yer verebiliyorum... Aslında şöyle mesela o an bir müziğe sarmış oluruz bazen mesela geçen yıl Mabel Matiz’in bir şarkısı vardı çocukları onu inanılmaz haykırarak söylüyorlardı. Öğretmenim bize bunu açar mısın, ama niyeysen oyun etkinliklerinde mesela çok kullanıyorduk ama çocuklar gerçekten bağıra bağıra söylüyorlardı bizim de sınıfımız küçük dışarı çıkıyorduk mesela arada söylüyorduk.”

Öğretmenlerin harekete teşvik edici şarkılardan yetişkinlere yönelik popüler şarkılar haricinde yöresel şarkılar kullandığı ve bu şarkılarda çocukların dans etmelerini amaçladıkları, günlük rutinler sırasında kullandıklarına yönelik bulgulara ulaşılmıştır. Bu yönde görüşe sahip öğretmenlerden Ö.20 kod isimli öğretmenin görüşleri şu şekildedir:

“Mesela serbest zaman bitiyor sınıf toplanacağı zaman sınıfta hareketli bir Karadeniz horonu açıyorum müzik bitene kadar çocuklar biliyor ki sınıfın toplanmış olması gerekiyor.”

Okul öncesi öğretmenlerinin görüşleri bütünüyle değerlendirildiğinde yetişkinlere yönelik pop, rap türlerinde şarkıları eğitim süreçlerinde kullandıkları, Türkçe ve yabancı sözlere sahip şarkıları kullandıkları ve bu türde şarkıları çocukları serbest oyun zamanı, toplanma zamanı ya da kutlamalarda tercih ettikleri düşünülmektedir. Alınan yanıtlar nedeniyle yöresel şarkılardan ise Karadeniz yöresine ait şarkıları kullandıkları düşünülmektedir.

4.3.2. Sakinliğe teşvik edici şarkıların kullanımına ilişkin bulgular

Eğitim süreçlerinde sakinliğe teşvik edici şarkılar kullandıkları yönünde görüş bildiren öğretmenlerin ifadeleri öncelikle doğrudan alıntılarla açıklanmış, ardından da tüm görüşler bir bütün olarak değerlendirilmiştir. Alınan yanıtlar doğrultusunda sakinliğe teşvik edici şarkıları öğretmenlerin sanat etkinliklerinde ve drama etkinliklerinde sıklıkla kullandıkları bulgusuna ulaşılmaktadır. Öğretmenler, sanat etkinliklerinde sakinliğe teşvik edici şarkılar kullandıklarında çocukların odaklanmalarının kolaylaştığı yönünde görüşler ifade etmişlerdir. Bu yönde görüşünü bildiren Ö.20 kod isimli öğretmenin, sakinliğe teşvik edici şarkılardan klasik müzik kullandığına ilişkin görüşleri şu şekildedir:

“Sanat etkinliğinde daha sakin müzikleri tercih ediyorum müzik eşliğinde klasik müzikler, sözsüz müzikleri tercih ediyorum. Sanat etkinliğinde sözsüz klasik müzik, daha sakin çocukların dikkatini dağıtmayacak çocuğun yaptığı etkinliğe dikkatini vermesi önemli olduğu için daha sakin müzikler.”

Benzer görüşe sahip olan Ö.18 kod isimli öğretmen de çocukların odaklanmalarını sağlamak için sakinliğe teşvik edici şarkılardan rahatlatıcı sözsüz şarkıları kullandığına ilişkin görüşlerini şöyle açıklamıştır:

“YouTube’den enstrümantal müzik aynı kişiyi çok sık açıyorum o böyle dinginlik veriyor sakinlik veriyor öyle doğa sesleri var içinde. Çocuklar sanat etkinlikleri yaparken odaklanmalarını sağlıyor birbirlerini etkilemelerini engelliyor. Kendi işine odaklanıyor çünkü çocuğa kendi kendine kalma şeyi veriyor, kendini öyle bir şey çiziyorsun sanki ortamın içindeymişsin gibi.”

Öğretmenlerin klasik müzik, sözsüz ve rahatlatıcı müzikler tercih ederek çocukların sakinleşmelerini sağlamayı amaçladıklarına alınan yanıtlar doğrultusunda ulaşılmaktadır. Bununla beraber öğretmenlerin drama etkinliklerinde şarkılardan materyal olarak yararlandıkları yönündeki görüşlerine ulaşılmaktadır. Bu yönde görüş bildiren Ö.8 kod isimli öğretmenin, sakinliğe teşvik edici şarkılardan rahatlatıcı sözsüz şarkıları kullandığına ilişkin görüşleri şu şekildedir: *“Sözsüz şarkıları dramada veya drama etkinliğine girişte, dinlenmede kullanıyoruz veya doğa seslerini müzikleri kullanıyoruz.”* Katılımcı okul öncesi öğretmenlerinin sakinliğe teşvik edici şarkılardan yararlanma konusunda görüşleri bütünüyle değerlendirildiğinde çoğunlukla pasif etkinlik türlerinden olan sanat etkinliklerinde çocukların sakinliğe yönlenmeleri amaçlanarak sözsüz sakin rahatlatıcı müzikleri ve klasik müzik türünden şarkıları tercih ettikleri ortaya çıkmaktadır.

4.3.3. Çocuklara yönelik şarkıların kullanımına ilişkin bulgular

Öğretmenlere yöneltilen görüşme sorularından elde edilen yanıtlar kodlandığında ulaşılan anonim çocuk şarkıları, eğitici çocuk şarkıları ve popüler çocuk şarkıları çocuklara yönelik şarkılar alt teması altında birleştirilmiştir. Eğitim süreçlerinde çocuklara yönelik şarkılar kullandıkları yönünde görüş bildiren öğretmenlerin ifadeleri öncelikle doğrudan alıntılarla açıklanmış, ardından da tüm görüşler bir bütün olarak değerlendirilmiştir.

Öğretmenlerin anonim çocuk şarkılarından Ali Babanın Çiftliği, Ceviz Adam, Küçük Kurbağa, Kırmızı Balık ve Örümcek şarkılarını sıklıkla kullandıklarına verilen yanıtlardan ulaşılmaktadır. Bununla birlikte öğretmenler eğitim sürecinde kullandıkları çocuk şarkılarının eğitici içerikte olmasına dikkat ettiklerini ifade etmişlerdir. Ö.10 kod isimli katılımcı öğretmenin, çocuklara yönelik şarkılardan eğitici çocuk şarkıları kullandığına ilişkin görüşleri şu şekildedir:

“... çocukların kelime dağarcığını geliştirecek ya da anlamadıkları kelimeler varsa anlamlandırmalarını kolaylaştıracak nitelikte şarkılar varsa örneğin kavramlarla ilgili ya da yeni öğrenecekleri bir şey varsa. Mesela temizlikle ilgili sözleri aşamaları içeren, mevsimlerle ilgili şarkıların sözlerin olduğu şarkıları açabiliyoruz gibi.”

Öğretmenlerin eğitim sürecinde popüler çocuk şarkılarından en sık tercih ettikleri şarkıların Onur Erol’a ait olduğu bulgusuna ulaşılmıştır. Onur Erol’un popüler çocuk şarkılarını kullandıklarına yönelik görüşlerini bildiren öğretmenlerden Ö.12 kod isimli öğretmenin ifadeleri şu şekildedir:

“Mesela Onur Erol çocuk müzisyeni onun şarkılarını çocuklar çok seviyorlar çünkü hareketli şarkıları ve heyecan uyandıran şarkıları var. Tuncer Ediz hoca var onun şarkılarını seviyorlar, Şubadap Çocuk’un şarkıları...”

Okul öncesi öğretmenlerinin çocuklara yönelik şarkıları eğitim süreçlerinde kullanımlarına yönelik görüşleri değerlendirildiğinde günlük rutinler ve etkinlik zamanının haricinde belirli gün ve haftalara yönelik kutlamalarda çocuklara yönelik şarkılardan sıkça yararlandıkları düşünülmektedir. Ayrıca öğretmenlerin ifadelerinden yola çıkıldığında hareket ile desteklenebilecek, sözlerinin çocukları harekete yönlendirdiği, spor ve jimnastik için uygun çocuk şarkılarının da kullanıldığı sonucuna ulaşılabilir.

4.4. Okul Öncesi Öğretmenlerinin Şarkıları Eğitim Süreçlerinde Kullanırken

Yararlandıkları Yöntem, Teknik ve Araçlara İlişkin Bulgular

Araştırmanın dördüncü araştırma sorusu kapsamında yanıtı aranan “Okul öncesi öğretmenleri eğitim süreçlerinde şarkıları kullanırken hangi yöntem, teknik ve araçlardan yararlanmaktadırlar?” sorusuna ilişkin yarı yapılandırılmış görüşmelerde katılımcılara birden fazla soru yöneltilmiştir. Bunlar şöyle sıralanabilir:

- “Çocuklara yeni bir şarkıyı nasıl öğrettiğinizi açıkla mısınız?” ve verilen yanıtlara göre alt sonda sorular olarak “Hangi yöntem ve teknikleri kullanıyorsunuz?” ve “Herhangi bir müzik aleti, ses kaynağı ya da farklı bir materyal kullanıyor musunuz, açıkla mısınız?” soruları,
- “Eğitim süreçlerinizde çocukların şarkıları dinlemeleri için nasıl bir yol izliyorsunuz?” verilen yanıtlara göre alt sonda soru “Hangi ses kaynağını/kaynaklarını kullanıyorsunuz?” soruları,
- “Şarkıları dinletirken kullandığınız bir dijital platform var mı?” verilen yanıtlara göre alt sonda soru “Hangi platformu/platformları kullanıyorsunuz?” soruları yöneltilmiştir.

4.4.1. Şarkı öğretiminde kullanılan yöntem ve teknikler

Öğretmenler ile yapılan görüşmeler sonucu elde edilen verilerin analizi sonucu ulaşılan bulgulara göre öğretmenlerin eğitim süreçlerinde şarkıları kullanırken yararlandıkları yöntem, teknikler dört (4) farklı kod ile kodlanmıştır. Bu kodlardan “şarkı bütün olarak dinlenir, çocuklar eşlik eder”, “parçadan bütüne gidilerek öğretmen model alınır” ve “parçadan bütüne eş zamanlı eşlik kodları” “etkinlik zamanında şarkı öğretimi” alt teması altına, “örtük öğrenme ile şarkı öğretimi” kodu ise “etkinlik zamanı dışında şarkı öğretimi” alt teması altına yerleştirilmiştir. “Etkinlik zamanında şarkı öğretimi” ve “etkinlik zamanı dışında şarkı öğretimi” alt temaları “şarkı öğretiminde kullanılan yöntemler” teması altında bir araya getirilmiştir. Araştırma kapsamında elde edilen veriler sonrasında ulaşılan alt temalar, kodlar ve kodların frekansları Tablo 4.4’te gösterilmiştir.

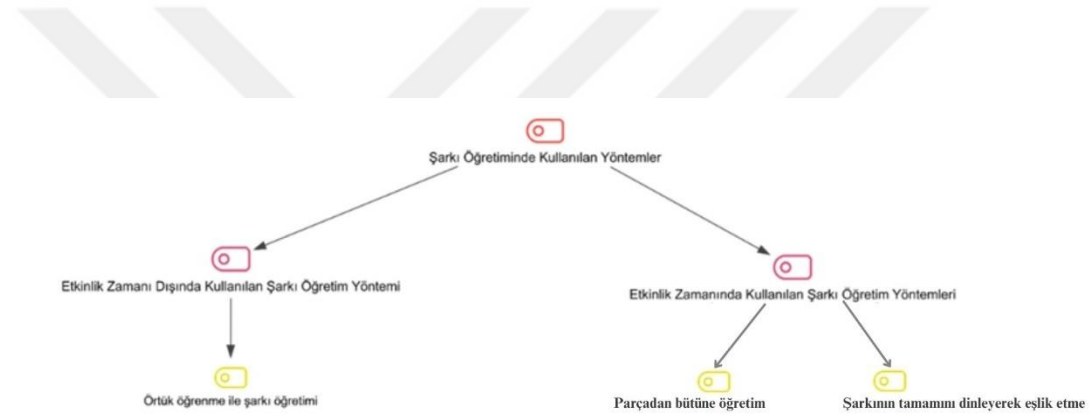
Tablo 4.4 Eğitim sürecinde şarkıları kullanırken yararlanılan yöntem ve teknikler

Tema	Alt Temalar	Kodlar	Kodların Frekansları
Şarkı Öğretiminde Kullanılan Yöntemler		Etkinlik zamanı dışında kullanılan şarkı öğretim yöntemleri	

Tablo 4.4 (Devam) *Eğitim sürecinde şarkıları kullanırken yararlanılan yöntem ve teknikler*

Etkinlik zamanında kullanılan şarkı öğretim yöntemleri	Örtük öğrenme ile şarkı öğretimi	9
	Parçadan bütüne öğretim	8
	Şarkının tamamını dinleyerek eşlik etme	4

Bu kodlama ve alt temalara göre okul öncesi öğretmenlerinin eğitim süreçlerinde şarkıları kullanırken yararlandıkları yöntemler Şekil 4.4.'te sunulmuştur.

Şekil 4.4 *Eğitim sürecinde şarkıları kullanırken yararlanılan yöntem ve teknikler*

4.4.1.1. Etkinlik zamanı dışında kullanılan şarkı öğretim yöntemi

Okul öncesi öğretmenlerinin etkinlik zamanı dışındaki eğitim sürecinde şarkıları kullanırken örtük öğrenme ile şarkıları öğrettikleri görülmektedir. Bu yönde görüşlerini bildiren dokuz (9) öğretmenin görüşleri öncelikle doğrudan alıntılarla açıklanmış ardından da tüm görüşler bir bütün olarak değerlendirilmiştir. Öğretmenlerin etkinlik zamanı dışında çocukların şarkılara aşina olmaları için duymalarını sağladıkları ve bu sayede şarkıları öğrendikleri yönünde görüşlere sahip olduklarına alınan yanıtlar doğrultusunda ulaşılmıştır. Etkinlik zamanı dışında eğitim sürecinde şarkıları örtük öğrenme yöntemi ile öğrenmelerini sağlayan öğretmenlerden Ö.6 kod isimli öğretmen, şu ifadelerle açıklamıştır:

“... şöyle yapıyorum önce şarkıyı açıp öğreteceksem birkaç gün öncesinden bir sınıfta açmaya başlarım, işte onların etkinlik saatinde falan filan. Küçük küçük kulaklarına aşina

etmeye başlıyorum ondan sonra hadi bunu dinleyelim artık öğrenme zamanı hadi bu şarkıyı açıp dinleyelim diye bilgisayardan açar dinleriz.”

Örtük öğrenme ile şarkıları öğrenmelerini sağlayan öğretmenler serbest zamanda, günlük rutinlerde, sanat etkinliklerinde çocukların şarkıları duymalarını sağlamaktadırlar. Benzer görüşe sahip öğretmenlerden Ö.1 kod isimli öğretmen, etkinlik zamanı dışında şarkıları örtük öğrenmeden yararlanarak öğrettiğini şu ifadelerle açıklamıştır:

“Önce dinliyoruz aşına olmaları için açıyorum ben mesela serbest zamanda ya da bir sanat etkinliğinde onu arka fon olarak açıyorum. Orda bir zaten aşinalık oluyor.”

Okul öncesi öğretmenlerinin ifadelerinden yola çıkıldığında çocukların şarkıları öğrenmeleri için birkaç gün boyunca serbest oyun zamanında dinlemelerinin sağlandığı görülmektedir. Böylece şarkılar için aşinalık oluşturarak öğrenme sürecinin kolaylaştığı düşünülmektedir.

4.4.1.2. Etkinlik zamanında kullanılan şarkı öğretim yöntemleri

Okul öncesi öğretmenlerinin etkinlik zamanında şarkıları kullanırken parçadan bütüne ve şarkının tamamını dinleyerek eşlik etme öğretim yöntemi ile şarkıları öğrettikleri görülmektedir. Bu yönde görüşlerini bildiren katılımcı öğretmenlerin görüşleri öncelikle doğrudan alıntılarla açıklanmış ardından da tüm görüşler bir bütün olarak değerlendirilmiştir. Öğretmenlerin şarkıları parçalara bölerek öğretme yöntemini kullandıkları ve önce öğretmenin şarkının sözlerini söylediklerini ardından çocukların tekrar etmelerini sağladıklarına alınan yanıtlardan ulaşılmaktadır. Bu yönde görüşlerini belirten öğretmenlerden Ö.18 kod isimli öğretmen, parçadan bütüne öğretim yönteminden yararlanarak şarkıları öğrettiğini şöyle açıklamıştır:

“...Birinci kıta, onu söylüyorum sonra ikinci kıta, çocuklara tekrar ettiriyorum. Ben söylüyorum onlar tekrar ediyorlar. Ondan sonra beraber tekrar ediyoruz ondan sonra bir daha beraber tekrar ediyoruz ondan sonra baktım şey oluyorsa arada yapamadıkları yerlerde ben destek oluyorum.”

Benzer görüşe sahip Ö.8 kod isimli öğretmen ise şarkıları parçadan bütüne öğretim yöntemini kullanarak öğrettiğini detaylı bir şekilde şu ifadelerle açıklamıştır:

“Yeni şarkı öğreteceğim zaman önce tamamını ben söylüyorum daha sonra ellerimi kendi bedenime koyduğumda şarkıyı benim söyleyeceğimi, ellerimi onlara doğru uzattığımda onların tekrar etmesi gerektiğini söylüyorum bu şekilde birkaç tekrar yapıyoruz ondan

sonra bir cümle iki cümle, iki cümle üç cümle, üç cümle dört cümle şeklinde artarak tekrarlarımızı yapmaya devam ediyoruz. Daha sonra da zaten hep beraber söyleyecek kadar akıllarında kalmıştır deyip her beraber söylüyoruz.”

Okul öncesi öğretmenlerinin görüşlerine göre öğretmenlerin bir bölümü şarkıları öğretirken öncelikle çocukların şarkının tamamını dinlemesini sağlamakta ardından parçalara bölerek çocukların şarkının sözlerini tekrar etmeleri yönündedir. Bu yöntemde öğretmenler kendi sesiyle şarkı söyleyerek çocuklara model olduğu gibi çeşitli elektronik araçlar ile de çocukların şarkıları dinlemeleri sağlanabilmektedir.

4.4.1.3. Şarkının tamamını dinleyerek eşlik etme

Okul öncesi öğretmenlerinin etkinlik zamanında şarkının tamamını dinleyerek eşlik etme ile şarkıları öğrettikleri görülmektedir. Bu yönde görüşlerini bildiren katılımcı öğretmenlerin görüşleri öncelikle doğrudan alıntılarla açıklanmış ardından da tüm görüşler bir bütün olarak değerlendirilmiştir. Öğretmenlerin bir şarkıyı çocuklara öğretirken öncelikle şarkının tamamını söyledikleri ya da elektronik araç aracılığıyla şarkının tümünü dinlettikleri ve dinlerken çocukların eşlik etmelerini sağladıklarına alınan yanıtlarla ulaşılmaktadır. Şarkıları öğretirken bu yöntemi kullandığı yönünde görüşlerini bildiren öğretmenlerden Ö.2 kod isimli öğretmen görüşlerini şu ifadelerle açıklamıştır:

“...yeni şarkı öğreteceksem önce mesela şarkıyı çocuklara dinletiyorum daha sonra ben ezberlemiş olurum mutlaka yoksa kaçıyorum. Ben müzikle birlikte söylerim ve daha sonra çocuklara buldukları bir yerden eşlik etmelerini istiyorum bu belki bir lalalala şeklinde de olabilir ya da sözlerini yakaladıkları yerden bir kere böyle deniyorum bir kere de diyorum ki hadi bunu bir de ritim tutarak deneyelim.”

Öğretmenlerin bu yöntemi kullanırken aynı zamanda ritim aletleri ile de eşlik ettiklerine alınan yanıtlarla ulaşılmaktadır. Benzer görüşe sahip öğretmenlerden Ö.17 kod isimli öğretmen, şarkının tamamını dinleyerek eşlik etme yönteminden yararlanarak şarkıları öğrettiğini şu ifadelerle açıklamıştır:

“Önce bir ritim çalışması yaparız, önce marakas falan bu tarz zil ya da vücudumuzu da kullanabiliriz. Önce ritim çalışması, sonra şarkı öğretme ve tekrarlar ile beraber en son beraber söyleriz. Daha sonra da çocuklar isteğe bağlı söylemek istiyorlarsa kendileri de kendi istedikleri şarkıyı biliyorlar bu şekilde de tamamlıyoruz.”

Katılımcı okul öncesi öğretmenlerinin bir bölümü şarkıları öğretirken çocukların şarkıların tamamını dinlemedikleri ve istedikleri bir bölümü söylemeye başlayarak şarkıya eşlik edebilecekleri bir yöntemi tercih etmektedir.

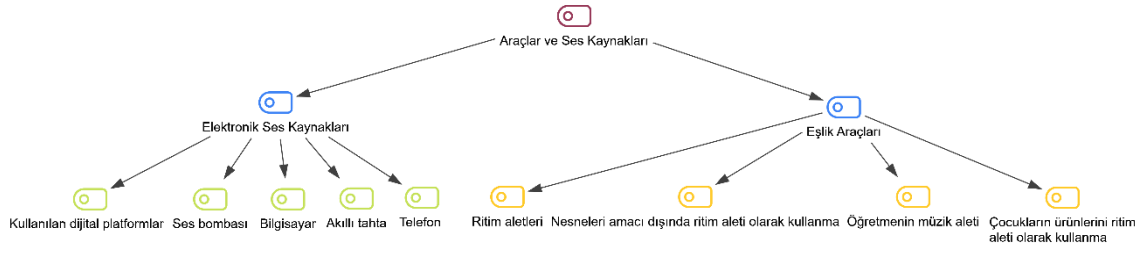
4.4.2. Şarkı öğretiminde kullanılan araçlar

Öğretmenlerin eğitim süreçlerinde şarkıları kullanırken yararlandıkları ses kaynakları ve araçlar, dokuz (9) farklı kod ile kodlanmıştır. Bu kodlardan “kullanılan dijital platformlar”, “ses bombası”, “akıllı tahta”, “bilgisayar” ve “akıllı telefon” “elektronik ses kaynakları” alt teması altında bulunmaktadır. “Ritim aletleri”, “öğretmenin müzik aleti”, “çocukların ürünlerini ritim aleti olarak kullanma” ve “nesneleri amacı dışında ritim aleti olarak kullanma” ise “destekleyici araçlar” alt teması altında bir araya getirilmiştir. Araştırma kapsamında elde edilen veriler sonrasında ulaşılan alt temalar, kodlar ve kodların frekansları Tablo 4.5.’te gösterilmiştir.

Tablo 4.5 Eğitim sürecinde şarkıları kullanırken yararlanılan ses kaynakları ve araçlar

Tema	Alt Temalar	Kodlar	Kodların Frekansları
Araçlar ve Ses Kaynakları	Elektronik ses kaynakları	Kullanılan dijital platformlar	18
		Ses bombası	16
		Bilgisayar	10
		Akıllı tahta	9
		Telefon	1
	Eşlik araçlar	Ritim aletleri	12
		Öğretmenin müzik aleti	3
		Çocukların ürünlerini ritim aleti olarak kullanma	2
		Nesneleri amacı dışında ritim aleti olarak kullanma	1

Bu kodlama ve alt temalara göre okul öncesi öğretmenlerinin eğitim süreçlerinde şarkıları kullanırken yararlandıkları araçlar ve ses kaynakları Şekil 4.5.’te sunulmuştur.

Şekil 4.4 Eğitim sürecinde şarkıları kullanırken yararlanılan ses kaynakları ve araçlar

Okul öncesi öğretmenlerinin eğitim sürecinde şarkıları kullanırken yararlandıkları yöntem, teknik ve araçlar kapsamında bulunan kodlamalar ile ulaşılan bulgular bu bölümde açıklanmıştır.

4.4.2.1. Elektronik ses kaynaklarının kullanımı

Okul öncesi öğretmenlerinin eğitim süreçlerinde şarkıları kullanırken elektronik ses kaynaklarından ses bombası, bilgisayar, akıllı tahta, telefon ve dijital platformlar kullandıkları görülmektedir. Eğitim süreçlerinde kullandıkları elektronik ses kaynaklarına yönelik görüş bildiren öğretmenlerin görüşleri öncelikle doğrudan alıntılarla açıklanmış, ardından da tüm görüşler bir bütün olarak değerlendirilmiştir. Mesleki deneyimi 15 yılın üzerinde olan öğretmenlerin yararlandıkları elektronik ses kaynaklarının zaman içerisinde değiştiğinden bahsettikleri alınan yanıtlar arasındadır. Bu doğrultuda görüşlerini sunan öğretmenlerden Ö.18 kod isimli öğretmen, elektronik ses kaynakları kullanımına ilişkin görüşlerini şu ifadelerle açıklamıştır:

“Akıllı tahta, akıllı tahta gelene kadar ben kasetçalar kullanıyordum. İlk önce kasetçalarla başladım sonra CD çalara geçtim.”

Öğretmenlerin şarkılardan yararlanırken kullandıkları elektronik ses kaynaklarının da kullanım amaçlarına göre değişmektedir. Bu yönde Ö.19 kod isimli öğretmen görüşlerini şu şekilde ifade etmiştir:

“Akıllı tahtamız var bu sınıfta onu kullanıyoruz, bahçeye çıkınca ses topu kullanıyoruz, hoparlör kullandığımız oluyor. Yani o açıdan teknoloji geliştikçe ne çıkıyorsa onlardan istifade ediyoruz.”

Araştırmaya katılan okul öncesi öğretmenlerinin şarkılardan yararlanırken kullandıkları ses kaynaklarının kronolojik zaman içerisinde değişiklik gösterdiği, öğretmenlerin sıklıkla akıllı tahtadan faydalandıkları ve kullandıkları elektronik ses kaynaklarının sınıfın fiziki olanakları ile ilişkili şekilde değişiklik gösterdiği düşünülmektedir.

4.4.2.2.Eşlik araçlarının kullanımı

Okul öncesi öğretmenlerinin eğitim süreçlerinde şarkıları kullanırken ritim aletleri, nesneleri amacı dışında ritim aleti olarak kullanma, çocukların ürünlerini ritim aleti olarak kullanma ve öğretmenin müzik aletinden yararlandıkları görülmektedir. Eğitim süreçlerinde kullandıkları eşlik araçlarının kullanımına yönelik görüş bildiren öğretmenlerin görüşleri öncelikle doğrudan alıntılarla açıklanmış, ardından da tüm görüşler bir bütün olarak değerlendirilmiştir. Eğitim sürecinde ritim aletlerinden davul, ritim çubukları ve marakasın sıklıkla kullanıldığı alınan yanıtlarda ortaya çıkmaktadır. Bu doğrultuda Ö.10 kod isimli öğretmen, eşlik araçları kullanımına yönelik kullanımına ilişkin görüşlerini şu ifadelerle açıklamıştır:

“Ritim çubuğunu ben ve çocuklar kullanıyoruz. Marakas çocuklarla yaptıysak onu kullanıyoruz. Zil kullanıyoruz daha önce kullandık, davul kullanıyoruz. Gösteri yaptılar mesela davulla. Tef kullandık.”

Öğretmenler, çocukların ritim aleti olmayan nesneleri amaçları dışında ritim aleti olarak kullandıklarını ve artık materyallerden oluşturdukları ritim aletlerini kullandıklarını ifade etmişlerdir. Nesneleri amacı dışında ritim aleti olarak kullanımına yönelik görüşlerini ifade eden öğretmenlerden Ö.16 kod isimli öğretmen şöyle açıklamıştır:

“Oyuncaklarla da bazen denemek istiyorlar. Doğal materyallerle de destekliyorlar kendi kendilerine şey yapıyorlar zaten kendi müzik aletlerini de yine kendileri yapma gayretindeler. Yani materyal verildiğinde bakıyorum müzik aletlerini her zaman önlerine vermiyorum belirli günlerimiz oluyor. Onun dışında bakıyorum kendileri de bir şeyler oluşturup ses çıkarmaya çalışıyorlar.”

Öğretmenlerin görüşleri bütünüyle değerlendirildiğinde eğitim sürecinde şarkıları kullanırken ritim çubuğu, zil, marakas, tef ve davuldan sıklıkla yararlandıkları ve kullandıkları araçların okulun fiziki olanaklarından etkilendiği düşünülmektedir.

5. SONUÇ, TARTIŞMA VE ÖNERİLER

Bu bölümde araştırmanın temel amacı doğrultusunda oluşturulan araştırma soruları kapsamında elde edilen sonuçlar, sonuçların ilgili alan yazın çerçevesinde tartışılması ve öneriler açıklanmıştır.

5.1. Sonuçlar

Araştırmadan elde edilen bulgulardan ulaşılan sonuçlar şu şekilde sıralanmıştır:

- Araştırmanın birinci alt amacı kapsamında elde edilen sonuçlara göre okul öncesi öğretmenleri eğitim sürecinde şarkıları en sık etkinlikleri destekleme amacıyla kullandıklarını ardından öğrenimi destekleme ve sınıf yönetiminde kullandıkları yönünde görüşlerini bildirmişlerdir. Etkinlikleri destekleme amacıyla şarkıları kullanımları sırasında oyun etkinliklerini destekleme amacıyla kullanımını takiben sırasıyla sanat, müzik, Türkçe, matematik ve drama ve etkinliklerinde kullandıkları bulunmuştur.
- Öğretmenlerin oyun etkinliklerinden, hareketli oyun etkinliklerinde şarkılara sıkça yer verdiği ve oyun etkinliklerinde popüler, yerli ya da yabancı sözlere sahip ve yöresel şarkıların tercih edildiği sonucuna ulaşılabilmektedir. Öğretmenlerin oyun etkinliklerinden, hareketli oyun etkinliklerinde şarkılara sıkça yer verdiği ve bu tür oyunlarda da hareketli şarkıları kullandıkları elde edilen verilerden anlaşılmaktadır. Öğretmenlerin ifadelerine göre şarkılardan sanat etkinliklerinde yararlanılırken sözsüz ya da sakın müzikleri sıklıkla tercih ettikleri sonucuna ulaşılmaktadır. Öğretmenler sanat etkinliklerinde sözsüz ya da sakın müzikleri tercih etmelerinin nedenleri arasında çocukların odaklanmalarını sağlamak olduğunu ifade etmektedirler. Müzik etkinliklerinde şarkılardan yararlanırlarken ise sıklıkla şarkı öğretimi amacıyla kullandıkları yönünde görüşler bildirmişlerdir.
- Öğretmenler şarkıları öğrenmeyi destekleme amacıyla kullandıklarını belirtirken hedefe aldıkları kavram öğretiminde, konuyu desteklemek için, kazanımları desteklemek için ve öğrenmede kalıcılığı artırma amacıyla şarkıları kullandıkları yönünde görüşlerini bildirmişlerdir.

Öğretmenler şarkıların öğrenmeyi destekleme amacıyla kullanımında akılda kalıcılığı artırdığı, öğrenme sürecini hızlandırdığı ve öğrenmeyi eğlenceli hale getirdiğini ifadelerinde belirtmişlerdir. Öğrenmeyi destekleme amacıyla kullanan katılımcı öğretmenlerin çoğunluğunun (15) kavram öğretimi amacıyla şarkılardan yararlandıkları ortaya çıkmıştır. Kavram öğretimi amacıyla kullanımı takiben konuyu desteklemek için, kazanımları destekleme amacıyla ve öğrenmede kalıcılığı artırma amacıyla şarkıları kullandıkları ortaya çıkmaktadır. Kavram öğretimi amacıyla kullandığına yönelik görüş belirten öğretmenlerin öğretmeyi hedefledikleri kavramları pekiştirme, akılda kalıcılığı artırmayı desteklediği için şarkıları kullandıklarına yönelik görüşlerini belirtmişlerdir.

- Araştırmanın birinci sorusu kapsamında elde edilen bir diğer sonuca göre okul öncesi öğretmenleri eğitim sürecinde şarkıları sınıf yönetiminde kullandıklarını ve sınıf yönetimi amacıyla günlük rutinler sırasında, etkinlikler arası geçişte, arka plan müziği olarak ve çocukların rahatlamaları amacıyla şarkıları kullandıklarını ifade etmişlerdir. Öğretmenler toplanma, el yıkama, yemek zamanlarında ve sıra olurken başta olmak üzere günlük rutinlerde sıklıkla şarkılardan yararlandıklarına yönelik görüşlerini ifade etmişlerdir. Günlük rutinleri takiben rahatlamaları amacıyla şarkıları kullandıklarını ifade eden öğretmenler sakin fon müziklerini tercih ettiklerini ifade etmektedirler. Araştırmaya katılan okul öncesi öğretmenlerinin görüşlerine göre çocukların sakinleşmeleri, enerjilerini atmaları için şarkıları sınıf yönetiminde araç olarak kullandıkları görülmektedir.
- Okul öncesi öğretmenlerinin eğitim süreçlerinde kullandıkları şarkıları seçerken şarkı sözlerinin özelliklerine, beğeni kazanmaya ve şarkının görsel özelliklerine dikkat ettikleri ortaya çıkmaktadır. Okul öncesi öğretmenlerinin şarkı sözlerinin özelliklerinden sözlerinin oluşturduğu anlam ve dil özelliklerine dikkat ettikleri, beğeni kazanmaya ilişkin çocukların beğenisini kazanma ve öğretmenin beğenisini kazanma ölçütlerine dikkat ettikleri, şarkının görsel özelliklerinden kliplerine dikkat ettikleri ortaya çıkmaktadır.

- Araştırmada okul öncesi öğretmenlerinin eğitim süreçlerinde kullandıkları şarkıları seçerken çocukların müzik gelişim özelliklerine dikkat etme konusunda hiçbir görüş bildirmemelerinin alan yazın ile karşılaştırıldığında dikkat çekici olduğu düşünülmektedir.
- Okul öncesi öğretmenlerinin eğitim süreçlerinde tercih ettikleri şarkıların temposuna göre ve hedef kitlesine göre farklı türlerde olduğu ortaya çıkmaktadır. Katılımcı okul öncesi öğretmenleri eğitim süreçlerinde temposuna göre harekete teşvik edici şarkılardan yetişkinlere yönelik popüler şarkılar ve yöresel şarkılar kullanırken sakinliğe teşvik edici şarkılardan klasik müzik ve rahatlatıcı sözsüz şarkılar kullandıkları sonucuna ulaşılmıştır. Hedef kitlesine göre ise çocuklara yönelik şarkılardan anonim çocuk şarkıları, eğitici çocuk şarkıları ve popüler çocuk şarkılarını kullandıkları sonucuna ulaşılmıştır.
- Okul öncesi öğretmenlerinin eğitim süreçlerinde şarkıları kullanırken şarkı öğretiminde etkinlik zamanı dışında ve etkinlik zamanında olmak üzere farklı yöntemler kullandıkları ortaya çıkmıştır. Etkinlik zamanı dışında şarkıları öğretmeyi hedeflerken örtük öğrenme ile şarkı öğretimi yöntemine başvuran okul öncesi öğretmenleri, etkinlik zamanında şarkıları öğretmeyi hedeflerken ise parçadan bütüne öğretim ve şarkının tamamını dinleyerek eşlik etme yöntemlerini kullandıklarını ifade etmektedirler. Ayrıca eğitim süreçlerinde şarkıları kullanırken yararlandıkları ses kaynakları ve araçların elektronik ses kaynakları ve eşlik araçları olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Araştırmaya katılan okul öncesi öğretmenlerinin elektronik ses kaynakları olarak dijital platformlar, ses bombası, bilgisayar, akıllı tahta ve telefon kaynaklarını kullandıkları bununla birlikte eşlik araçları olarak ritim aletleri, öğretmenin müzik aleti, çocukların ürünlerini ritim aleti olarak kullanma ve nesneleri amacı dışında ritim aleti olarak kullanma araçlarını kullandıkları sonuçları ortaya çıkmaktadır.
- Araştırmaya katılan okul öncesi öğretmenlerinin, çocukların şarkıları dinlemelerine yönelik herhangi bir çalışma yapmadıkları yönünde sonuca ulaşılmıştır.

5.2. Tartışma

Bu bölümde araştırmadan elde edilen sonuçlar ilgili alanyazın çerçevesinde tartışılmıştır. Araştırmanın birinci alt amacı ile ulaşılan okul öncesi öğretmenlerinin eğitim sürecinde en sık etkinlikleri destekleme amacıyla şarkıları kullandığı yönünde ulaşılan sonuç, erken çocukluk eğitimcilerinin şarkıları dil ve matematik etkinliklerini desteklemek amacıyla kullandıklarına yönelik bulguları (Colwell, 2008; Cornett, 2007) destekler niteliktedir.

Araştırmaya katılan okul öncesi öğretmenleri müzik etkinliklerinde şarkılardan yararlanırlarken sıklıkla şarkı öğretimi amacıyla kullandıkları yönünde görüşler bildirmişlerdir. Bu sonucu destekleyen nitelikte Gillespie ve Glider'in (2010), Head Start programında okul öncesi öğretmenlerinin öğretimi desteklemek amacıyla müziği nasıl kullandıklarını incelemeyi amaçladıkları çalışmada ise öğretmenlerin müzik etkinliklerinde neredeyse tamamen şarkılara odaklandıkları ortaya çıkmıştır. Ayrıca araştırmada doğaçlama şarkı üretme, şarkı oluşturma çalışmalarına yer verdiği yönünde görüş bildiren hiç katılımcıya rastlanmamıştır. Bu sonuç ile örtüşen başka bir araştırmada Rajan (2017), öğretmenlerin doğaçlama şarkı oluşturma çalışmalarından daha çok, var olan kayıtlı şarkılara güvendikleri sonucuna ulaşmıştır. Ayrıca Rajan (2017)'in araştırmasında ortaya çıkan sonuçlara göre okul öncesi öğretmenleri akademik becerileri pekiştirmek ve geçişler sırasında çocukların ilgilerini çekmek amacıyla müziği kullanmaktadır. Bu çalışmada elde edilen bulgular ile kısmen benzerlik gösterdiği söylenebilmektedir.

Ayan ve Kaya (2016) araştırmalarında öğretmenlerin şarkıları öğrenmeyi destekleme amacıyla kullandıkları ve hedefe aldıkları kavram öğretiminde, konuyu desteklemek için, kazanımları desteklemek için ve öğrenmede kalıcılığı artırma amacıyla şarkıları kullandıkları yönünde görüşleri sonucuyla benzerlik göstermektedir. Müziğin öğrenme üzerindeki etkisini desteklediği sonucuna ulaşılan çalışmada okul öncesi eğitimde müzik ve hareket kullanımının çocukların akademik başarılarına etkisini incelemeyi amaçladıkları ve araştırma sonuçlarında müzik ve hareketin kullanıldığı deney grubunda kontrol grubuna kıyasla akademik başarının daha yüksek olduğu ortaya konulmuştur. Bu

bulgunun araştırma sonucunda ortaya çıkan öğretmen görüşlerini desteklediği söylenebilir.

Farklı etkinlik türleri ile aynı kavramın öğretimini desteklemek için müzik etkinliklerinden yararlandıkları ya da farklı ilgi alanlarına sahip çocuklara hitap etme amacıyla şarkıları kullandıkları katılımcı öğretmenlerin ifadelerinde yer almaktadır. Avşalak'ın çalışma (2008) sonuçlarına göre 5 yaş çocuklarının kavram gelişiminde müzik eğitiminin önemli ölçüde etkili olduğuna ulaşılmıştır ve bu çalışmanın sonuçlarını desteklemektedir. Bu sonuç ile ilişkili bir başka çalışmada Yılmaz Bolat ve Dikici Sığırtmaç (2006) araştırmalarında 6 yaş çocuklarının sayı ve işlem kavram kazanımlarında müzikli oyun etkinliklerinin etkisini incelemeyi amaçlamışlardır, bu çalışmanın sonuçları ile benzerlik göstermektedir. Bu çalışmada kavram ve kazanım öğretimini destekleme amacıyla şarkıların kullanımı konusunda alan yazın ile benzerlik göstermektedir. Çoklu Zekâ Teorisine göre ise müzikal/ritmik alana yönelik ilgileri öne çıkan çocukların öğrenmesinde şarkılar kolaylaştırıcı bir araç olarak kullanılabileceği düşünülmektedir.

Araştırmaya katılan okul öncesi öğretmenlerinin eğitim sürecinde şarkıları sınıf yönetimi amacıyla günlük rutinler sırasında, etkinlikler arası geçişte, arka plan müziği olarak ve çocukların rahatlamaları amacıyla kullandıklarını sonucuyla benzer şekilde Gillespie ve Glider (2010) araştırmalarında, şarkıların sınıflarda çember zamanı, geçişlerde ve temizlik zamanında oyun ya da etkinlik zamanına göre daha sık kullandığını ifade etmektedir. Bu çalışmada elde edilen bulgular ile benzerlik gösterdiği söylenebilir.

Araştırma sonuçlarına göre okul öncesi öğretmenlerinin şarkıları kullanım amaçları arasında sınıf yönetimi olduğu sonucuna ulaşılmaktadır. Başarılı sınıf yönetimi uygulamaları, sınıf içerisinde problem davranışları azaltacağı ve çocukların aktif katılımını sağlayacağından eğitimde verimliliği etkileyeceği düşünülmektedir. Okul öncesi öğretmenleri etkinlik geçişlerinde sözel hatırlatıcılar, tef, parmak oyunu, tekerlemeler ve müzik, şarkı gibi işitsel uyaranlar ile sınıf yönetimini etkili şekilde sağlayabilmektedir (Bozan vd., 2021). Sınıfta arka plan müziği çaldığında çocukların birbirleriyle olan sosyal ilişkileri artmakta, öğretmenleriyle olan etkileşimleri ise azalmaktadır (Godeli vd., 1996 Akt. Gillespie ve Glider, 2010). Dolayısıyla çocuklar arka plan müziği çalarken hedeflenen çalışmaya daha rahat odaklanmakta ve öğretmenin yardımına ihtiyaçları azalmaktadır. Aynı zamanda şarkılar, çocukların duygu durumlarını

etkileyebileceğinden bir yöntem olarak sınıf yönetiminde kullanılabilmektedir. Mağden ve Ömeroğlu (1991) ile çocukların duygu durumlarını etkileyebilme işlevinden faydalanarak sınıf yönetiminde şarkıların kullanılabileceği görüşü ile benzerlik gösterdiği düşünülmektedir. Sınıf yönetiminde işitsel stratejilerin kullanımını inceleyen Bozan vd. (2021) araştırmalarında etkinlik geçişlerinde şarkılardan yararlanılması yönüyle araştırma sonuçlarının örtüşür nitelikte olduğu düşünülmektedir.

Dalgar ve Kaytez (2022)'in araştırmasında öğretmenler müzik merkezinde vurmali çalgıların bulunması gerektiği yönünde görüşlerini bildirmişlerdir. Bu yönüyle araştırma sonuçlarında bulunan ritim aletlerini okul öncesi eğitim sürecinde şarkılardan yararlanırken ritim aletlerini araç olarak kullanma bulgusuyla benzerlik gösterdiği düşünülmektedir. Araştırmaya katılan okul öncesi öğretmenlerinin müzik öğretim yöntemleri hakkında bir görüş belirtmemeleri Koç (2006) araştırma sonuçları ile örtüşür niteliktedir ve öğretim yöntemleri konusunda eksikliğin hizmet öncesi eğitime dayanabileceği düşünülmektedir. Ancak bu araştırmada ortaya konulan bulguların aksine Demirhan ve Gorgoretti (2024)'nin araştırma sonuçlarına bakıldığında okul öncesi öğretmenlerinin hizmet öncesi eğitimde şarkı öğretim yöntem ve teknikleri uygulama becerilerinin yüksek olduğu görülmüştür.

Okul öncesi öğretmenlerinin çocukların müzik gelişimini destekleyici çalışmalar uygulayabilmeleri için çocukların gelişimsel özelliklerini tanımaları ve uygun şarkıları seçmeleri gerekmektedir. Çocukların söyleyecekleri şarkıların seçiminde dikkat edilmesi önerilen özellikler arasında ses aralığının çocuğa uygunluğu bulunmaktadır (Bulut ve Aktaş, 2014). Çocukların çıkarabildikleri ortak ses alanında şarkı söyleme çalışmaları yapılmalıdır (Sun ve Seyrek, 2002). Şarkıların ses özelliklerinin yanı sıra okul öncesi eğitim sürecinde yararlanırken sözlerinin de göz önünde bulundurulması gerekmektedir. Çünkü dilin söz dizimi, prozodi, semantik ve fonetik gibi özellikleri müziksel uyaranlar olarak kabul edilebilmektedir ve eğitim sürecinde şarkılar seçilirken göz önünde bulundurulması önemlidir (Burubatur, 2022; Akıncı, 2019). Okul öncesi eğitimde seçilen şarkıların melodisinin akılda kalıcı, kolay, tekrar eden sözlerden oluşması çocukların şarkıları daha kolay öğrenmelerini ve eşlik etmelerini sağlamaktadır (Mete, 2020). Bu çalışmada görüşlerini bildiren yalnızca bir katılımcı öğretmen akılda kalıcı, tekrar eden sözler içeren şarkıları eğitim süreçlerinde kullanmak üzere seçtiği yönünde ifadeler belirtmiştir. Araştırmaya katılan okul öncesi öğretmenlerinin şarkıları seçerken dil

özelliklerine dikkat ettikleri ortaya çıkmaktadır. Eğitim sürecinde özellikle erken çocukluk döneminde çok hızlı şarkılar kullanıldığında çocukların şarkı sözlerine gelişimsel özellikleri itibariyle eşlik etmekte zorlandıkları düşünülmektedir (Akıncı, 2019). Bu açıdan şarkı seçiminde çocukların dil gelişim özelliklerinin de göz önünde bulundurulması gerektiği çıkarımına varılabilmektedir.

Yükrük ve Aldemir (2022) okul öncesi öğretmenlerinin müzik etkinliklerinde şarkıları seçme, öğretme durumlarını incelemeyi amaçladıkları çalışmalarında seçtikleri şarkıların söz içeriğine ilişkin kısa, anlaşılır ve somut kavramların bulunma özelliğine, kavram ve kazanıma uygunluğuna önem verdikleri bununla beraber müzik içeriğine ilişkin ise şarkıların ritmik ve eğlenceli olması ölçütlerini göz önünde bulundurdukları sonuçlarına ulaşılmıştır. Bu çalışmanın ikinci alt amacı olan okul öncesi öğretmenlerinin eğitim süreçlerinde kullandıkları şarkıları seçerken dikkat ettikleri özellikler ile benzerlik göstermektedir. Bu araştırmada okul öncesi öğretmenlerinin eğitim süreçlerinde kullandıkları şarkıları seçerken çocukların beğenisini kazanma ölçütünü göz önünde bulundurdukları ortaya çıkmıştır. Okul öncesi dönemde çocukların beğenisini kazanan şarkıların öğretmen tarafından eğitim sürecinde tercih edilmesi çocuklar açısından fikirlerinin ve düşüncelerinin önemli olduğunu, kendilerine saygı duyulduğunu hissetmelerini sağlayabilir (Mertoğlu, 2016).

Araştırmada okul öncesi öğretmenlerinin eğitim süreçlerinde kullandıkları şarkıları seçerken şarkıların görsel özelliklerinden kliplerine dikkat ettikleri sonucuna ulaşılmaktadır. Bu sonuç ile ilişkili olan Çiçek ve Şahin (2022) tarafından yapılan çalışmada da, erken çocukluk eğitim ortamlarında ekran medyasının kullanımını ve okulda ekran sürelerine nasıl aracılık edildiğini incelemeyi amaçladıkları çalışmalarında öğretmenlerin seçtiği videolara yönelik alınan en yaygın yanıtlar arasında müzik klipleri olduğu ortaya çıkmaktadır. Bu çalışma sonuçlarının da desteklediği gibi eğitim sürecinde şarkı klipleri sıklıkla kullanılmaktadır. Bu nedenle şarkılar seçilirken kliplerinin çocuklara uygunluğuna dikkat edilmesinin önemli olduğu düşünülmektedir.

Okul öncesi eğitimde yararlanılan şarkıların türleri çocukların gelecekteki beğenilerinin oluşmasında etkili olabilmektedir (Mertoğlu, 2016). Dolayısıyla okul öncesi eğitimde sunulan müzikal deneyimler çocukların ileriki yaşantısındaki estetik algıları açısından temel oluşturabileceği düşünülmektedir. Çocukları harekete teşvik eden

şarkılardan Karadeniz yöresine ait şarkıların da eğitim süreçlerinde katılımcı okul öncesi öğretmenleri tarafından kullanıldığı sonucuna ulaşılmıştır. Yöresel müziklerin kültürel bir işlevi olduğu söylenebilir, çünkü müzik aracılığıyla çocukların içinde bulundukları kültürü ve diğer kültürleri tanımaları sağlanmaktadır (Türkmen, 2021).

Okumuş ve Karadağ (2014) popüler müziğin okul öncesi dönem çocukları üzerindeki etkisini incelemeyi amaçladıkları çalışmalarında ulaşılan bulgular ile yetişkinlere yönelik ve çocuklara yönelik popüler müzik türünün okul öncesi öğretmenleri tarafından eğitim sürecinde kullanımının tercih edilen türler arasında olduğu yapılan araştırmada ortaya çıkmaktadır. Bu araştırmada ortaya çıkan bulgulara göre popüler şarkıların kullanımı yönüyle Okumuş ve Karadağ (2014)'ın araştırma sonuçlarıyla benzerlik gösterdiği düşünülmektedir.

Gül (2012) doktora tez çalışmasında okul öncesi eğitim programı gereklerine uygun şarkı dağarcığı oluşturma, okul öncesi müzik eğitimi alanında öğretmenlerin daha etkili ve verimli çalışmalar gerçekleştirmelerine katkıda bulunmayı amaçlamıştır. Araştırmadan elde edilen bulgulara göre öğretmenlerin %45'inin müzik etkinliklerinde klasik müzik, folk müzik ve pop müzik çeşitlerinden yararlandıklarına ulaşılmıştır. Bu araştırmadan elde edilen bulgular ile benzerlik göstermektedir.

Bu çalışmada okul öncesi öğretmenlerinin çoğunluğunun eğitim sürecinde Onur Erol'un şarkılarından yararlandıkları yönünde elde edilen sonuç ile benzerlik gösterdiği görülmektedir. Müzisyen Onur Erol'un şarkıları popüler çocuk şarkıları ile kodlanmıştır. Karakoç ve Ergün (2023) araştırmalarında okul öncesi müzik eğitiminde öğretmenlerin sıklıkla kullandıkları şarkıları belirlemeyi amaçlamışlardır ve araştırma sonucunda okul öncesi öğretmenlerinin müzik eğitiminde en sık kullandıkları beş şarkıdan ikisinin Onur Erol'a ait olduğu sonucu ortaya çıkmıştır. Bu yönüyle araştırma sonuçları ile benzerlik göstermektedir.

Araştırmaya katılan okul öncesi öğretmenlerinin şarkıları kullanırken yararlandıkları yöntem ve teknikler alan yazın ile karşılaştırıldığında farklılık gösterdiği görülmektedir. Okul öncesi eğitimde öğrenme deneyimlerinin farklı yöntem ve teknikler aracılığıyla sunulması, etkinliklerin planlanmasında çeşitli yöntem zenginliklerinin sunulması önemli görülmektedir (Alisinanoğlu, 2010). Okul öncesi eğitim etkinlikleri planlandığında eğitim hedeflerine ulaşmak için çağdaş öğrenme ve öğretme

yaklaşımlarını uygulama, öğrenme sürecinde yararlanılacak uygun materyalleri seçme, çocukların gelişim, istek ve ihtiyaçlarına yönelik hazırlık yapma bakımından verimin artmasını sağlamaktadır (Erbil Kaya, 2019). Türkmen (2021)'e göre müzik eğitiminde kullanılan öğrenme öğretme stratejileri sunuş yoluyla öğrenme, buluş yoluyla öğrenme, araştırma-inceleme yoluyla öğrenme ve işbirlikli öğrenme olarak sıralanmaktadır. Müzik eğitiminde öğretim yaklaşım ve yöntemleri ise Dalcroze, Orff, Kodaly, Suzuki vd. olarak sıralanabilir. Türkmen (2016)'e göre kullanılabilir yöntem ve teknikler ise soru-yanıt, problem çözme, örnek olay, iş birliğine dayalı öğrenme, rol oynama vb. olmak üzere çok çeşitli yöntem ve teknikler müzik eğitiminde de kullanılabilir. Planlama aşamasında şarkılar seçilirken tercih edilen şarkının sözlerinin çocuğun anlamlandırabileceği, yorumlayabileceği ve etkileşimli katılım sağlayabileceği nitelikte olması önemli görülmektedir. Bu sayede çocuklar etkinliğe katılma konusunda daha istekli olarak başarı duygusunu hissedebilecek ve etkinliğe karşı olumlu tutum sergileyebilecektir (Mertoğlu, 2015).

Okul öncesi öğretmenleri etkinlik zamanında şarkı öğretirken parçadan bütüne öğretim yöntemini kullandıkları yönünde görüşlerini ifade etmişlerdir. MEB (2017)'e göre şarkının zor bölümleri bulunuyorsa parçadan bütüne öğretim yöntemi kullanılmalıdır. Okul öncesi eğitimde şarkı öğretilirken öğretmen şarkıyı parçalara ayırarak söyleyebilir ardından çocuklardan parçalar halinde şarkının sözlerini tekrar etmelerini bekleyebilir (Brewer, 2004, Akt. Eti ve Dikici Sığırtmaç, 2020). Araştırmaya katılan okul öncesi öğretmenleri şarkıları öğretirken öğretmenin söylemesinin ardından çocukların tekrar etmesi yöntemine başvurduklarını ifade etmişlerdir ancak Mertoğlu (2015) çocuklar şarkıları öğrenirken öğretmeni tekrar ederek zorlanabilecekleri ve böylece başarısızlık duygusuyla tanışabileceklerini düşünmektedir. Parçadan bütüne ve bütünden parçaya öğretim yöntemi farklı disiplinlerde kullanılmakla birlikte öğretim yöntemlerinin tercihi konusunda farklı görüşler de bulunmaktadır. Çocuklar birçok davranışı öğrenirken olduğu gibi şarkı söylemeyi de taklit yoluyla öğrenmektedir. Şarkı öğretiminde okul öncesi öğretmenlerinin önemli bir rol model olduğu düşünülmektedir. Şarkı öğretimi sırasında önce şarkı bütünüyle söylenerek ardından şarkının uzunluğu ve zorluğuna bağlı olarak parçalara ayrılması ve tümevarım yöntemi ile öğrenilmesi sağlanabilir ancak bu yöntemde şarkının parçalara ayrılan kısımları başlangıçtan öğrenilen yere kadar tekrar edilmesi önerilmektedir (Sığırtmaç, 2002). Bulut ve Aktaş

(2014), araştırmalarında okul öncesi öğretmenlerinin müzik etkinliklerinden şarkı söyleme çalışmalarını sınıfta nasıl uyguladıklarına ilişkin yönelttikleri soruya aldıkları yanıtlar incelendiğinde öğretmenlerin en sık (%49) şarkıları önce bütün daha sonra bölümlere ayırarak tekrar ettirme yöntemiyle şarkı söyleme çalışmaları gerçekleştirdikleri görölmektedir. Ancak Bulut ve Aktaş (2014)’ın çalışmasında okul öncesi öğretmenleri şarkı söyleme çalışmalarını nefes açma çalışmaları yaptırarak uyguladıkları ortaya çıkmıştır. Bu çalışmada ulaşılan bulgularda okul öncesi öğretmenlerinin hiçbirisi nefes açma çalışmaları ile şarkı öğretimi yönünde görüş bildirmemişlerdir. Mete (2020), okul öncesi öğretmenlerinin görevleri arasında çocuğun ses sağılığına dikkat etmek olduğunu ifade etmektedir. Çünkü Mete (2020), çocukların seslerinin etkinlikler esnasında zorlanabileceğini, sesi doğru kullanmak için nefes çalışmaları yapılması gerektiğini belirtmektedir.

Okul öncesi öğretmenlerine “*Çocukların şarkıları dinlemeleri için nasıl bir yol izliyorsunuz?*” sorusu yöneltildiğinde alınan yanıtlar araştırmaya katılan okul öncesi öğretmenlerinin çocukların şarkıları dinlemelerine yönelik herhangi bir çalışma yapmadıkları yönündedir. Bulut ve Aktaş (2014)’ın araştırmasında okul öncesi öğretmenlerinin ses dinleme ve ayırt etmeye yönelik yaptıkları çalışmalar incelenmiştir. Araştırmada öğretmenler sesleri dinleme ve ayırt etme çalışmalarını uygulamalarına ilişkin görüşlerini görsel-işitsel araç gereçlerle ve bunu takiben sesleri tanıma ve seslerin benzerini çıkarma, oyunlarla, diğer etkinliklerle birlikte, ritim aletleriyle, tekniğıne uygun, gözlerini kapattırarak ve grup halinde uyguladıklarına yönelik ifade etmişlerdir. İki araştırmanın amaçları karşılaştırıldığında ses dinleme, ayırt etme çalışmaları ile şarkı dinleme çalışmalarına yönelik incelemelerde bulunulması yönünden farklılık göstermektedir. Okul öncesi öğretmenlerinin, müzik etkinlikleri sırasında ses dinleme ve ayırt etme çalışmaları gerçekleştirdiğı ancak şarkıları dinlemeye yönelik bir çalışma uygulamadığı çıkarımına ulaşılabileceğı düşünölmektedir. Okul öncesi eğitimde şarkıları söylemeye yönelik gerçekleştirilen çalışmalar gibi şarkıları dinlemeye yönelik yapılan çalışmaların da önemli olduğu düşünölmektedir. Şarkıları amaçlı dinleme ne yazık ki eğitim süreçlerinde yeterince uygulanmamaktadır (Kratus, 2017). Ancak erken çocukluk dönemi müzik eğitiminde çocukların aktif katılım gösterdikleri müzik dinleme çalışmalarının diğer müzik çalışmalarıyla bütünleştirildiğı öğrenme ortamlarının sunulması ile gerçekleştirilmesi önerilmektedir (Türkoğlu ve Yaşar, 2023).

Okul öncesi öğretmenlerinin eğitim sürecinde şarkılardan yararlanırken elektronik ses kaynaklarını kullandıkları sonucuna ulaşılmıştır. Bu sonuçla ilişkili Burak ve Çörekçi (2021) yapmış oldukları araştırmada müzik eğitiminde teknoloji kullanımı çocukların öğrenmesini hızlandırmakta, kolaylaştırmakta, isteklendirmekte, çocuğun aktif katılımını sağlamakta ve çocuklara uyaran bakımından zengin bir ortam oluşturmakta olduğuna ve katılımcıların görüşlerine göre müzik etkinlikleri teknoloji kullanarak yapıldığında çocuk gerçek sesleri duymasına, ritim duygusunun gelişmesine, yaparak yaşayarak öğrenmesine olanak sağlanmaktadır. Öğretmen ve öğretmen adayları, sesini doğru kullanma konusunda yetersizlik hissettiklerini ve teknoloji sayesinde bu açıklarını örttüklerini belirtmişlerdir. Sürekli gelişen teknolojinin sunduğu olanakların müzik eğitiminde de yararlanılması, içerisinde bulunduğumuz bilgi çağında kaçınılmazdır (Levendoğlu, 2004). Eğitim sürecinde teknolojik araçlardan yararlanmaya yönelik Aksoy'un (2021) çalışmasında öğretmenlerin, teknolojiyi kullandıkları etkinlik türüne bakıldığında en sık müzik etkinlik türünde teknolojiden yararlandıkları ortaya çıkmıştır. Öğretmenlerin teknolojik araçları sınıfta en sık müzik dinleme amacıyla kullandıkları görülmektedir. Bu araştırma da Aksoy'un araştırma bulguları ile benzerlik göstermektedir.

Mevcut çalışmada okul öncesi öğretmenlerinin eşlik araçları olarak ritim aletleri, öğretmenin müzik aleti, çocukların ürünlerini ritim aleti olarak kullanma ve nesneleri amacı dışında ritim aleti olarak kullanma araçlarını kullandıkları bulunmuştur. Bu sonuçlar ile ilişkili olan başka bir çalışmada Dalgar ve Kaytez (2022) ulaşılan bulgulara göre çalışmaya katılan okul öncesi öğretmen adaylarının çoğunluğu müzik aleti çalmayı bilmektedir bu yönüyle araştırma bulgularıyla farklılık göstermektedir. Ek olarak Dalgar ve Kaytez (2022)'in araştırmasında çalışma grubunda bulunan öğretmenler müzik merkezinde vurmali çalgıların bulunması gerektiği yönünde görüşlerini bildirmişlerdir. Bu yönüyle araştırma sonuçlarında bulunan ritim aletlerini okul öncesi eğitim sürecinde şarkılardan yararlanırken ritim aletlerini araç olarak kullanma bulgusuyla benzerlik gösterdiği düşünülmektedir.

5.3. Öneriler

Bu bölümde okul öncesi öğretmenlerinin eğitim sürecinde şarkılardan yararlanma konusunda görüşlerine ait elde edilen sonuçlar doğrultusunda önerilere yer verilmiştir.

Araştırmacılara yönelik öneriler:

- Araştırmaya katılarak görüşlerini bildiren öğretmenler, şarkıların seçimi konusunda kaynaklara ulaşmada zorluk yaşadıklarını ve rehberlik edici nitelikte bir kılavuzun bulunmasını istediklerine yönelik ifadelerini bildirmişlerdir. Bu görüşlerden yola çıkılarak alan uzmanları tarafından öğretmenler için şarkı repertuarı hazırlanarak sunulabilir.
- Okul öncesi dönemde bulunan çocukların dinledikleri şarkılar öğretmen görüşleri haricinde gözlem, doküman incelemesi olmak üzere farklı veri toplama araçları ile ve çocuk, aile olmak üzere farklı veri kaynakları ile incelenebilir.
- Okul öncesi dönemde bulunan çocukların dinledikleri şarkılar farklı nitel araştırma yöntemleri ile ya da nicel desende ayrıntılı olarak incelenebilir.
- Bu araştırmanın kolay ulaşılabilir örnekleme ile belirlenmiş olup okul öncesi dönemde bulunan çocukların dinledikleri şarkılar daha geniş bir çalışma grubu ile ve farklı örnekleme yöntemleri ile belirlenen çalışma gruplarında incelenebilir.
- Okul öncesi eğitimde şarkılar ve müzik konusuna dikkat çekilerek araştırmacı ve öğretmenlerin bu konuda farkındalıklarını ve bilgilerini artırmaya yönelik projeler geliştirilebilir.

Öğretmenlere ve öğretmen yetiştiren kurumlara yönelik öneriler:

- Okul öncesi öğretmenlerinin şarkıları eğitim süreçlerinde bir müzik aleti ile çalabilmeleri önemli görülmektedir. Bu nedenle okul öncesi öğretmenliği programları, müzik aleti çalımına yönelik ders içerikleri ile zenginleştirilebilir.
- Eğitim fakültelerinin okul öncesi öğretmenliği programlarında bulunan Müzik Eğitimi ders içeriklerinde şarkı öğretimi yöntem ve tekniklerinin bulundurulduğu ancak araştırma sonuçları göz önünde bulundurulduğunda zenginleştirilmesine gereksinim duyulduğu düşünülmektedir. Bu nedenle Müzik Eğitimi ders içerikleri şarkı öğretimi yöntem ve teknikleri konusunda zenginleştirilebilir.

- Eğitim fakültelerinin okul öncesi öğretmenliği programlarında bulunan Müzik Eğitimi derslerinin okul öncesi eğitimi ve müzik eğitimi alan uzmanları tarafından yürütülmesi önerilebilir.
- Okul öncesi öğretmenlerine müzik eğitimi konulu hizmet içi eğitim, panel, çalıştay gibi etkinlikleri takip ederek ve bu etkinliklere katılmaları önerilebilir.

6. KAYNAKÇA

- Acay Sözbir, S., & Çamlıbel Çakmak, Ö. (2016). Metaphorical perceptions of pre-school teacher candidates about music. *The Journal of Academic Social Science Studies*, 1(42), 269-282.
- Adachi, M., & Trehub, S. E. (1998). Children's expression of emotion in song. *Psychology of music*, 26(2), 133-153.
- Akbulut, E. (2017). *Okul Öncesi Müzik Eğitimi*. Anı Yayıncılık, Ankara. Akkaş, S. (1993). *Okul Öncesi Eğitimde Müzik*. Ankara: Gazi Üniversitesi.
- Akıncı, M. Ş. (2019). Müzik Eğitiminde Çocuk Şarkılarının Seçimi: Müzik Yazınsal Kurallar Ve İlişkili Etmenler. *Social Sciences Studies Journal (Sss Journal)*, 5(38), 3471-3479.
- Akkaş, S. (1993). *Okulöncesi Eğitimde Müzik*, Ankara: G.Ü. Mesleki Eğt. Fak. Yayınları.
- Akpınar, E. (2021). *Okul Öncesi Öğretmenlerinin Müzik Eğitimi Öz-Yeterlik İnançlarının İncelenmesi* (Master's Thesis, Fatih Sultan Mehmet Vakıf Üniversitesi, Lisansüstü Eğitim Enstitüsü).
- Aksan, M., & Elvan, G. Ü. N. *Okulöncesi Dönem Müzik Eğitimi Ve Dalcroze Yaklaşımı* Ed. Yazıcı Ve Tankız. *Güzel Sanatlarda Güncel Araştırmalar*. Gece Kitaplığı, Ankara.
- Aksoy, T. (2021). Okul Öncesi Dönemdeki Çocukların Eğitiminde Teknoloji Kullanımına İlişkin Öğretmen Görüşleri. *Temel Eğitim*, (11), 30-38.
- Altaş, B. (2006). Anasınıfı Öğretmenlerinin Müzik Eğitimine Yönelik Algıladıkları Yeterlilikler Müzik Eğitimi Ortamına Yönelik Düşünceleri. (Yüksek Lisans Tezi, Marmara Üniversitesi).
- Anvari, S. H., Trainor, L. J., Woodside, J., & Levy, B. A. (2002). Relations Among Musical Skills, Phonological Processing, And Early Reading Ability In Preschool Children. *Journal Of Experimental Child Psychology*, 83(2), 111-130.
- Arriaga-Sanz, C., Riaño-Galán, M. E., Cabedo-Mas, A., & Berbel-Gómez, N. (2017). Songs Are Taught, Songs Are Learnt: Musical Preferences In Early Childhood. *Music Education Research*, 19(3), 309-326.
- Arslan, E. (2022). Nitel Araştırmalarda Geçerlilik Ve Güvenilirlik. *Pamukkale Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, (51), 395-407.

- Arslan, D. (2015). First Grade Teachers Teach Reading With Songs. *Procedia-Social And Behavioral Sciences*, 174, 2259-2264.
- Avcı, F. (2021). Okul Öncesi Öğretmenlerinin Eğitim Sürecinde Yaşanılan Sorunlar Ve Sorunların Kaynakları Konusundaki Değerlendirmeleri (Doktora Tezi, Anadolu Üniversitesi, Eskişehir).
- Avşalak, K. (2008). Okul Öncesi Dönem 60-72 Aylık Çocuklara Uygulanan Müzik Eğitiminin Kavram Gelişimi Üzerindeki Etkisinin İncelenmesi (Master's Thesis, Marmara Üniversitesi (Turkey)).
- Ayan, B. E., & Kaya, S. (2016). Okul Öncesinde Müzik ve Hareketin Öğrenme Üzerindeki Etkisi. *Erzincan University Journal of Education Faculty/Erzincan Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 18(1).
- Babaç, E. E., & Yıldız, G. (2018). Dil Gelişiminde Müziğin Yeri. *Fine Arts*, 13(3), 10-22.
- Barrett, J. S., Schachter, R. E., Gilbert, D., & Fuerst, M. (2022). Best Practices For Preschool Music Education: Supporting Music-Making Throughout The Day. *Early Childhood Education Journal*, 50(3), 385-397.
- Başalan, H. (2019). Müzik Eğitiminde Kullanılmak Üzere Yayımlanmış Çocuk Şarkılarının İçerik Bakımından İncelenmesi (Master's Thesis, Necmettin Erbakan University (Turkey)).
- Başer, F. (2004). Müziğin Okul Öncesi Dönemde Çocuk Gelişimine Katkısı. *Sakarya Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, (8).
- Başkale, H. (2016). Nitel araştırmalarda geçerlik, güvenirlik ve örneklem büyüklüğünün belirlenmesi. *Dokuz Eylül Üniversitesi Hemşirelik Fakültesi Elektronik Dergisi*, 9(1), 23-28.
- Bautista, A., Yeung, J., McLaren, M. L., & Ilari, B. (2022). Music in Early Childhood Teacher Education: Raising Awareness Of A Worrisome Reality And Proposing Strategies To Move Forward. *Arts Education Policy Review*, 1-11.
- Bilgin, S. (2004). Eğitim Müziğinde Prozodi. 1924-2004 Musiki Muallim Mektebinden Günümüze Müzik Öğretmeni Yetiştirme Sempozyumu, 1, 284-291.

- Bingöl, A. G. F. (2006). Müzik Ve Dil Arasındaki Benzerlikler Ekseninde Müzik Eğitimi.
- Bolduc, J., & Lefebvre, P. (2012). Using Nursery Rhymes To Foster Phonological And Musical Processing Skills in Kindergarteners.
- Bozan, B., Demir, B., Karahallı, C., & Bay, D. N. (2021). Okul Öncesi Öğretmenlerinin Sınıf İçi Etkinlik Geçişlerinde Kullandıkları İşitsel Stratejilerin İncelenmesi. *Turkish Journal Of Primary Education*, 6(1), 66-88.
- Bresler L. ve Thompson C.M. (2002), *The Arts in Children's Lives*, 57–69. Kluwer Academic Publishers. Printed in the Netherlands.
- Bulut, D., & Aktaş, A. (2014). Okul Öncesi Öğretmenlerinin Müzik Etkinliklerini Uygulama Durumları (Niğde İli Örneği). *The Journal Of Academic Social Science Studies*, 25(1), 21-34.
- Burak, S., & Çörekci, E. D. (2021). Okul Öncesi Müzik Eğitiminde Teknoloji Kullanımı: Antalya İlinde Nitel Bir Çalışma. *Eğitim Teknolojisi Kuram Ve Uygulama*, 11(2), 375-395.
- Burubatur, M. (2022). Aile katılımlı oyun ve hareket temelli müzik etkinliklerinin çocuk ve aile üzerindeki etkileri (Doctoral dissertation, Necmettin Erbakan University (Turkey)).
- Büyükbayram, O. A. (2019). Türkiye’de Okul Öncesi Eğitimi’nde En Çok Kullanılan Çocuk Şarkılarının Notalarının Çocukların Yaşlarına Uygunluğunun Değerlendirilmesi Ve Şarkıların Türk Dili Prozodi Kurallarına Göre İncelenmesi (Haliç Üniversitesi, Lisansüstü Eğitim Fakültesi, Sanatta Yeterlik Tezi).
- Büyükbayram, O. A. Ve Tansever, L. P. (2020). Türkiye’de Okul Öncesi Eğitiminde En Çok Kullanılan Çocuk Şarkılarının Notalarının, Çocukların Yaşlarına Uygunluğunun Değerlendirilmesi Ve Şarkıların Türk Dili Prozodi Kurallarına Göre İncelenmesi. *İstanbul Aydın Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 6(2), 223-245.
- Campbell, P. S. (2002). Music Education İn A Time Of Cultural Transformation. *Music Educators Journal*, 89(1), 27-32.
- Cardany, A. A. (2004). Music Education For Preschool Children: Perspectives And Experiences Of Parents. Arizona State University.
- Cobb, J.(2007). What'll I Do With The Baby-O? Nursery Rhymes, Songs And Stories For Babies. Vancouver, Bc: Blacksheep Press.

- Colwell C. M. (2008). Integration Of Music And Core Academic Objectives in The K–12 Curriculum: Perceptions Of Music And Classroom Teachers. Update: Applications Of Research İn Music Education, 26(2), 33–41.
- Cornett C. E. (2007). Creating Meaning Through Literature And The Arts: An İntegration Resource For Classroom Teachers (3rd Ed.). Upper Saddle River, Nj: Pearson Education.
- Coyne, I. T. (1997). Sampling in Qualitative Research. Purposeful And Theoretical Sampling; Merging Or Clear Boundaries? Journal Of Advanced Nursing, 26(3), 623-630.
- Cresswell, J. (2013). Qualitative İnquiry & Research Design: Choosing Among Five Approaches.
- Creswell, J. W. (2009). Mapping The Field Of Mixed Methods Research. Journal Of Mixed Methods Research, 3(2), 95-108.
- Creswell, J. W. (2015). Educational Research: Planning, Conducting, And Evaluating Quantitative And Qualitative Research. Pearson.
- Çakır, M., & İrez, S. (2018). Nitel Mülakat Yapma. Patton, MQ Nitel araştırma Ve Değerlendirme Yöntemleri. Bütün, M., Demir, S.B. (Çev. Ed.). 2. Baskı (339-427). Pegem Akademi: Ankara.
- Çelik, H., Baykal, N. B., & Memur, H. N. K. (2020). Nitel Veri Analizi Ve Temel İlkeleri. Eğitimde Nitel Araştırmalar Dergisi, 8(1), 379-406.
- Çiçek, N. (2023). Sınıf Öğretmenlerinin Sosyal Bilgiler Dersinde Edebi Ürün Ve Şarkı Kullanımına İlişkin Değerlendirmeleri (Yüksek Lisans Tezi, Kırşehir Ahi Evran Üniversitesi).
- Çiçek, R., & Şahin, V. (2022). Okul Öncesi Öğretmenlerinin Sınıfta Ekran Medyası Kullanım Şekilleri ve Tercihlerinin İncelenmesi. Yaşadıkça Eğitim, 36(2), 472-490.
- Çilden, Ş. (2001). Müzik, Çocuk Gelişimi ve Öğrenme. G.Ü. Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi Cilt 21, Sayı 1 (2001) 1-8.
- Dalgar, G., & Kaytez, N. (2022). Okul Öncesi Öğretmen Adaylarının Müzik Etkinliklerine İlişkin Görüşlerinin İncelenmesi. Scientific Educational Studies, 6(2), 259-277.

- Dalgın, M., & Sözbir, S. A. (2019). Okul Öncesi Dönem Müzik Etkinliklerinde Uygulanan Yöntem, Teknik Ve Yaklaşımlar. *Fine Arts*, 14(1), 39-59.
- Darrow, A.-A. (2010). Early Childhood Special Music Education. *General Music Today*, 24(2), 28–30. Doi:10.1177/1048371310385329
- Demirhan, E., & Gorgoretti, B. (2024). Okul Öncesi Öğretmen Adaylarının Müzik Okuryazarlık Düzeylerinin İncelenmesi. *Abant İzzet Baysal Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 24(1), 64-89.
- Denac, O. (2008). A Case Study Of Preschool Children's Musical Interests At Home And At School. *Early Childhood Education Journal*, 35, 439-444.
- Dikici Sığırtmaç, A. (2017). Okul Öncesi Dönemde Müzik Eğitimi. Ankara: Eğiten Kitap.
- Dikici Sığırtmaç, A. (2018). Çocuk Ve Müzik. Artan, İ. (Ed.), Ankara, 2018.
- Edwards, A. Ve Skinner, J. (2009). *Qualitative Research In Sport Management*. Oxford: Elsevier.
- Erbil Kaya Ö.M. (2019). Yıldırım A. (Ed.), *Okul Öncesi Eğitim Programları*, Pegem Yayıncılık, Ankara.
- Feaver, A. (2019). The Effect Of Songs On Social-Emotional Literacy İn An Early Childhood Classroom.
- Gerry, D., Unrau, A., & Trainor, L. J. (2012). Active Music Classes İn Infancy Enhance Musical, Communicative And Social Development. *Developmental Science*, 15(3), 398-407.
- Gillespie, C. W., & Glider, K. R. (2010). Preschool Teachers' Use Of Music To Scaffold Children's Learning And Behaviour. *Early Child Development And Care*, 180(6), 799-808.
- Godeli, M., Santana, P., Souza, V., & Marquetti, G. (1996). Influence of background musicon preschoolers' behavior: A naturalistic approach. *Perceptual and Motor Skills*, 82,1123–1129.
- Gooding, L., & Standley, J. M. (2011). Musical Development And Learning Characteristics Of Students. *Update: Applications Of Research İn Music Education*, 30(1), 32–45.

- Gordon, E. (2001). *Learning Sequences In Music: Skill, Content, And Patterns*. Chicago: GIA Publications, Inc.
- Gölbaşı, E. (2013). *Okul Öncesi Öğretmenlerinin Müzik Etkinliklerindeki Mesleki Yeterliliğinin Değerlendirilmesi* (Doctoral Dissertation, Marmara Üniversitesi (Turkey)).
- Göncü, İ. (2009, Eylül). *Okul Öncesi Eğitim Kurumlarında Çalışan Anasınıfı Öğretmenleri İle Müzik Öğretmenlerinin Müzik Çalışmalarına İlişkin Tutum Ve Yeterliliklerinin Karşılaştırılması*. 8. Ulusal Müzik Eğitimi Sempozyumu'nda Sunulmuş Bildiri, On Dokuz Mayıs Üniversitesi, Samsun.
- Greata, J. (2006). *An Introduction To Music In Early Childhood Education*. Lifton Park, Ny: Thomson Delmar Learning.
- Gruhn, W. (2002). *Phases And Stages In Early Music Learning. A Longitudinal Study On The Development Of Young Children's Musical Potential*. *Music Education Research*, 4(1), 51-71.
- Gül, G. (2012). *Okul Öncesi Altı Yaş Çocukları İçin Oluşturulan Şarkı Dağarcığının Müziksel Gelişim Düzeylerine Etkisi* (Doktora Tezi, Uludağ Üniversitesi, Bursa).
- Güneş, F. (2010). *Ninnilerin Çocukların Dil ve Zihinsel Gelişimine Etkisi*. *Zeitschrift Für Die Welt Der Türken/Journal Of World Of Turks*, 2(3), 27-38.
- Head, G. (2020). *Ethics In Educational Research: Review Boards, Ethical Issues And Researcher Development*. *European Educational Research Journal*, 19 (1). 72-83.
- Joo, S., Cahill, M., Ingram, E., Hoffman, H., Olson, A., & Lu, K. (2021). *The literacy-Enhancing Potential Of Singing Versus Spoken Language In Public Library Storytimes: A Text Analytics Approach*. *Journal Of Early Childhood Literacy*, 1– 24.
- Julia, J., Hakim, A., & Fadlilah, A. (2019). *Shifting Primary School Teachers' Understanding Of Songs Teaching Methods: An Action Research Study in Indonesia*. *International Journal Of Education And Practice*, 7(3), 158-167.
- Kabataş, M. (2017). *Okul Öncesi Dönemde Müzik Eğitiminin Önemi*. *Uluslararası Eğitim Bilimleri Dergisi*, (11), 192-202.

- Kandır, A., & Türkoğlu, D. (2015). Meb 2013 Okul Öncesi Eğitim Programının Müzikal Becerilerin Gelişimi Yönünden Değerlendirilmesi. Hacettepe University Faculty Of Health Sciences Journal.
- Kaptan Akkurt, F. (2007). Okul Öncesi Eğitim Kurumuna Devam Eden 4 Ve 6 Yaş Grubundaki Çocuklara Sözlü Şarkı Öğretmede Kullanılan Yöntemlerin Etkililiği Ve Sözcük Öğrenimine Etkisinin İncelenmesi.
- Kaptan Akkurt, F. (2007). Okul Öncesi Eğitim Kurumuna Devam Eden 4 Ve 6 Yaş Grubundaki Çocuklara Sözlü Şarkı Öğretmede Kullanılan Yöntemlerin Etkililiği Ve Sözcük Öğrenimine Etkisinin İncelenmesi.
- Karakoç, E., & Ergün, G. (2023). Okulöncesi Dönem Müzik Eğitimi Derslerinde Öğretmenlerin Sıklıkla Kullandıkları Şarkıların Belirlenmesi. Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi, 22(86), 486-504.
- Karataş, Z. (2015). Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma Yöntemleri. Manevi Temelli Sosyal Hizmet Araştırmaları Dergisi, 1(1), 62-80.
- Kelly, S. N. (1998). Preschool Classroom Teachers' Perceptions Of Useful Music Skills And Understandings. Journal Of Research In Music Education, 46(3), 374–383. Doi:10.2307/3345549
- Keskin, S. C., & Akyıldız, M. (2021). Barış Manço Şarkılarında Yer Alan Değerler. Değerler Eğitimi Dergisi, 19(42), 153-186.
- Kirby, A. L., Dahbi, M., Surrain, S., Rowe, M. L., & Luk, G. (2023). Music Uses İn Preschool Classrooms İn The Us: A Multiple-Methods Study. Early Childhood Education Journal, 51(3), 515-529.
- Koç, E. (2006). Selçuk Üniversitesi Mesleki Eğitim Fakültesinin Çocuk Gelişimi Ve Eğitimi İle Anasınıfı Bölümlerinde Okutulan Müzik Öğretimi Derslerinin Genel Durumunun Değerlendirilmesi.
- Köksoy, A., & Taş, A. (2005). Okulöncesi Eğitim Kurumlarında Görev Yapan Anaokul Öğretmenlerinin Okulöncesi Dönemde Müzik Eğitime İlişkin Görüşlerinin Belirlenmesi Niğde İli Örneği. Ahi Evran Üniversitesi Kırşehir Eğitim Fakültesi Dergisi, 6(1), 31-40.

- Kratus, J. (2017). Music Listening İs Creative. *Music Educators Journal*, 103(3), 46-51.
- Krefting, L. (1991). Rigor İn Qualitative Research: The Assessment Of Trustworthiness. *The American Journal Of Occupational Therapy*, 45 (3), 214-222.
- Küpana, M. N. (2022). Müzik Eğitimi Yoluyla Sosyal Duygusal Gelişim. *Güzel Sanatlar Alanında Uluslararası Araştırmalar*, 79.
- Lamb, S. J., & Gregory, A. H. (1993). The relationship between music and reading in beginning readers. *Educational Psychology*, 13, 13–27.
- Lawrence, D. L. (2001). Using Music In The Classroom. *Advanced Brain Technologies*.
- Leu, J. C. Y. (2008). Early Childhood Music Education in Taiwan: An Ecological Systems Perspective. *Arts Education Policy Review*, 109(3), 17-26.
- Levendoğlu, O. (2004). Teknoloji destekli çağdaş müzik eğitimi. 1924-2004 Musiki Muallim Mektebinden Günümüze Müzik Öğretmeni Yetiştirme Sempozyumu Bildirisi, 7-10.
- Levinowitz, L. M. (1998). The Importance Of Music İn Early Childhood. *General Music Today*, 12(1), 4–7. Doi:10.1177/104837139801200103.
- Liao, M. Y., & Campbell, P. S. (2016). Teaching Children's Songs: A Taiwan–Us Comparison Of Approaches By Kindergarten Teachers. *Music Education Research*, 18(1), 20-38.
- Mağden, D., & Ömeroğlu, E. (1991). Anaokuluna Giden Beş, Altı Yaş Grubu Çocuklarına Çalınan Düşük Ve Yüksek Tondaki Müziğin Çocukların Renk Ve Konu Seçimini Etkileyip Etkilemediğinin Araştırılması. *Eğitim Ve Bilim*, 15(81).
- Marshall, C. Ve Rossman G. B. (2006). *Designing Qualitative Research* (4. Ed.) Thousand Oak, Ca: Sage.
- Maxwell, J. A. (2013). *Qualitative Research Design: An İnteractive Approach*. Los Angeles: Sage.
- McNamara, C. (2008). *Basic Guide To Program Evaluation*. Free Management Library.
- McPherson, G. (Ed.). (2015). *The Child As Musician: A Handbook Of Musical Development*. Oxford University Press.
- MEB, (2013). *Okul Öncesi Eğitim Programı*. MEB Temel Eğitim Genel Müdürlüğü.

- MEB, (2017). Çocuk Gelişimi Ve Eğitimi Müzik Etkinlikleri.
- MEB, (2024). Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli Okul Öncesi Eğitim Programı.
- MEB, (2024). Okul Öncesi Eğitim Programı. MEB Temel Eğitim Genel Müdürlüğü.
- Mentiş, A. K., & Mentiş, A. T. (2005). Okulöncesi Eğitim Kurumlarında Görev Yapan Anaokul Öğretmenlerinin Okulöncesi Dönemde Müzik Eğitimine İlişkin Görüşlerinin Belirlenmesi (Niğde İli Örneği).
- Merriam, S. B. (2013). Nitel araştırma desen ve uygulama için bir rehber. (Çev. Ed. Selahattin Turan). Ankara: Nobel Yayıncılık. Merriam, S.B. (2009). Qualitative Research: A Guide To Design And Implementation. San Francisco: Jossey-Bass
- Merriam, S.B. (2018). Nitel Araştırma: Desen ve Uygulama İçin Bir Rehber. Ankara: Nobel Akademi.
- Merriam, Sharan B., And Elizabeth J. Tisdell. Qualitative Research (2015). A Guide To Design And Implementation, John Wiley & Sons, Incorporated. Proquest Ebook Central, [Http://Ebookcentral.Proquest.Com/Lib/Anadolu/Detail.Action?DocId=2089475](http://Ebookcentral.Proquest.Com/Lib/Anadolu/Detail.Action?DocId=2089475).
- Mertens, D. M. (2019). Eğitim Ve Psikolojide Araştırma Ve Değerlendirme. Anı Yayınevi.
- Mertens, D. M. (2023). Mixed Methods Research: Research Methods. Bloomsbury Publishing.
- Mertoğlu, E. (2015). Nefes Açma Ve Şarkı Öğretimi Çalışmaları. İ. Artan. Okul Öncesi Dönemde Müzik Eğitimi, 53-64.
- Mertoğlu, E. (2018). Çocuk Ve Müzik. Artan, İ. (Ed.), Ankara, 2018.
- Mete, M. (2020). Erken Çocuklukta Ritim, Dans ve Orff Eğitimi. (Gönen, M.S. Ed.). Ankara, Pegem Akademi.
- Mizener, C. P. (2008). Enhancing Language Skills Through Music. General Music Today, 21(2), 11–17.
- Modiri, I. G. (2010). Okul Öncesinde Müzik Aracılığı İle Yabancı Dil Öğretimi. Uludağ Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, 23(2), 505-516.
- Mullen, G. (2017). More Than Words: Using Nursery Rhymes And Songs To Support Domains Of Child Development. Journal Of Childhood Studies, 42-53.

- Oğuz, T. (2019). Okul Öncesi Eğitim Öğretmenlerinin Müzik Merkezi Düzenleme Durumları İle Müzik Etkinliklerine İlişkin Görüşleri (Master's Thesis, Anadolu University (Turkey)).
- Okumuş, M.Ö.M., Karadağ, A.G. E. (2014). Popüler Müziklerin Okul Öncesi Dönem Çocukları Üzerindeki Etkisi, Eğitim ve Öğretim Araştırmaları Dergisi.
- Özdemir, G., & Yıldız, G. (2010). Genel Gelişim Sürecinde Müziksel Gelişim. Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, (2), 77-90.
- Özgül, İ. (2017). Müzik Öğretmenliği Programı Koro-1 Dersi Öğrencilerinin Ölçü Türlerine İlişkin Giriş Düzeyleri. Ahi Evran Üniversitesi Kırşehir Eğitim Fakültesi Dergisi, 18(2), 581-596.
- Özgürsoy, A. (2019). Anaokullarında Görev Yapan Okul Öncesi Öğretmenleri İle Müzik Öğretmenlerinin Çocuk Şarkıları Seçme Kriterleri Konusunda Görüşlerinin Karşılaştırılması (Doctoral Dissertation, Yüksek Lisans Tezi). Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara).
- Özmenteş, G. Ve Bilen, S. (2005). Dalcroze Eurhythmics Öğretiminin Müziksel Beceriler, Müzik Dersine İlişkin Tutumlar Ve Müzik Yeteneğine İlişkin Özguven Üzerindeki Etkileri. İnönü Üniversitesi Eğitimi Fakültesi Dergisi, 6(10), 87-102.
- Öztürk, A. (2008). Okul Öncesi Kurumlarda Uygulanan Müzik Eğitiminin Öğretmen Görüşlerine Dayalı Olarak Değerlendirilmesi (Doctoral Dissertation, Marmara Üniversitesi (Turkey)).
- Paananen, P. (2006). The Development Of Rhythm At The Age Of 6–11 Years: Non-Pitch Rhythmic Improvisation. Music Education Research, 8(3), 349-368.
- Patton, M. Q. (2015). Qualitative research and evaluation methods. California: Sage Publishing.
- Patton, M. Q. (1987). How To Use Qualitative Methods In Evaluation. Saint Paul.
- Peery, J. C., Peery, I. W., & Draper, T. W. (Eds.). (2012). Music and child development. Springer Science & Business Media.
- Persellin, D. C., Smith, L., Klein, M., & Taguiam, E. (2002). An Investigation Of The Effects Of Vocal Modeling On The Development Of Singing Ability In Kindergarten Children. Texas Music Education Research, 20(1), 2-10.

- Polat, A. (2022). Nitel Araştırmalarda Yarı-Yapılandırılmış Görüşme Soruları: Soru Form Ve Türleri, Nitelikler Ve Sıralama. *Anadolu Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 22(Özel Sayı 2), 161-182.
- Rajan, R. S. (2017). Preschool Teachers' Use Of Music In The Classroom: A Survey Of Park District Preschool Programs. *Journal Of Music Teacher Education*, 27(1), 89–102. Doi:10.1177/1057083717716687.
- Sağırkaya, B. (2021). Meslek Liseleri Çocuk Gelişimi Ve Eğitimi Bölümü Öğrencilerinin Oyun Dans Ve Müzik Dersine Yönelik Düşünceleri. *Afyon Kocatepe Üniversitesi Akademik Müzik Araştırmaları Dergisi*, 7(14), 230-250.
- Saldana, J. (2019). Nitel Araştırmacılar İçin Kodlama El Kitabı. A. Tüfekci Akcan Ve SN Şad, Çev. Ed). Ankara: Pegem Akademi Yayıncılık.
- Sali, G., Levent Akkol, M., & Oğuz, V. (2013). Okul Öncesi Öğretmenlerinin Müzik Etkinliklerinde Yaşadığı Sorunlar. *Afyon Kocatepe University Journal Of Social Sciences*, 15(2).
- Samuelsson, I. P., Carlsson, M. A., Olsson, B., Pramling, N., & Wallerstedt, C. (2009). The art of teaching children the arts: Music, dance and poetry with children aged 2–8 years old. *International journal of early years education*, 17(2), 119-135.
- Sığırtmaç, A. (2005). Okul Öncesi Dönemde Müzik Eğitimi. *Çukurova Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 9(9).
- Solak, S. (2019). 2008-2018 Yılları Arasında Yayımlanan Okul Öncesi Şarkı Dağarcığının İncelenmesi (Master's Thesis, Marmara Üniversitesi (Turkey)).
- Sonakın, S. (2022). Okul öncesi öğretmenlerinin müzik öğretimine yönelik özyeterliklerinin incelenmesi (Master's thesis, Marmara Üniversitesi (Turkey)).
- Sökezoğlu, D. (2010). Ritim, Hareket Ve Şarkı Öğretimi Temelli Müzik Eğitiminin 7-11 Yaş Grubu Çocuk Yuvası Öğrencilerinin Sosyal Gelişimleri Üzerine Etkisi (Afyonkarahisar İli Örneği).
- Sun, M. (1969). Türkiye'nin Kültür-Müzik-Tiyatro Sorunları, Kültür Yayınları, Ankara.
- Sun, M., & Seyrek, H. (2002). Okul Öncesi Eğitimde Müzik. İzmir: Müzik Eserleri Yayınları.

- Suryadi, S., & Kustiawan, U. (2018). Children's Songs Creation Technique Development For Kindergarten Teachers. *International Online Journal Of Education And Teaching*, 5(2), 219-233.
- Şendurur, Y., & Barış, D. A. (2002). Müzik Eğitimi Ve Çocuklarda Bilişsel Başarı. *Gazi Üniversitesi Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 22(1).
- Şimşek, P. R., & Bilen, S. (2017). Etkili Müzikal Okuryazarlığa Ulaşmak: Kodály Yöntemi. *Journal Of Human Sciences*, 14(4), 4308-4319.
- Temmerman, N. (2000). An Investigation Of The Music Activity Preferences Of Pre-School Children. *British Journal Of Music Education*, 17(1), 51-60.
- Tetik, A. G. G. (2016). Okul Öncesi Dönemde Müzik Ve Dans. *Icwsr*, 343.
- Topaç, N. (2022). Şarkı Ağırlıklı Değerler Eğitimi Programının (Şadep) 5-6 Yaş Çocuklarının Sosyal Becerilerine Etkisi (Doctoral Dissertation, Bursa Uludag University (Turkey)).
- Türkiye Cumhuriyeti Yüksek Öğretim Kurulu [YÖK, 1997]. Eğitim Fakültesi Öğretmen Yetiştirme Lisans Programları.
- Türkiye Cumhuriyeti Yüksek Öğretim Kurulu [YÖK, 1998]. Eğitim Fakültesi Öğretmen Yetiştirme Lisans Programları. Ankara: YÖK Yayınları.
- Türkoglu, D., & Yasar, M. C. (2023). Musicogram Use By Preschool Teachers İn Listening Activities. *Shanlax International Journal Of Education*, 11, 169-183.
- Türnüklü, A. (2000). Eğitim Bilim Araştırmalarında Etkin Olarak Kullanılabilecek Nitel Bir Araştırma Tekniği: Görüşme. *Kuram Ve Uygulamada Eğitim Yönetimi*, 24(24), 543-559.
- Uçan, A. (2003). Türkiye’de Müzik Eğitiminin Gelişimi, Orff Okul Öğretisi’nin Tanımı-Uygulanımıuyarlanması Ve Orff Anlayışıyla Temel Müzik Eğitiminin Genel Durumu, Orff-Schulwerk Müzik Ve Dans Pedagojisi Uluslararası Sempozyum Bildiri Kitabı, Orff-Schulwerk Eğitim Ve Danışmanlık Merkezi Yayını, İstanbul. S. 10.
- Ülke-Kürkçüoğlu, B. (2020). Erken Çocukluk Eğitimi. Diken, İ. H. (Ed.), Ankara, 2020.
- Ürfioğlu, A. (1989). Bebeklik Ve Okul Öncesi Dönemde Müziğin Gelişimi Ve Eğitimi. İstanbul: Ya-Pa.

- Váradí, J. (2022). A Review Of The Literature On The Relationship Of Music Education To The Development Of Socio-Emotional Learning. *Sage Open*, 12(1), 21582440211068501.
- Williams, K. E. (2018). Moving To The Beat: Using Music, Rhythm, And Movement To Enhance Self-Regulation in Early Childhood Classrooms. *International Journal Of Early Childhood*, 50(1), 85-100.
- Winsler, A., Ducenne, L., & Koury, A. (2011). Singing One's Way To Self-Regulation: The Role Of Early Music And Movement Curricula And Private Speech. *Early Education And Development*, 22(2), 274-304.
- Winters, K. L., & Griffin, S. (2014). Singing is a celebration of language: Using music to enhance young children's vocabularies. *Language and Literacy*, 16(3), 78-91.
- Yıldırım, A., & Şimşek, H. (2011). Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri. Ankara: Seçkin.
- Yıldız, G. (2019). Okul Öncesi Dönemde Müzik Eğitimi. Anı Yayıncılık, Ankara.
- Young, S., & Glover, J. (1998). Music In The Early Years. (No Title).
- Yök, 2018. Okul Öncesi Öğretmenliği Lisans Programı. https://www.yok.gov.tr/Documents/Kurumsal/Egitim_Ogretim_Dairesi/Yeni-Ogretmen-Yetistirme-Lisans-Programlari/Okul-Oncesi-Ogretmenligi-Lisans-Programi.Pdf Adresinden Erişilmiştir.
- Yükrük, S., & Aldemir, Y. Okul Öncesi Öğretmenlerinin Şarkıları Seçme Ve Öğretme Durumları7. Isoeva-2022, 175.
- Zembat, R., Mertoğlu, E., & Choi, J. 5-6 Yaş Çocuklarına Yönelik Hazırlanan Ritm Eğitimi Programının Çocukta Ritm Duyusunun Gelişimine Etkisinin İncelenmesi. *Kastamonu Education Journal*, 18(1), 47-60.

7. EKLER

EK-1 MİLLİ EĞİTİM MÜDÜRLÜĞÜ İZİN YAZISI

EK-2 ANADOLU ÜNİVERSİTESİ ETİK KURUL KARAR BELGESİ

Evrak Kayıt Tarihi: 08.01.2023

Protokol No: 678794

Tarih: 29.01.2024

ANADOLU ÜNİVERSİTESİ SOSYAL VE BEŞERİ BİLİMLER BİLİMSEL ARAŞTIRMA VE YAYIN ETİĞİ KURULU KARAR BELGESİ

ÇALIŞMANIN TÜRÜ:	Yüksek Lisans Tez Çalışması
KONU:	Eğitim Bilimleri
BAŞLIK:	Okul Öncesi Öğretmenlerinin Eğitim Sürecinde Şarkılardan Yararlanıma Konusunda Görüşleri
PROJE/TEZ YÜRÜTÜCÜSÜ:	Dr. Öğr. Üyesi Özlem Melek ERBİL KAYA
TEZ YAZARI:	Beril ATEŞ
ALT KOMİSYON GÖRÜŞÜ:	-
KARAR:	Olumlu
Prof. Dr. Saim ÖNCE (Başkan-İkt. ve İdari Bil. Fak.)	
Prof. Dr. M. Erkan ÜYÜMEZ (Başkan Yardımcısı -İkt. ve İdari Bil. Fak.)	Prof. Dr. Fatime GÜNEŞ (Edebiyat Fak.)
Prof. Dr. Yıldız UZUNER (Eğitim Fak.)	Prof. Dr. Erkan YÜKSEL (İktisat Fak.)
Prof. Dr. Handan DEVECİ (Eğitim Fak.)	Prof. Dr. Kamil ÇEKEROL (Açıköğretim Fak.)

EK-3 ARAŞTIRMA YARI YAPILANDIRILMIŞ GÖRÜŞME GÖNÜLLÜ KATILIM FORMU

ARAŞTIRMA GÖNÜLLÜ KATILIM FORMU

Bu çalışma, "Okul Öncesi Öğretmenlerinin Eğitim Sürecinde Şarkılardan Yararlanma Konusunda Görüşleri" başlıklı bir araştırma olup okul öncesi öğretmenlerinin eğitim süreçlerinde şarkılardan yararlanma konusunda görüşlerini belirleme amacını taşımaktadır. Çalışma Anadolu Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Enstitüsü Okul Öncesi Eğitim Yüksek Lisans Programı öğrencisi Arş. Gör. Beril ATEŞ tarafından yürütülmektedir.

- Bu çalışmaya katılımanız gönüllülük esasına dayanmaktadır.
- Çalışmanın amacı doğrultusunda, yarı yapılandırılmış görüşme formu ile görüşme yapılarak sizden veriler toplanacaktır.
- Görüşme sırasında izniniz doğrultusunda ses kayıt aracı ile görüşmeler kayıt altına alınacaktır.
- İsminizi yazmak ya da kimliğinizi açığa çıkaracak bir bilgi vermek zorunda değilsiniz/araştırmada katılımcıların isimleri gizli tutulacaktır.
- Araştırma kapsamında toplanan veriler, sadece bilimsel amaçlar doğrultusunda kullanılacak, araştırmanın amacı dışında ya da bir başka araştırmada kullanılmayacak ve gerekmesi halinde, sizin (yazılı) izniniz olmadan başkalarıyla paylaşılmayacaktır.
- İstemeniz halinde sizden toplanan verileri inceleme hakkımız bulunmaktadır.
- Sizden toplanan veriler veri kaydetme yöntemi ile korunacak ve araştırma bitiminde arşivlenecek veya imha edilecektir.
- Veri toplama sürecinde/süreçlerinde size rahatsızlık verebilecek herhangi bir soru/talep olmayacaktır. Yine de katılımanız sırasında herhangi bir nedenle rahatsızlık hissederseniz çalışmadan istediğiniz zamanda ayrılabilirsiniz. Çalışmadan ayrılmanız durumunda sizden toplanan veriler çalışmadan çıkarılacak ve imha edilecektir.

Gönüllü katılım formunu okumak ve değerlendirmek üzere ayırdığınız zaman için teşekkür ederim. Çalışma hakkındaki sorularınızı Arş. Gör. Beril ATEŞ'e yönleltebilirsiniz.

Araştırmacı Adı: Beril ATEŞ

Adres : /

Cep Tel : /

Bu çalışmaya tamamen kendi rızamla, istediğim takdirde çalışmadan ayrılabileceğimi bilerek verdiğim bilgilerin bilimsel amaçlarla kullanılmasını kabul ediyorum.

(Lütfen bu formu doldurup imzalıdıktan sonra veri toplayan kişiye veriniz.)

Katılımcı Ad ve Soyadı:

İmza:

Tarih:

EK-4 KİŞİSEL BİLGİLER GÖNÜLLÜ KATILIM FORMU

ARAŞTIRMA GÖNÜLLÜ KATILIM FORMU

Bu çalışma, "Okul Öncesi Öğretmenlerinin Eğitim Sürecinde Şarkılardan Yararlanma Konusunda Görüşleri" başlıklı bir araştırma olup okul öncesi öğretmenlerinin eğitim süreçlerinde şarkılardan yararlanma konusunda görüşlerini belirleme amacını taşımaktadır. Çalışma Anadolu Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Enstitüsü Okul Öncesi Eğitim Yüksek Lisans Programı öğrencisi Arş. Gör. Beril ATEŞ tarafından yürütülmektedir.

- Bu çalışmaya katılımınız gönüllülük esasına dayanmaktadır.
- Çalışmanın amacı doğrultusunda, yarı yapılandırılmış görüşme formu ile görüşme yapılarak sizden veriler toplanacaktır.
- Görüşme sırasında izniniz doğrultusunda ses kayıt aracı ile görüşmeler kayıt altına alınacaktır.
- İsminizi yazmak ya da kimliğinizi açığa çıkaracak bir bilgi vermek zorunda değilsiniz/araştırmada katılımcıların isimleri gizli tutulacaktır.
- Araştırma kapsamında toplanan veriler, sadece bilimsel amaçlar doğrultusunda kullanılacak, araştırmanın amacı dışında ya da bir başka araştırmada kullanılmayacak ve gerekmesi halinde, sizin (yazılı) izniniz olmadan başkalarıyla paylaşılmayacaktır.
- İstemeniz halinde sizden toplanan verileri inceleme hakkımız bulunmaktadır.
- Sizden toplanan veriler veri kaydetme yöntemi ile korunacak ve araştırma bitiminde arşivlenecek veya imha edilecektir.
- Veri toplama sürecinde/süreçlerinde size rahatsızlık verebilecek herhangi bir soru/tealep olmayacaktır. Yine de katılımınız sırasında herhangi bir nedenle rahatsızlık hissederseniz çalışmadan istediğiniz zamanda ayrılabilirsiniz. Çalışmadan ayrılmanız durumunda sizden toplanan veriler çalışmadan çıkarılacak ve imha edilecektir.

Gönüllü katılım formunu okumak ve değerlendirmek üzere ayırdığımız zaman için teşekkür ederim. Çalışma hakkındaki sorularınızı Arş. Gör. Beril ATEŞ'e yönlетеbilirsiniz.

Araştırmacı Adı: Beril ATEŞ

Adres: :

Cep Tel: :

Bu çalışmaya tamamen kendi rızamla, istediğim takdirde çalışmadan ayrılabilceğimi bilerek verdiğim bilgilerin bilimsel amaçlarla kullanılmasını kabul ediyorum.

(Lütfen bu formu doldurup imzaladıktan sonra veri toplayan kişiye veriniz.)

Katılımcı Ad ve Soyadı:

İmza:

Tarih:

EK-5 KİŞİSEL BİLGİ FORMU

Öğretmenin Kod Adı:

Tarih:

ÖĞRETMEN KİŞİSEL BİLGİ FORMU

1) Görev yaptığınız kurum türü nedir?

.....
.....

2) Mesleki deneyim yılınız nedir?

.....
.....

3) Kaç yaş sınıfında öğretmensiniz?

.....
.....

4) Eğitim durumunuz nedir?

.....
.....

5) Müzik konusunda hizmet öncesi eğitim aldınız mı? Yanıtınız evet ise hangi eğitimi/eğitimleri aldınız?

.....
.....
.....

6) Müzik konusunda hizmet içi eğitime katıldınız mı? Yanıtınız evet ise hangi eğitim/eğitimlere katıldınız?

.....
.....
.....
.....

7) Mesleki eğitim haricinde müzik konusunda (hobi amaçlı) müzik eğitimi aldınız mı? Yanıtınız evet ise hangi eğitim/eğitimleri aldınız?

.....
...

EK-6 YARI YAPILANDIRILMIŞ GÖRÜŞME FORMU

YARI YAPILANDIRILMIŞ GÖRÜŞME FORMU

- 1) Eğitim süreçlerinizde en çok hangi şarkıları kullanıyorsunuz?
- 2) Eğitim süreçlerinizde şarkıları hangi amaçlarla kullanıyorsunuz? Açıklar mısınız? (Verilen yanıtlara göre alt sonda soru):
 - 2.a. Şarkılar hangi gelişim alanlarını nasıl destekliyor olabilir?
- 3) Şarkılar kavram öğrenimi sürecini nasıl destekliyor olabilir?
 - 3.a. Şarkıları kavram öğretimi amacıyla kullanıyorsanız bir örnek ile nasıl bir yol izlediğinizi açıklar mısınız?
- 4) Şarkılar, eğitim süreçlerinizde yer verdiğiniz kazanım ve göstergeleri nasıl destekliyor olabilir?
 - 4.a. Şarkıları kazanım ve göstergeleri destekleme amacıyla kullanıyorsanız bir örnek ile nasıl bir yol izlediğinizi açıklar mısınız?
- 5) Hangi etkinlik türlerinde şarkılara yer veriyorsunuz? (Verilen yanıtlara göre alt sonda sorular):
 - 5.a. Belirttiğiniz etkinlik türlerinde hangi özellikte şarkılar kullanıyorsunuz? (Sözlü sözsüz, hareketli sakın, yerli yabancı, çocuklara yönelik ve yetişkinlere yönelik şarkılar, şarkının türü vb. özellikler bakımından)
- 6) Şarkılara günlük planda bulunan hangi zaman diliminde yer veriyorsunuz? (Güne başlama zamanı, serbest oyun zamanı, etkinlik zamanı, temizlik ve toplanma zamanı, günü değerlendirme zamanı vb.) (Verilen yanıtlara göre alt sonda sorular):
 - 6.a. Belirttiğiniz zaman dilimlerinde şarkılara nasıl yer verdiğinizi bir örnek ile açıklar mısınız?
- 7) Kullandığınız şarkıları seçerken sizin için önemli olan özellikleri var mıdır? Evet ise hangi özellikler olduğunu açıklar mısınız?
- 8) Çocuklara yeni bir şarkıyı nasıl öğrettiğinizi açıklar mısınız? (Verilen yanıtlara göre alt sonda sorular):
 - 8.a. Hangi yöntem ve teknikleri kullanıyorsunuz?
 - 8.b. Herhangi bir müzik aleti, ses kaynağı ya da farklı bir materyal kullanıyor musunuz, açıklar mısınız?
- 9) Eğitim süreçlerinizde çocukların şarkıları dinlemeleri için nasıl bir yol izliyorsunuz? (Verilen yanıtlara göre alt sonda soru):
 - 9.a. Hangi ses kaynağını/kaynaklarını kullanıyorsunuz?
- 10) Şarkıları dinletirken kullandığınız bir dijital platform var mı? (Verilen yanıtlara göre alt sonda sorular):
 - 10.a. Hangi platformu/platformları kullanıyorsunuz?

8. ÖZGEÇMİŞ

Adı-Soyadı: Beril ATEŞ

Yabancı Dil: İngilizce

Eğitim ve Mesleki Geçmişi:

2015, Eskişehir Kılıçoğlu Anadolu Lisesi

2017-2020, Lisans Derecesi, Anadolu Üniversitesi, Temel Eğitim Bölümü, Okul Öncesi Öğretmenliği Programı.

2018-2023, Anadolu Üniversitesi Türk Dünyası Uygulama ve Araştırma Merkezi, Çocukların Matematik Atölyesi, Kısmi Zamanlı Öğrenci İşçi, Eğitimci.

2021, Eskişehir Tepebaşı Belediyesi Erken Çocukluk Eğitim Merkezi, Okul Öncesi Öğretmeni.

2023, Avrasya Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Çocuk Gelişimi Bölümü, Araştırma Görevlisi.